

ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล

นางสาวพัชรอร อินทรสุวรรณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMPREHENSION AND PRACTICE OF CITIZEN REPORTERS CONCERNING PRIVACY

Miss Patcharaorn Intarasuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) Program in Communication
Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล
โดย	นางสาวพัชรอร อินทรสุวรรณ
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.พรรษาสิริ กุหลาบ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิรงรอง รามสูต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.พรรษาสิริ กุหลาบ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.มานะ ตีรยาภิวัฒน์)

พัชรอร อินทรสุวรรณ : ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล (COMPREHENSION AND PRACTICE OF CITIZEN REPORTERS CONCERNING PRIVACY) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.พรราชาสิริ กุหลาบ, 177 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมือง ตลอดจนแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขององค์กรที่มีต่อนักข่าวพลเมือง รวมถึงแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมือง โดยใช้แนวทางการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผลการวิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองมีการนำเสนอเนื้อหาที่ครอบคลุมความเป็นส่วนตัวทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นส่วนตัวในด้านข้อมูล ความเป็นส่วนตัวในด้านชีวิตร่างกาย ความเป็นส่วนตัวในด้านการติดต่อสื่อสาร และความเป็นส่วนตัวในด้านสถาน โดยพบว่านักข่าวพลเมืองมีการนำเสนอเนื้อหาในด้านข้อมูลมากที่สุด และยังพบว่าเนื้อหาที่นำเสนอมีความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับประเด็นที่นำเสนอ

ในส่วนของแนวปฏิบัติจากองค์กรที่มีต่อนักข่าวพลเมือง ผลการวิจัยพบว่า องค์กร ส.ส.ท. และเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลให้นักข่าวพลเมือง ได้แก่ แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิตเนื้อหา แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา และแนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งแนวปฏิบัติมีส่วนในการกำหนดรูปแบบการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมือง แต่ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า แนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไม่ได้มีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติขององค์กรเสมอไป โดยในบางกรณีนักข่าวพลเมืองจะยึดหลักความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของตนเองเป็นกรอบที่ใช้กำหนดการนำเสนอข่าว

ผลการวิจัยยังพบว่า นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล โดยเข้าใจถึงลักษณะการคุ้มครองและข้อจำกัดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาหลัก

5584687928 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: CITIZEN REPORTER / COMPREHENSION / PRACTICE / RIGHT OF PRIVACY

PATCHARAORN INTARASUWAN: COMPREHENSION AND PRACTICE OF CITIZEN REPORTERS CONCERNING PRIVACY. ADVISOR: PHANSASIRI KULARB, 177 pp.

This research aims to understand the rights of privacy of citizen reporters, as well as practice in the privacy of the citizen reporters. The study is both quantitative and qualitative research including methods such as content analysis, documentary research, and in-depth interview.

The results are as follows:

1. Citizen Reporters present content which covering 4 definitions of privacy such as Information privacy, Bodily privacy, Communication privacy and Territorial privacy. The result also shows that citizen reporters present Information privacy content the most. Also, the content which presented on mainstream media and online media which is either relevant or irrelevant the topic.

2. Thai Public Broadcasting Service (ThaiPBS) and pantip.com have guidelines that concerning the right of privacy of i.e. guidelines for producing quality content, guidelines for quality content, and guideline for the right to privacy. All guidelines as stated also lead to form the style of citizen journalism news presentation.

3. Guidelines for the rights of the individual citizen reporters are not consistently relating to the practices of the organization. In some cases, citizen reporters will present news based on their understanding of the individual right privacy.

4. Citizen reporters have an understanding of right of privacy by understanding the privacy protection and limits of protection.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2015

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.พรรษาสิริ กุหลาบ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คอยแนะแนว ให้ความรู้ และให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.พิรงรอง รามสูต และอาจารย์ ดร.มานะ ตีรียาภวัฒน์ที่ได้มอบความรู้ และให้คำแนะนำ ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณอาจารย์ ศ.ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ พี่อีด อธิธิพล วรรณศุภากุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษาตลอดมา ขอขอบคุณค่ะ

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส กลุ่มเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารไทยพีบีเอสที่เกี่ยวข้อง กลุ่มนักสืบพันทิป และกลุ่มเจ้าหน้าที่พันทิปที่สละเวลาอันมีค่ามาช่วยเติมเต็มวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณค่ะ

ขอขอบคุณครอบครัวที่เข้าใจ และให้กำลังใจ ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ JR ทั้ง 8 คน เพื่อนแท้ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาในทุกๆ เรื่อง ขอขอบคุณเพื่อนคู่และเพื่อนแพรวที่คอยรับฟังปัญหา และให้กำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนสนิทจิตรลดาที่เข้าใจ และคอยให้กำลังใจ ขอขอบคุณค่ะ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตนเองที่ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และอุปสรรคต่างๆ ขอขอบคุณกำลังใจเล็กๆ แต่มีความหมายจากเพื่อน 4 ข้างซ้าย ขอขอบคุณ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามนำวิจัย.....	11
จุดประสงค์ในการวิจัย	11
นิยามศัพท์.....	11
ขอบเขตการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
กรอบแนวคิดการวิจัย	13
บทที่ 2	14
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (Citizen Journalism).....	14
แนวคิดฐานันดรที่ 5 (The Fifth Estate)	23
แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy).....	28
บทที่ 3	48
ระเบียบวิธีวิจัย	48

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis).....	48
การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)	53
การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)	53
การนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัย	59
บทที่ 4	60
ผลการวิจัย	60
1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป.....	61
1.1 ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบี เอส.....	61
1.2. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป.....	77
2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป.....	98
2.1. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบี เอส.....	98
2.2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป	108
3. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป	121
3.1. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	121
3.2. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป.....	126
บทที่ 5	134
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	134
1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพี บีเอสและนักสืบพันทิป.....	134

2. แนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป .	137
3. ความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป	140
อภิปรายผลการวิจัย	142
1. แนวปฏิบัติเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขององค์กรสื่อสำหรับนักข่าวพลเมือง	143
2. การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ	146
3. สิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ	147
4. สิทธิส่วนบุคคลและพื้นที่สาธารณะ	148
5. ปัญญาจากฝูงชน (Crowdsourcing) และ การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)	150
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	152
รายการอ้างอิง	153
ภาคผนวก ก.	159
ภาคผนวก ข.	166
ภาคผนวก ค.	175
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	177

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำถามวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย.....	58
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกเปิดเผยในรายงานข่าวพลเมือง.....	62
ตารางที่ 3 แสดงสัดส่วนร่างกายที่ถูกเปิดเผยในรายงานข่าวพลเมือง.....	66
ตารางที่ 4 แสดงเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง.....	70
ตารางที่ 5 แสดงสัดส่วนการเปิดเผยเคสสถานภายในของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง.....	73
ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกเปิดเผยในกระทู้พันทิป.....	77
ตารางที่ 7 แสดงสัดส่วนร่างกายที่ถูกเปิดเผยในกระทู้พันทิป.....	84
ตารางที่ 8 แสดงเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป.....	90
ตารางที่ 9 แสดงสัดส่วนการเปิดเผยเคสสถานภายในของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป.....	94
ตารางที่ 10 แสดงแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาใน รายงานข่าวพลเมือง.....	107
ตารางที่ 11 แสดงระดับสมาชิกเว็บไซต์กับรูปแบบการนำเสนอ.....	110
ตารางที่ 12 ตารางสรุปแนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและ นักสืบพันทิป.....	120
ตารางที่ 13 ตารางสรุปความเข้าใจนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป.....	133
ตารางที่ 14 แสดงลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป.....	137

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูล	65
ภาพที่ 2 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) ..	69
ภาพที่ 3 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy)	72
ภาพที่ 4 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเคหสถาน (Territorial Privacy)	76
ภาพที่ 5 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy)	83
ภาพที่ 6 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) ..	89
ภาพที่ 7 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy)	93
ภาพที่ 8 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเคหสถาน (Territorial Privacy)	97
ภาพที่ 9 ตัวอย่างการลบกระทู้ที่มีเนื้อหาเข้าข่ายผิดประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานหมิ่น ประมาท	112
ภาพที่ 10 ตัวอย่างการลบกระทู้ที่มีเนื้อหาเข้าข่ายผิดกฎ กติกา และมารยาทในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับละเมิดสิทธิส่วนบุคคล	113

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคสังคมสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อหนึ่งที่เสริมสร้างให้เกิดความเท่าเทียมกันในกระบวนการสื่อสาร โดยผู้ใช้สามารถเป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน การสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตได้เอื้อให้พลเมืองสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและสามารถแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเสรี อีกทั้งยังมีผู้รับฟัง ยุคข้อมูลข่าวสารนี้ถือได้ว่าเป็นยุคของประชาชนไม่ใช่ยุคของสื่อใดสื่อหนึ่งอีกต่อไป (นิดา หมอยาดี, 2551)

Dan Gillmor (2004) ผู้เขียนหนังสือ We the Media ระบุว่า การสื่อสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้ “สื่อกระแสหลัก จะสูญเสียอำนาจผูกขาดไปโดยสิ้นเชิง” โดยเฉพาะหลังจากที่อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโลกทั้งใบให้เป็นหนึ่งเดียว โดยไม่มีข้อจำกัดของระยะทางหรือเวลา ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถนำเสนอข่าวสารได้แบบ "Real time" และส่งตรงถึง “ผู้บริโภคข่าว” ทั่วโลกได้ในทันทีที่เกิดเหตุการณ์ เห็นได้ชัดจากการส่งข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) ผ่านเครื่องมือในการสื่อสาร หลากหลายรูปแบบ เช่น จากเว็บไซต์ สื่อบล็อก ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก กูเกิลพลัส ยูทูป และอื่นๆ เมื่อการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเปลี่ยนแปลงไปจากยุคที่ “สื่อกระแสหลัก” เคยเป็นตัวชี้นำทิศทางของสังคมหนึ่งๆ ในสถานะ “ฐานันดรที่ 4” ที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่ง ก็มาสู่ยุคสมัยที่ “ทุกคนเป็นนักข่าวเองได้”¹ (คมชัดลึก, 2555)

ในยุคที่ “พลเมืองทุกคนสามารถเป็นนักข่าว” ได้นั้น Oh Yeon Ho (2000) ประธานบริหารและผู้ก่อตั้งเว็บไซต์วารสารศาสตร์พลเมือง OhmyNews กล่าวเพิ่มเติมว่า นักข่าวคือผู้ที่มีข่าวและเป็นผู้ที่แบ่งปันข่าวนั้นให้กับบุคคลอื่น ซึ่งพลเมืองทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนการทำข่าวดังกล่าวได้ ไม่ว่าจะพวกเขาจะอายุเท่าไรหรือจะด้วยวิธีใดก็ตาม (Booth, 2010) การเกิดขึ้นของปรากฏการณ์ “นักข่าวพลเมือง” หรือการที่ประชาชนทั่วไปเข้ามามีบทบาทในการรวบรวม และรายงานข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ด้วยตนเอง ไม่เพียงแต่สร้างแรงกระเพื่อมต่อวงการข่าวเท่านั้น หากยังส่งผลต่อปัจเจกบุคคล ชุมชน รวมทั้งการเมืองภาคประชาชน

¹ Oh Yeon Ho ประธานบริหารและผู้ก่อตั้งเว็บไซต์วารสารศาสตร์พลเมือง OhmyNews ที่ประเทศเกาหลีใต้ ได้กล่าวไว้เมื่อปี ค.ศ. 2000

(มัทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรรณ ทองเรือง, 2556) จารยา บุญมาก (2552) กล่าวว่า “นักข่าวพลเมือง คือ ปรากฏการณ์ที่ประชาชนจากหลายกลุ่ม หันมาจับกล้องสวมนบทบาทเป็นนักข่าว บอกเล่าเรื่องราวในท้องถิ่นของตน ซึ่งแนวคิดนี้กำลังอยู่ในกระแสความสนใจ โดยมีการขยายแนวคิดดังกล่าวไปยังภูมิภาคต่างๆ ให้คนธรรมดาที่สนใจได้เปลี่ยนบทบาทเป็นนักข่าวพลเมือง”

การเกิดขึ้นของนักข่าวพลเมืองอย่างเต็มรูปแบบ

Mark Glazer (2006) ได้อ้างถึงเหตุการณ์สำคัญและความรุ่งเรืองของนักข่าวพลเมือง เช่น เหตุการณ์วินาศกรรม 11 กันยายน พ.ศ. 2544 หรือ เหตุการณ์ 9/11 หลังจากเหตุก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาครั้งนี้ได้เกิดเว็บไซต์ขึ้นมากมายหลายร้อยเว็บไซต์ที่เผยแพร่รูปภาพและคลิปวิดีโอเกี่ยวกับเหตุการณ์จากประชาชนผู้อยู่ในเหตุการณ์ (Zelizer & Allan, 2002)

Glazer (2006) ยังกล่าวถึงเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ ในประวัติศาสตร์ร่วมสมัยและบทบาทของนักข่าวพลเมืองในเหตุการณ์นั้นๆ เช่น การรายงานข่าวการโจมตีอิรักของกลุ่มประเทศพันธมิตรในปี พ.ศ. 2546 โดย Salam Pax นักเขียนบล็อกที่อยู่ในเหตุการณ์สงครามอิรัก เป็นการรายงานข่าวที่เกิดขึ้นรวดเร็วทันท่วงที และเป็นคนแรกๆ ที่รายงานข่าวเกี่ยวกับการโจมตีอิรัก ต่อมาเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 มีการแพร่ภาพถ่ายทอดสดระเบิดรถไฟใต้ดินที่กรุงลอนดอนทางสื่อใหม่ ซึ่งเป็นภาพที่ถ่ายได้โดยประชาชนด้วยกล้องจากมือถือของพวกเขาเอง เพราะสื่อหลักไม่สามารถจับภาพขณะเกิดเหตุการณ์ได้เลย หรือการรายงานเหตุการณ์ สึนามิและน้ำท่วมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปลายปี พ.ศ. 2547 และเหตุการณ์ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยพายุเฮอริเคนแคทรีนาและริต้า ที่สหรัฐอเมริกาในปี พ.ศ. 2548 ที่นักข่าวพลเมืองและบล็อกเกอร์ช่วยกันรายงานเหตุการณ์ให้ผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกได้รับรู้ นักข่าวพลเมืองทำให้สื่อกระแสหลักอย่าง BBC และ MSNBC ได้นำภาพถ่าย วิดีโอและข้อความจากประชาชนนำไปประกอบการรายงานข่าว และยังมีสื่อกระแสหลักอีกหลายแห่งที่ปฏิบัติเช่นเดียวกัน

สื่อกระแสหลักกับนักข่าวพลเมืองในยุคหลอมรวมสื่อ

Richard Sambrook (2006) อ้างถึงใน (Hamman, 2006) ศาสตราจารย์ทางด้านวารสารศาสตร์และเป็นผู้อำนวยการศูนย์วารสารศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย Cardiff กล่าวว่า BBC ซึ่งเป็นสถานีข่าวระดับโลกมีแนวทางปฏิบัติในการร่วมงานกับนักข่าวพลเมืองคือ “เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นประชาชนสามารถให้ข้อมูลที่ใหม่ เทียบเท่ากับที่เราสามารถเผยแพร่ข่าวไปสู่พวกเขาได้ จากนั้นไปการรายงานข่าวคือความร่วมมือกันของประชาชนและสื่อหลัก” นอกจากนี้ Dave Sniadak (2012) นักเขียน อิสระที่ Hybrid Journalist องค์กรที่ปรึกษาในการทำงานด้านวารสารศาสตร์ ยังกล่าวถึง

การร่วมมือกันของสื่อหลักกับนักข่าวพลเมืองอย่างที่เกิดขึ้นกับสำนักข่าว CNN ที่มีการปรับตัวด้วยการเปิดพื้นที่รายงานข่าวให้กับประชาชนจากคลิปวิดีโอหรือจากรูปภาพที่สามารถบันทึกเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ไว้ได้ ซึ่งต่อมาสำนักข่าว CNN จึงก่อตั้งโครงการความร่วมมือในการรายงานข่าวของสื่อกระแสหลักและภาคพลเมืองอย่าง CNN iReport² ในปี ค.ศ. 2006

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดในทศวรรษนี้ในด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วไปสู่ระบบดิจิทัล ผู้รับสารจึงสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายดายขึ้นในราคาที่ถูกลง ส่งผลให้ผู้รับสารในช่องทางสื่อเดิมๆ ลดจำนวนลง (สุदारัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัดมนากุล, 2555) และเมื่อเข้าสู่ยุคการหลอมรวมสื่อ (Convergence Media) ซึ่งเป็นยุคที่มีการนำเทคโนโลยีในรูปแบบต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกัน (พนิดา สายประดิษฐ์, 2549) สื่อกระแสหลักต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ด้วยการปรับรูปแบบในการนำเสนอข่าวสาร เพื่อให้ครอบคลุมความต้องการของผู้รับสาร ทั้งความต้องการในเรื่องของเนื้อหาอีกทั้งช่องทางที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว (อศินา พรพวคิน และ สกกุลศรี ศรีสารคาม, 2555)

เนื่องจากสื่อกระแสหลักยังไม่สามารถรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างครอบคลุมหรือเข้าถึงทุกพื้นที่ในทุกสถานการณ์ได้ และยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการการบริโภคข่าวสารของผู้บริโภคได้อย่างทันที เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ควรต้องได้รับการรายงานอย่างรวดเร็ว แต่สื่อมีอาชีพที่ยังมาไม่ถึง ย่อมไม่เทียบเท่าสื่อสมัครเล่นที่อยู่ในเหตุการณ์จริง (คมชัดลึก, 2555) หรือการที่สื่อกระแสหลักถูกแทรกแซงการทำงาน หรือถูกควบคุมโดยรัฐทำให้ไม่สามารถรายงานปรากฏการณ์ในสังคมได้ การรายงานโดยกลุ่มคนที่สามารถผลิตข่าว และนำเสนอข่าวได้ไม่ว่าจะผ่านช่องทางการสื่อสารรูปแบบใด โดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ตจึงมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ถูกเรียกว่าเป็น “ฐานันดรที่ 5” เนื่องจากพวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูล นำเสนอข้อมูลและแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตได้ และยังรวมถึงความสามารถในการนำเสนอข่าวสารจนในบางครั้งก็ถูกสื่อกระแสหลักนำไปขยายความต่อ (Newman, Dutton, & and Blank, 2012) ดังเช่น หลังจากเกิดเหตุการณ์ระเบิดกลางเมืองมูมไบ ประเทศอินเดีย มีประชาชนจำนวนหลายสิบคนในเมืองรีบรายงานสดถึงสถานการณ์ความคืบหน้า และยังมีโพสต์ข้อความถึง 80 ข้อความ ภายในเวลา 5 วินาทีผ่านทาง

² CNN iReport เป็นโครงการที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2006 โดย iReport ถือเป็นการเปิดศักราชของการใช้เทคโนโลยีจากโทรศัพท์มือถือผนวกเข้ากับสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อใช้รายงานเหตุการณ์หรือรายงานข่าวที่เกิดขึ้นอย่างไม่ทันตั้งตัว โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการของกองบรรณาธิการของสื่อกระแสหลัก

ทวิตเตอร์ (มีทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรธณ ทองเรือง, 2556) หรือการเกิดขึ้นของฐานข้อมูลเอกสารลับของทั้งทางรัฐบาลและของบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ อย่างปรากฏการณ์ วิกิลีกส์ (WikiLeaks) ซึ่งถูกก่อตั้งเมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. 2549 โดย Julian Assange ร่วมกับเครือข่ายอาสาสมัครกว่า 1,000 คน จากหลากหลายอาชีพ เช่น ผู้สื่อข่าว นักคณิตศาสตร์ ผู้รู้ด้านเทคโนโลยี ซึ่งมีเป้าหมายในการเป็นสำนักข่าวกรองของประชาชน โดยที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดกรอง ตรวจสอบ แก้ไขข้อมูลหรือเนื้อหา ก่อนเผยแพร่ (อุไรวรรณ นอร์มา, 2553) โดยผลงานที่ทำให้วิกิลีกส์เป็นที่รู้จัก เช่น ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2553 วิกิลีกส์ได้เผยแพร่ภาพวิดีโอซึ่งแสดงภาพการโจมตีทางอากาศต่อกรุงแบกแดดโดย กองทัพสหรัฐ ที่ถูกบันทึกเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งการโจมตีครั้งนั้นทำให้พลเรือนชาวอิรักเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก จากนั้นในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกัน ก็ได้เผยแพร่เอกสารลับจำนวนมากกว่า 76,900 ฉบับ เกี่ยวกับปฏิบัติการของกองทัพสหรัฐในประเทศอัฟกานิสถาน และต่อมาในเดือนตุลาคมได้เผยแพร่เอกสารลับอีกกว่า 400,000 ฉบับเกี่ยวกับสงครามอิรัก (Wikipedia, 2016)

จากปรากฏการณ์วิกิลีกส์ อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว (2553) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ให้ความเห็นว่า ยุคข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและสื่ออินเทอร์เน็ตได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงเครื่องมือเทคโนโลยีทางการสื่อสารเพื่อใช้ในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งยังมองว่า "สื่อใหม่ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดนักข่าวพลเมือง เกิดการรับและส่งข้อมูลข่าวสารแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งปรากฏการณ์นี้นำไปสู่ประโยชน์สาธารณะได้" (มติชนออนไลน์, 2553) จึงอาจกล่าวได้ว่าสถานภาพของสื่อภาคพลเมืองในอนาคตข้างหน้าจะเติบโตขึ้นเรื่อยๆ

ในประเทศไทยปรากฏการณ์นักข่าวพลเมืองที่มีความโดดเด่นมีด้วยกัน 2 รูปแบบคือ การปรับตัวของสื่อกระแสหลักอย่างสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์สาธารณะแห่งแรกของประเทศไทยที่ได้เปิดพื้นที่ให้ประชาชนหรือบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมในการสื่อข่าว และการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตให้เป็นพื้นที่สาธารณะให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้แสดงความคิดเห็นกันอย่างอิสระ เช่นที่เกิดขึ้นกับเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

นักข่าวพลเมืองไทยกับการเปิดพื้นที่ของสื่อกระแสหลัก : จุดกำเนิดนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

ในประเทศไทยนั้น นักข่าวพลเมืองในยุคเริ่มต้นได้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการรายงานข่าวการจราจรผ่านสถานีวิทยุ จส. 100 และการเปิดพื้นที่สื่อให้กับภาคประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้พัฒนาการของนักข่าวพลเมืองของไทยในระยะนี้เติบโตขึ้นควบคู่กับสื่อภาคประชาชน เช่น เว็บไซต์ประชาชนคอทเน็ตและประชาไทที่ส่งเสริมการแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชน อีกทั้งยังเป็นช่องทางสื่อสารสำหรับประชาชนทุกระดับ

ต่อมาองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Thai Public Broadcasting Service) หรือ ส.ส.ท. ได้ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2551 ตาม พ.ร.บ. องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ในฐานะองค์การสื่อสารสาธารณะที่ไม่แสวงผลกำไรแห่งแรกของประเทศไทย ได้มีนโยบายประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การสนับสนุนผู้ผลิตอิสระ การสร้างและส่งเสริมให้เกิดประชาสังคม ส.ส.ท. ได้จัดสรรงบประมาณและบุคลากรในการฝึกอบรมนักข่าวพลเมืองในภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมสามารถทำหน้าที่เป็นปากเสียงให้แก่ชุมชนของตน “นักข่าวพลเมือง” จึงเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายภาคประชาสังคมในฐานะสื่อสาธารณะ ทำให้ ส.ส.ท. ได้เปิดพื้นที่ให้ประชาชนนำเสนอข่าวสารผ่านรายการนักข่าวพลเมือง ซึ่งออกอากาศเป็นครั้งแรกในวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551 และออกอากาศอย่างสม่ำเสมอจนกระทั่งทุกวันนี้ สังคมไทยจึงรู้จัก “นักข่าวพลเมือง” ในวงกว้างขึ้น พร้อมๆ กับจำนวนนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและรายการที่มีเนื้อหาและรูปแบบรายการสนับสนุนแนวคิดนักข่าวพลเมืองที่เพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, 2556)

อีกทั้ง ส.ส.ท. มองว่า นักข่าวพลเมืองมีพัฒนาการและทักษะในการผลิตที่หลากหลาย กระจายสามารถแบ่งนักข่าวพลเมืองเป็นหลายระดับได้ เช่น นักข่าวพลเมืองทั่วไป นักข่าวพลเมืองที่มีความชำนาญในการผลิตรายการสูง ผู้ผลิตอิสระ ไปสู่ผู้ผลิตอิสระกึ่งชุมชน นอกจากนี้ “นักข่าวพลเมือง” ยังกลายเป็นแนวคิดที่ชัดเจนขึ้นและมีความชอบธรรม สังคมยอมรับว่าเป็นความชอบธรรมของพลเมืองที่จะสื่อสาร สื่อและรัฐต้องเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสื่อสารวาระของตนเอง (มัทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรพรรณ ทองเรือง, 2556)

การต่อยอดศักยภาพของพลเมืองผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสู่การรายงานข่าวเชิงสืบสวน : จุดกำเนิดนักสืบพันทิป

จากนิยามฐานันดรที่ 5 ของ Newman Dutton และ Blank (2012) ดังข้างต้นที่กล่าวถึงทักษะในการผลิตข่าวสารแล้ว กลุ่มบุคคลที่สื่อสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตยังสามารถต่อยอดทักษะ

ของตนจากการเข้าถึงข้อมูล ผลิต และเผยแพร่เนื้อหา มาสู่การวิเคราะห์ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยกัน ดังเช่นในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมที่เปิดเวทีสาธารณะแบบออนไลน์ เพื่อให้สมาชิกเว็บไซต์ได้พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงทำให้สามารถต่อยอดศักยภาพในการรายงานข่าวให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยเน้นการนำเสนอเนื้อหาในเชิงลึก การรายงานข่าวในเชิงวิเคราะห์ เจาะลึก และสืบสวน สู่การทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบความไม่ชอบมาพากลที่เกิดขึ้นภายในสังคมได้ ดังเช่นนักสืบแห่งโลกออนไลน์ที่ถูกเรียกว่า “นักสืบพันทิป”

มัยย์สธ อินมา (2553) นักข่าวโต๊ะรายงานพิเศษ หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ได้กล่าวถึงกระแส นักสืบพันทิปว่า การเกิดขึ้นของนักสืบพันทิปนั้นเป็นกระแสของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ให้ความสนใจใคร่รู้ในเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้คนในสังคมควรให้ความสำคัญ เป็นการช่วยกันสืบเรื่องราวความไม่ชอบมาพากลภายในสังคม ไม่จำกัดเฉพาะแต่เรื่องของดาราท่านั้น แต่ทั้งนี้ในการนำเสนอก็ควรตระหนักถึงเรื่องของจรรยาบรรณและการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วย (พัธูธร พิจารณ์โสภณ, 2553)

อายานู (2553) สมาชิกในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมซึ่งถือเป็นผู้ที่เริ่มตั้งข้อสังเกตเรื่องของนาธาน โอมาน³ อดีตนักร้อง กล่าวถึงกระบวนการการทำงานว่า นักสืบพันทิปทำงานกันหลายคน โดยเริ่มจากประเด็นที่มีข้อสงสัย แล้วจึงช่วยกันสืบค้นหาความจริง นักสืบพันทิปเสมือนกับคนในหมู่บ้านที่ช่วยกันรับผิดชอบและคอยสอดส่องดูแลชุมชนร่วมกัน ถือว่าเป็นการช่วยตำรวจทำงานอีกแรงหนึ่ง (พัธูธร พิจารณ์โสภณ, 2553)

นอกจากนี้ วานน้ำ⁴ (2553) อีกหนึ่งสมาชิกเว็บไซต์พันทิป ได้กล่าวว่า การมีเครือข่ายที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกันทำให้สามารถดึงข้อมูลจากหลายแหล่งข่าวได้ รวมถึงศักยภาพในการเข้าถึง

³ นาธาน โอมาน หรือ นายณัฐ โอมานันท์ อดีตนักร้องและนักแสดงชาวไทย ออกมาประกาศว่าได้ร่วมแสดงภาพยนตร์ฮอลลีวูดเมื่อปี พ.ศ. 2551 ของบริษัท Big Blue ในเครือข่าย 20th Century Fox ชื่อเรื่อง The Prince of Red Shoe โดยได้แสดงร่วมกับนักแสดงฮอลลีวูดชื่อดัง เช่น บรูซ วิลลิส และ คริสติน่า ริชชี ซึ่งต่อมามีสมาชิกเว็บไซต์พันทิปบางส่วนเกิดความสงสัยในข้อเท็จจริงของข้อมูล จึงได้ช่วยกันตั้งข้อสังเกตและรวบรวมข้อมูลจนสืบทราบความจริงว่าเป็นเพียงการแต่งเรื่องขึ้น ซึ่งหลังจากเหตุการณ์นี้จึงถือได้ว่าเป็นการเปิดตัว “นักสืบพันทิป” อย่างเป็นทางการ

⁴ วานน้ำ คือชื่อล็อกอินซึ่งเป็นที่รู้จักของสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอมจากการจับโกหกกระทู้ “หลงป่าฟูจิ” ตั้งโดยล็อกอิน Cookiecompany ซึ่งเป็นที่รู้จักในท้องมาบุญครอง (ห้องสนทนาเกี่ยวกับโทรศัพท์มือถือ) ของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม โดยล็อกอิน Cookiecompany ได้ตั้งกระทู้ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์การหลงป่าในช่วงเวลาตีที่ประเทศญี่ปุ่น โดยในเวลานั้นไม่มีผู้คนที่ให้ความช่วยเหลือและตลอดเส้นทางไม่มีไฟส่องทาง แต่ใน

ข้อมูลก็มีมากขึ้น แต่ทั้งนี้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลอาจต่ำไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นการรายงานข่าวจึงต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วน เพื่อที่จะได้ไม่พาดพิงใครอันเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น (พัธูธร พิจารณ์โสภณ, 2553)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าบทบาทนักข่าวพลเมืองจะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารและการสื่อข่าวในปัจจุบันเพียงใด แต่วิธีการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารรวมไปถึงวิธีการเผยแพร่ นำเสนอข้อมูลของนักข่าวพลเมืองโดยทั่วไปนั้นก็ยังคงถูกตั้งคำถามว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ศุภนิศย์ วงศ์ทาง (2552) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กล่าวว่า นักข่าวพลเมืองในปัจจุบันเลือกใช้สื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งไม่ต้องผ่านกระบวนการบรรณาธิการแบบที่สื่อมวลชนปฏิบัติ จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อบทบาทผู้เฝ้าประตูข่าวสารและบทบาทของสื่อมวลชนเป็นอย่างมาก

ศุภนิศย์ เสริมว่า แม้ว่าการทำงานของนักข่าวพลเมืองจะคล้ายกับสื่อมวลชนบ้าง แต่บทบาทการเป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสารจะยังไม่ถูกปฏิรูปจนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยสำคัญอยู่ 2 ประการ ที่สื่อมวลชนยังคงได้เปรียบอยู่มากนั่นคือ ความน่าเชื่อถือและความเป็นมืออาชีพที่ขณะนี้ นักข่าวพลเมืองอาจยังไม่สามารถมีได้มากเท่ากับสื่อมวลชน ทำให้ข่าวและบทบาทของนักข่าวพลเมืองได้รับการกล่าวถึงในทางลบ โดย Vincent Maher (2005) อ้างถึงใน (มัทนา เจริญวงศ์, 2558) หัวหน้าห้องปฏิบัติการสื่อใหม่แห่งมหาวิทยาลัย Rhoades กล่าวเสริมว่า จุดอ่อนของข่าวที่ผลิตโดยนักข่าวพลเมืองคือ เรื่องของจริยธรรม วิธีการหามาซึ่งข้อมูลรวมไปถึงการตรวจสอบความรู้ที่ได้มาและความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ที่สตูดิโออิน Cookiecompany ก็ได้รับความช่วยเหลือจาก call center ของค่ายโทรศัพท์มือถือค่ายหนึ่งจากการใช้บริการข้ามแดนระหว่างประเทศ (Data Roaming) โดยในเนื้อหากระตุ่มเน้นให้ข้อมูลการบริการโดยละเอียดทุกขั้นตอน ซึ่งกระตุ่มรับกระตุ่มในช่วงแรกเต็มไปด้วยความเห็นอกเห็นใจและชื่นชมพนักงาน call center จนกระทั่ง ล็อกอินว่าน้ำซึ่งมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นได้แสดงความคิดเห็น โดยนำเสนอข้อมูลแผนที่ตามเส้นทางที่ล็อกอิน Cookiecompany ได้กล่าวอ้าง ซึ่งพบว่าเส้นทางดังกล่าวนั้นเป็นถนนเลียบริมแม่น้ำไฟส่องสว่างตลอดทางและไม่ได้อยู่ในป่า หลังจากนั้นล็อกอิน Cookiecompany ก็ถูกสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม วิชาการวิจารณ์ว่าเป็นการตั้งกระตุ่มเพื่อโฆษณาให้กับค่ายโทรศัพท์มือถือดังกล่าว และล็อกอินว่าน้ำก็ถูกยกให้เป็นนักสืบพันทิป

นักข่าวพลเมืองกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา มีกรณีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเกิดขึ้นมากมายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งกล้อง Spy Camera หรือ กล้องขนาดเล็กในห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าผู้หญิงในห้างสรรพสินค้า การติดตั้งกล้องขนาดเล็กตามโรงแรมต่างๆ เพื่อแอบดูกิจกรรมทางเพศของผู้อื่น การถ่ายภาพของผู้เสียชีวิตที่ไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ (Human dignity) ของเขา รวมไปถึงกรณีโศกนาฏกรรมของเจ้าหญิงไดอานา ที่ถูกช่างภาพอิสระตามรบกวนถ่ายภาพตลอดชีวิตของพระองค์ แม้กระทั่งในวาระสุดท้าย ภาพการสิ้นพระชนม์ของพระองค์ก็ยังคงคาดหวังว่าจะเป็นสินค้าและสามารถทำกำไรได้ ซึ่งกรณีต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องของสิทธิส่วนบุคคลมากยิ่งขึ้น (กฎหมายไทย ข้อมูล ค้นคว้า, 2554)

ยิ่งในปัจจุบัน นักข่าวพลเมืองมีอุปกรณ์ทางการสื่อสารที่ทันสมัยเพื่อแสวงหาข่าวสารมากมาย เช่น โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน กล้องถ่ายรูปดิจิทัลที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ ทำให้สามารถถ่ายรูปใครที่ไหนเมื่อไหร่ก็ได้ อีกทั้งยังสามารถนำรูปลงเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ได้ทันที โดยอาจไม่ได้คำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของคุณคนนั้นเลย และแม้ว่าจะมีเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลที่มีความทันสมัยเพียงใด แต่ข้อมูลดังกล่าวอาจถูกลักลอบนำมาเผยแพร่ได้อีกเช่นกัน ซึ่งอาจส่งผลให้มีโอกาสที่จะเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อชีวิตส่วนตัวได้มากขึ้น ดังนั้นนักข่าวพลเมืองจึงต้องพึงตระหนักว่าอาจถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับการล่วงละเมิดในชีวิตส่วนตัวเมื่อใดก็ได้ (สิริพร จิตรักษ์ธรรม, 2550)

นันทสิทธิ์ นิตย์เมธา (2553) รักษาการหัวหน้าช่างภาพศูนย์ภาพข่าวเดอะเนชั่น แสดงความคิดเห็นว่า การร่วมมือกันตรวจสอบสังคมเป็นเรื่องที่ดี รูปภาพที่เผยแพร่ประกอบการรายงานนั้นสามารถใช้เป็นหลักฐานยืนยันข้อเท็จจริงได้ แต่ก็มีข้อควรระวัง เช่น การตัดต่อภาพเพื่อสร้างสถานการณ์ หรือ เพื่อเบี่ยงเบนประเด็น เนื่องจากในโลกยุคดิจิทัลบางครั้งผิดอาจกลายเป็นถูก หรือ ถูกอาจกลายเป็นผิดขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ส่งสาร (พัชรอร พิจารณ์โสภณ, 2553)

พรรณี อมรวิพุธพนิช (2558) บรรณาธิการรายงานพิเศษเนชั่นทีวี และหัวหน้าข่าวรายงานพิเศษหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก กล่าวถึงปัญหาหนึ่งของนักข่าวพลเมืองว่า การเกิดขึ้นของนักข่าวพลเมืองในประเทศไทยไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในกรุงเทพฯ แต่เกิดขึ้นเกือบทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ทำให้การนำเสนอสามารถกระจายข่าวไปในวงกว้าง นักข่าวพลเมืองหลายคนเริ่มมีชื่อเสียง ได้รับความนิยมนและความเชื่อถือจากผู้อ่านจำนวนมาก แต่ก็ยังมีปัญหาในส่วนของความน่าเชื่อถือในการนำเสนอเนื่องจากเนื้อหาหรือรูปภาพที่นำเสนอไม่น่าเชื่อถือถูกคัดกรองหรือผ่านการกลั่นกรองหลายขั้นตอนที่ตั้ง

สื่อกระแสหลักปฏิบัติ จึงทำให้เกิดการละเมิดได้ง่าย โดยเฉพาะในประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การหมิ่นประมาท อคติในการนำเสนอ ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือการละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น

ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ (2556) อดีตกรรมการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายคอมพิวเตอร์ กล่าวว่า “แค่การยกโทรศัพท์มือถือขึ้นมาถ่ายคนอื่นก็ถือว่าผิดกฎหมายฐานละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นคนผู้นั้นกำลังกระทำความผิด แล้วถ่ายเพื่อเป็นพยานหลักฐาน แต่กฎหมายก็ไม่อนุญาตให้นำมาเผยแพร่เพื่อวิพากษ์วิจารณ์ได้ การถ่ายภาพแล้วแชร์เสียงคุกในหลายข้อหา ทั้งละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หมิ่นประมาท หรืออาจมีคดีลิขสิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย” (โพสต์ทูเดย์, 2556) การเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลนั้น ถึงแม้จะเป็นความจริงทุกประการ ก็ต้องถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากสิทธินี้เป็นสิทธิที่ป้องกันมิให้นำข้อมูลไปเผยแพร่สู่สาธารณะโดยเด็ดขาด (สุภารัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัฒนากุล, 2552)

คำว่าสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy) ในที่นี้หมายถึงความถึง สิทธิที่จะได้อยู่โดยลำพัง (The Right to Be Left Alone) โดยปราศจากการรบกวน สอดแทรก แทรกแซง แม้แต่การแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ หรือนำไปเผยแพร่แก่บุคคลอื่นหรือต่อสาธารณะในเรื่องส่วนตัว จนเป็นเหตุให้ผู้ นั้นรำคาญ เตือดร้อน หรืออับอาย (พีรพันธุ์ พาลุสุข และ จันทลักษณ์ โขติรัตนดิถ, 2545) ซึ่งกฎหมายที่บัญญัติคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของไไทยนั้น ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งมี 2 มาตราที่ครอบคลุมสิทธิส่วนบุคคลได้แก่

มาตรา 35 “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่า ด้วยวิธีใดไปยัง สาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิ ของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือ ความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับ ความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับตน”

และในมาตรา 45 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การ พิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครอง สิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทาง จิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

อย่างไรก็ตาม กรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเริ่มปรากฏให้เห็น อย่างกรณีการแชร์คลิปวิดีโอ "เขาว่าเขา "ใหญ่" แต่ต่อผู้หญิง" ในโลกออนไลน์กันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นภาพเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทของชาย-หญิงคู่หนึ่ง เรื่องการถอยรถยนต์ในซอยที่แคบ จนสุดท้ายเรื่องราวบานปลาย จนมีการทำร้ายร่างกายกัน (เดลินิวส์, 2556) หรือในกรณีรถกระบะถอยชนรถยาริส โดยในช่วงแรก คนขับรถกระบะให้การว่าเป็นฝ่ายถูกชน แต่มีผู้เผยแพร่คลิปวิดีโอผ่านทางเฟซบุ๊กที่สามารถจับภาพเหตุการณ์ไว้ได้ชัดเจน ซึ่งตรงกันข้ามกับคำให้การของคนขับรถกระบะโดยสิ้นเชิง ทำให้คนขับรถกระบะถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย (กระปุก, 2559) และในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมก็มีกระทู้⁵ แสดงความคิดเห็นกับประเด็นนี้และมีนักสืบพันทิปจำนวนหนึ่งได้นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของคนขับรถกระบะจนสืบทราบชื่อสกุลและอาชีพว่าเป็นดีเจวิทยุคลื่นหนึ่ง และยังมีนักสืบค้นข้อมูลอื่นๆ จากบัญชีเฟซบุ๊กของดีเจคนนี้และนำมาเปิดเผยสู่สาธารณะ

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่นักสืบออนไลน์แชร์ข้อมูลผิดพลาด เช่นกรณีที่ นายฐิติวัฒน์ ภิรมย์กุล ถูกกล่าวหาจากสังคมออนไลน์ว่าเป็นผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์ เนื่องจากมีผู้นำภาพถ่ายในเฟซบุ๊กและอินสตาแกรมของผู้เสียหายไปเปรียบเทียบกับภาพจากกล้องวงจรปิดของผู้ต้องหาจริงขณะกำลังลักทรัพย์ พร้อมระบุว่าบุคคลคนเดียวกันและเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวไปบนสังคมออนไลน์อย่างกว้างขวาง (รายการ ThaiPBS News, 2557) ซึ่งกรณีเหล่านี้ได้สร้างความเสื่อมเสียชื่อเสียงให้แก่ผู้เสียหายเป็นอย่างมาก เพราะมีการเปิดเผยหน้าตาของผู้เสียหายและผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์อย่างชัดเจน รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อสกุล อาชีพ ข้อมูลบัตรประชาชนและทะเบียนรถยนต์ด้วย

ซึ่งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไม่ได้เกิดขึ้นโดยผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเท่านั้น แต่สื่อมวลชนเองก็มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การนำเสนอภาพของผู้ที่โดนข่มขืนโดยอาจปิดหน้าตาไม่ให้เห็น แต่บอกชื่อบิดามารดา หรือญาติ พี่น้อง รวมทั้งบอกภูมิลำเนาจนทำให้ผู้เสียหายต้องตกเป็นจำเลยของสังคมอีกครั้ง หรือการนำเสนอภาพข่าวที่เป็นภาพการฆ่าตัวตายโดยนำเสนอให้เห็นรูปร่างหน้าตาของผู้ตายโดยชัดเจน ก็ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่ตกเป็นข่าว (บุญยศิษย์ บุญโพธิ์, 2553) ดังเช่นกรณี สื่อมวลชนบางสำนักที่ถ่ายทอดสดการจับกุมตัว ดร.วันชัย ดนัยตโมนุท ผู้ต้องหาในคดียิง 2 นักวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครเสียชีวิต โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กเป็นช่องทางออกอากาศ หรือที่เรียกว่า เฟซบุ๊ก ไลฟ์ (Facebook Live)⁶ โดยถ่ายทอดสดนี้เผยแพร่ให้เห็น

⁵ กระทู้ "กระบะมีเรื่องกับรถเก๋ง ชนกันกระจาย" กระทู้เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2559 <http://pantip.com/topic/34650773>

⁶ เฟซบุ๊ก ไลฟ์ (Facebook Live) คือ การถ่ายทอดสดวิดีโอผ่านบริการทางเฟซบุ๊ก ด้วยการ "ไลฟ์ สตรีมมิ่ง" ผ่านพีเจเออร์ ไลฟ์ วิดีโอ

ภาพความรุนแรง เช่น ภาพ ดร.วันชัยใช้ปืนจ่อที่ขมับของตนเอง โดยที่ไม่มีการอำพรางภาพใดๆ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ภาพเหตุการณ์ที่สะเทือนใจ

ผู้วิจัยเห็นว่าการเกิดขึ้นของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปในประเทศไทยยังเป็นปรากฏการณ์ที่ใหม่ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลและแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปว่ามีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

คำถามนำวิจัย

1. นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
2. นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

จุดประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติจากองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยและแนวปฏิบัติจากเว็บไซต์พันทิปดอทคอมสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
3. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

นิยามศัพท์

นักข่าวพลเมือง หรือ **นักวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (Citizen Reporter)** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้มีอาชีพเป็นนักข่าวมืออาชีพ แต่สามารถนำเสนอข่าวสาร และรายงานเรื่องราวที่เกิดขึ้นรอบตัวที่อยู่ในความสนใจของประชาชน หรือส่งผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มใดกลุ่มและความเป็นไปได้ในสังคมได้ผ่านสื่อสารสนเทศ ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส หมายถึงนักข่าวพลเมืองที่ผลิตข่าวสารเพื่อนำเสนอผ่านรายการนักข่าวพลเมืองที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

นักสืบพันทิป หมายถึง สมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอมที่นำเสนอ ตรวจสอบ และวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์ในสังคมจากการรายงานข่าวที่นำเสนอโดยสื่อมวลชนและแหล่งข้อมูล อื่นๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคมผ่านการแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

สิทธิส่วนบุคคล หมายถึง สิทธิที่ปกป้องความเป็นอยู่ส่วนตัวให้ปราศจากการแทรกแซงและ การรบกวนจากบุคคลอื่น และยังปกป้องการเผยแพร่เรื่องส่วนตัวของบุคคลสู่สาธารณะโดยไม่ได้รับความ ยินยอม อาทิเช่น การระบุตัวตนบุคคล หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าว รวมถึง ข้อมูลอื่นๆ ที่สามารถใช้ระบุตัวตนของบุคคล

แนวปฏิบัติ หมายถึง วิธีปฏิบัติ หรือการปฏิบัติงานในการรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอข่าว รวมถึงมาตรฐานจริยธรรมของนักข่าวพลเมือง

การนำเสนอ หมายถึง การเสนอข้อมูล การรายงานข้อเท็จจริง การวิเคราะห์เนื้อหา หรือการ บอกเล่าเนื้อหาผ่านรายงานข่าวพลเมืองและกระทู้พันทิป โดยมีแหล่งอ้างอิงที่มาอย่างชัดเจน

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการนำเสนอเนื้อหา แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหา และความเข้าใจของ นักข่าวพลเมืองในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล โดยศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากรายงานข่าวพลเมืองที่ผลิต โดยนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และกระทู้พันทิปที่ตั้งขึ้นโดยนักสืบพันทิป ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 – ธันวาคม พ.ศ. 2557 การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหา ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และเว็บไซต์พันทิปดอทคอม และ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับนักข่าวพลเมืองในประเทศไทย
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลในประเทศไทย
3. เพื่อส่งเสริมให้นักข่าวพลเมืองมีความตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการนำเสนอ
4. เพื่อนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางวารสารศาสตร์พลเมืองใน ประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล” ได้ประมวลแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง
2. แนวคิดฐานันดรที่ 5 (The Fifth Estate)
3. แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (Citizen Journalism)

1.1 นิยามของวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง

ในปัจจุบัน เทคโนโลยีมีการหลอมรวมกันจนเกิดเป็นเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ๆ สมัยก่อนอุปกรณ์ต่างๆไม่สามารถทำงานได้หลากหลาย เช่น โทรศัพท์มือถือก็จะเป็นเพียงอุปกรณ์สำหรับการติดต่อสื่อสารด้วยการโทรเท่านั้น แต่ปัจจุบันโทรศัพท์มือถือสามารถฟังเพลง ฟังวิทยุ รับชมรายการโทรทัศน์ผ่านอินเทอร์เน็ต ถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ เข้าสู่เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking) หรือการพูดคุยกันโดยเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต (Free Call) ทำให้ไม่ต้องเสียค่าบริการโทรศัพท์ ไปจนถึงการพูดคุยแบบเห็นหน้ากัน (Video Call) ผ่านโทรศัพท์เพียงเครื่องเดียว (พินิตา สายประดิษฐ์, 2549, น.7) เทคโนโลยีการสื่อสารที่ถูกหลอมรวมกันเกิดเป็นรูปแบบการสื่อสารใหม่ๆได้พัฒนาการสื่อสารให้มีความทันสมัยสามารถสนองต่อความต้องการด้านการสื่อสารของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา อีกทั้งพื้นที่และเวลา (Space & Time) ถูกลดความสำคัญลง ส่งผลให้เกิดการติดต่อสื่อสารแบบทันทีทันใด (Real Time Communication) และดูเหมือนว่าเทคโนโลยีทางการสื่อสารเหล่านั้นได้เปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนบางส่วนในสังคม (วรวิทย์ อ่อนน่วม, 2555)

ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการ ได้มอบอำนาจในการสื่อสารให้กับพลเมืองเพื่อใช้ในการสื่อสารและการสื่อข่าว ความเปลี่ยนแปลงนี้จึงนำมาสู่การเกิดขึ้นของนักสื่อสารกลุ่มใหม่ที่เรียกว่า “วารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (Citizen Journalism) หรือ นักข่าวพลเมือง (Citizen Reporter)” (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์ ณีฐพงษ์ สุกุลเลียว และ อานนท์ ดันติวิวัฒน์, 2555) โดยนักข่าวพลเมืองคือปัจเจกชนที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะได้ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับสื่อมืออาชีพหรือสื่อกระแสหลัก (Mainstream media) ที่อาศัยช่องทางการสื่อสารของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย (คณาธิป ทองรวีวงศ์, 2558) ซึ่งนักข่าวพลเมืองนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพความต้องการในการเสพข่าวที่เปลี่ยนไป การเสพข่าวที่นอกเหนือจากการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก โดยประเด็นที่นำเสนอจะไม่ปรากฏในสื่อกระแสหลัก และยังเป็นการสร้างแนวทางการสื่อสารจากล่างขึ้นบน (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์, 2557)

นักข่าวพลเมือง เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนการมีอำนาจและบทบาทที่มากขึ้นของประชาชน ซึ่งเชื่อมโยงกับสิทธิ เสรีภาพและความเป็นประชาธิปไตย (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัณย์ ณีฐพงษ์ สุกุลเลียว และ อานนท์ ดันติวิวัฒน์, 2555) Shayne Bowman และ Chris Willis ผู้เขียนหนังสือเรื่อง “We Media” (2003) ระบุว่า นักข่าวพลเมือง คือ พลเมืองที่ทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลสู่สาธารณชน โดยมีลักษณะการทำหน้าที่หรือกระบวนการสื่อสารมวลชนที่ประกอบด้วย การรวบรวม การรายงาน การวิเคราะห์และกระจายข่าวสารข้อมูลที่เป็นอิสระ เชื่อถือได้ ถูกต้องและแม่นยำ แพร่กระจายไปในวงกว้างได้ (นิตา หมอยาดี, 2551) มานะ ตรียาภวิวัฒน์ (2551) คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เสริมว่า นักข่าวพลเมืองยังสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นอิสระ ปลอดภัยจากการควบคุมของภาครัฐและองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่

ส่วน Glazer (2006) กล่าวว่า แนวคิดเบื้องหลังของวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง คือ การที่พลเมืองที่ไม่ใช่สื่อมืออาชีพ ไม่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะทางด้านวารสารศาสตร์ แต่สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้ รวมไปถึงความสามารถในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างสรรค์เนื้อหาใช้เพื่อการโต้แย้ง หรือเพื่อตรวจสอบการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก นอกจากนี้ยังใช้เพื่อการนำเสนอข่าวสารสู่ประชาชนส่วนอื่น

Javis (2006) อ้างถึงใน (นิตา หมอชาติ, 2551) ได้นิยามลักษณะของวารสารศาสตร์รูปแบบใหม่นี้ว่า “วารสารศาสตร์แบบเครือข่าย” (Networked Journalism) หมายถึง ลักษณะการทำงานร่วมกันของนักข่าวพลเมืองกับสื่อกระแสหลักในการหาข่าว มีการเชื่อมโยงกันเพื่อแบ่งปันข้อมูลข้อเท็จจริง และแนวคิด

สำหรับในเมืองไทย สุทธิชัย หยุ่น (2550) อ้างถึงใน (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัฒน์ ญัฐพงษ์ สุกุลเลี้ยว และ อานนท์ ตันติวิวัฒน์, 2555) ได้อธิบายคำว่า นักข่าวพลเมือง โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการรายงานข่าวเป็นหลัก เขาอธิบายว่า เมื่อนักข่าวพลเมืองไม่ใช่พนักงานของสื่อกระแสหลัก และไม่ต้องมีบรรณาธิการคอยควบคุมและดูแลเนื้อหา จึงสามารถนำเสนอเนื้อหาที่มีอิสระและกว้างขวางได้ ข้อได้เปรียบของนักข่าวพลเมือง คือ มีความชำนาญในเรื่องเฉพาะทางที่สามารถเข้าถึงและรายงานข้อมูลได้ดีกว่าสื่อหลัก เช่น ข่าวสารทางการแพทย์ เป็นต้น

ด้านประภาส ปันตบแต่ง (2551) อ้างถึงใน (มัทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรรณ ทองเรือง, 2556) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์กล่าวถึงนักข่าวพลเมืองว่า คือคนที่อยู่บนฐานการต่อสู้ของชุมชน โดยไม่ต้องใช้วิธีปิดล้อมทำเนียบเพื่อให้เป็นข่าว หรือยอมให้ตัวเองถูกจับเพื่อให้ได้พื้นที่สื่อสารอีกต่อไป เพราะวันนี้มีพื้นที่สื่อสารสาธารณะใหม่ๆ ทั้งเว็บไซต์จำนวนมากและทีวีสาธารณะที่เปิดโอกาสให้นักข่าวพลเมืองสามารถนำเสนอเรื่องราวของตนได้ ความเป็นนักข่าวพลเมืองนี้ทำให้ชาวบ้านก้าวพ้นจากความเสี่ยง ก้าวพ้นจากความทุกข์ยากของตน

ส่วนสมเกียรติ จันทรสีมา (2552) อ้างถึงใน (ภิญญพันธ์ พจนะลาวัฒน์ ญัฐพงษ์ สุกุลเลี้ยว และ อานนท์ ตันติวิวัฒน์, 2555) ผู้อำนวยการสำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ได้ให้มุมมองต่อนักข่าวพลเมืองซึ่งเชื่อมโยงกับความเป็นประชาธิปไตยว่า กระบวนการทำข่าวของนักข่าวพลเมืองนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะกระบวนการดังกล่าวได้สะท้อนการเสริมพลังชาวบ้านที่ลุกขึ้นมาจัดการกับปัญหาในชุมชนด้วยตัวเอง เนื่องจากสื่อกระแสหลักหรือนักข่าวมืออาชีพไม่สามารถทำข่าวในเรื่องย่อยๆ ได้ทุกเรื่อง

นอกจากนี้ อภิสิทธิ์ ตรุงกานนท์ (2557) ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ แห่งเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ได้กล่าวถึงปรากฏการณ์นักข่าวพลเมืองว่า ในสื่อออนไลน์ทุกคนสามารถทำหน้าที่เป็นสื่อได้ สามารถเป็นนักข่าวได้ นักสืบพันทิป จึงหมายถึง นักข่าวพลเมืองที่ทำหน้าที่เป็นสื่อพลเมืองที่มีจิต

สาธารณะ นั่นคือ มีการรายงานข่าว มีการเปิดเผยความจริงและการนำเสนอข้อมูลต่างๆในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อสังคม เป็นการทำหน้าที่กลั่นกรองความจริงให้แก่สังคม (รายการตอบโจทย์, 2557)

จากนิยามนักข่าวพลเมืองข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของนักข่าวพลเมืองว่า คือพลเมืองที่สามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เหตุการณ์และรายงานข้อมูลหรือข่าวต่างๆ สู่อารณะได้

นิยามของนักข่าวพลเมืองข้างต้นยังสอดคล้องกับ Bowman และ Willis (2003) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองทั้ง 4 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนทั่วไปสามารถผลิตเนื้อหาขึ้นเองและได้รับการสนับสนุนให้เผยแพร่ผลงานของตนเอง เช่น บทความ รูปภาพจากเหตุการณ์ต่างๆ (User-generated Contents)
2. ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้โดยการเขียนเรื่อง ส่งภาพถ่ายและรายงานเหตุการณ์ต่างๆ และนำเผยแพร่ขึ้นบล็อกหรือนำออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ขององค์กรข่าว
3. การมีชุมชนออนไลน์เพื่อสร้างเครือข่ายให้นักข่าวพลเมืองมีการติดต่อกัน
4. การที่องค์กรข่าวเปิดพื้นที่ให้กับคนธรรมดาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างข่าวและยังช่วยสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเหล่านั้นถึงความสำคัญ ของและหน้าที่ของการบรรณาธิการข่าว

1.2 กระบวนการสื่อสารในวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง และการมีส่วนร่วมในการสื่อสารของพลเมืองในประเทศไทย

กระบวนการสื่อสารในวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองเป็นการหลอมรวมระหว่างการสื่อสารจากบนลงล่างซึ่งขับเคลื่อนการสื่อสารโดยองค์กรสื่อ และการสื่อสารจากล่างสู่บนซึ่งเกิดจากองค์กรสื่อกระแสหลักได้เล็งเห็นประโยชน์จึงเปิดพื้นที่ให้พลเมืองได้มีส่วนร่วมในการสื่อสาร ร่วมผลิตข่าวร่วมกับองค์กร นอกจากนี้ยังมีกระบวนการสื่อสารในแนวนอน คือ การสื่อสารระหว่างพลเมืองด้วยกันเอง เพื่อใช้ในการกำหนดวาระข่าวสารต่างๆ หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร (นิตา หมอยาดี, 2551)

Bowman และ Willis (2003) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของพลเมืองในกระบวนการสื่อสารในวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองโดยสรุปได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของพลเมืองผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ต่างๆ
2. การตรวจสอบข้อเท็จจริงในเนื้อหาที่ตนเองผลิตตลอดจนตรวจสอบเนื้อหาที่สื่อกระแสหลักได้เผยแพร่
3. การรายงานข่าวจากมุมมองของผู้เห็นเหตุการณ์ เป็นการรายงานข่าวจากประสบการณ์ตรงในเหตุการณ์ต่างๆ โดยสามารถใช้โทรศัพท์มือถือ หรือ อุปกรณ์อื่นๆ ที่สามารถบันทึกภาพเหตุการณ์ได้
4. การผลิตสื่อด้วยตนเองสามารถแพร่ภาพและกระจายเสียง แล้วนำเผยแพร่สู่สาธารณชน

ในเมืองไทยองค์กรแพร่ภาพกระจายเสียงแห่งประเทศไทย หรือ ส.ส.ท. ซึ่งเป็นสื่อกระแสหลักที่เป็นสื่อสาธารณะได้เปิดพื้นที่สื่อเพื่อสนับสนุนให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตข่าวกับองค์กรผ่านรายการนักข่าวพลเมือง ในงานวิจัยเรื่อง “โครงสร้างโทรทัศน์สาธารณะ ThaiPBS กับ การมีส่วนร่วมของพลเมือง” โดย ภูษิตต์ ภูริปาณิก (2557) เสริมว่า การเปิดพื้นที่ของสื่อสาธารณะเพื่อให้พลเมือง หรือ นักข่าวพลเมืองที่มีจิตสาธารณะและเห็นความสำคัญของการสื่อสารได้ใช้พื้นที่ในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนให้เชื่อมต่อกับสังคมใหญ่ผ่านสื่อสาธารณะได้ โดยเรื่องราวที่นำเสนอ นั้นสามารถสะท้อนความหลากหลายทางสังคม เพื่อสนับสนุนให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตย เป็นการเปิดพื้นที่สาธารณะกลุ่มเฉพาะหรือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และเพื่อประโยชน์สาธารณะ

โดยพื้นที่สาธารณะของไทยพีบีเอสนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับกลไกและกระบวนการสื่อสารของนักข่าวพลเมืองซึ่งมีด้วย 3 ประการ (ทอแสงรัศมี ถิณะแก้ว, 2553) ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการสื่อสารของนักข่าวพลเมืองให้สามารถนำเสนอประเด็นปัญหา หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชนไปสู่สาธารณะ
2. เป็นพื้นที่กลางไว้เชื่อมโยงข้อมูลทั้งแนวราบ คือ ระหว่างนักข่าวพลเมืองสู่ชาวบ้านและในแนวตั้ง คือ ระหว่างสื่อท้องถิ่นกับสื่อกระแสหลัก

3. ทำหน้าที่ถ่วงดุลข้อมูลข่าวสาร และผลักดันประเด็นปัญหานั้นจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขทั้งในระดับการปฏิบัติและในระดับนโยบาย

สำหรับหลักการทำงานข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส คือเริ่มต้นด้วยการอบรมการผลิตข่าวก่อน โดยเนื้อหาในการอบรมครอบคลุมตั้งแต่เรื่อง การเลือกประเด็นนำเสนอข่าว การลำดับประเด็น การเขียนข่าว การบันทึกภาพ การลงเสียง ตลอดจนการตัดต่อ เนื่องด้วยนักข่าวพลเมืองยังขาดทักษะในหลายๆ ด้านทั้งในด้านวารสารศาสตร์และด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งการอบรมนี้จะทำให้รูปแบบรายการนักข่าวพลเมืองมีลักษณะการนำเสนอโดยรวมที่เหมือนกัน และมีคุณภาพใกล้เคียงกัน (ทอแสงรัศมี ธิตะแก้ว, 2553) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจในการตัดสินใจว่าเนื้อหาจะถูกบอกเล่าอย่างไร ออกอากาศเมื่อใดยังอยู่ในดุลยพินิจของฝ่ายข่าวและสำนักเครือข่ายสื่อพลเมือง ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินตามกรอบนโยบายของไทยพีบีเอสอีกระดับหนึ่ง นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจึงเป็นผู้ส่งสารที่ไม่มีอำนาจเต็มในการผลิตงานของตนเอง (มีทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรรณ ทองเรือง, 2556) และงานข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะถูกคัดกรองจากผู้ผลิตก่อนการนำเสนอทุกครั้ง (ภิญญาพันธุ์ พจนะลาวัณย์ ณีฐฐพงษ์ สกุลเลี้ยว และ อานนท์ ต้นติววัฒน์, 2555) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญอย่างยิ่งในนโยบายและหลักปฏิบัติขององค์การ ส.ส.ท. ที่มีต่อนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสในการนำเสนอข่าว

ดังเช่นในกระบวนการผลิตข่าวพลเมืองของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ส.ส.ท. ก็จะมีส่วนร่วมในการผลิต โดยนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสในแต่ละท้องถิ่นจะเป็นผู้สำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบปัญหาและนำปัญหานั้นมาตั้งประเด็นในการนำเสนอข่าวแล้วจึงส่งประเด็นให้กับ ส.ส.ท. เพื่อช่วยรวบรวมและคัดเลือกประเด็นต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักการข่าวที่องค์กรกำหนด อีกทั้ง ส.ส.ท. จะเข้ามาควบคุมการผลิตข่าวของนักข่าวพลเมืองด้วย (ทอแสงรัศมี ธิตะแก้ว, 2553)

โครงการวิจัยเรื่อง “นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส: การเกิดขึ้นและผลกระทบต่อสังคมไทย” โดย ส.ส.ท. กล่าวถึงการเลือกประเด็นเนื้อหาในการนำเสนอของนักข่าวพลเมืองว่ามีความคล้ายคลึงกับหลักการเลือกประเด็นข่าวของสื่อกระแสหลัก โดยสามารถแบ่งค่านิยมของข่าวได้เป็น 2 ประเด็น (องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.), 2558) ดังนี้

1. การให้ความหมายโดยอิงจากระบบคุณค่าข่าว ได้แก่ ข่าวควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ถูกจับตามอง เป็นเรื่องที่สำคัญ มีประโยชน์ ส่งผลกระทบต่อตัวผู้รับสาร เป็นเรื่องแปลก เป็นเหตุการณ์ที่ผิดไปจากปกติ และเป็นเรื่องที่ไม่เคยมีใครรู้มาก่อน หรือคนทั่วไปยังไม่เข้าใจ
2. การให้ความหมายโดยไม่อิงระบบคุณค่าข่าว ซึ่งนิยามคำว่าข่าว ดังนี้
 - สารที่ถูกสื่อสารออกไปในวงกว้าง
 - เรื่องเล่าชนิดหนึ่งที่มีการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น
 - เรื่องราวที่ถูกต้องเป็นจริงไม่เอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่ง
 - เรื่องราวทั้งเรื่องดีและร้าย เรื่องราวเชิงบวกและลบ
 - เรื่องที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
 - เป็นประเด็นสาธารณะ
 - เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ของการเมืองภาคประชาชน

แม้ว่า ส.ส.ท. จะมีส่วนร่วมในการควบคุมการผลิตข่าวพลเมืองก็ตาม แต่บทบาทของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและข่าวพลเมืองที่พวกเขาผลิตก็ถูกกล่าวถึงทั้งทางบวกและลบด้วยเช่นกัน นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสได้รับคำชมเชยเรื่องความรวดเร็วในการรายงานข่าว และความลึกของข้อมูลซึ่งบอกเล่าในฐานะเจ้าของปัญหา แต่นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก็ถูกตั้งคำถามในเรื่องคุณภาพของข่าว ความหลากหลายของประเด็น ความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงวิธีการรวบรวมและการตรวจสอบข้อมูลหรือความรู้ที่ได้มา (มีทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรธน ทองเรือง, 2556) มาณะ ตริริยาภิวัดน์ (2551) กล่าวเสริมว่า สื่อกระแสหลักยังไม่มีความเชื่อถือในนักข่าวพลเมือง โดยมองว่าคนเหล่านี้ยังขาดทักษะการทำข่าวอย่างมืออาชีพ นั่นคือ ขาดความเป็นกลางในการนำเสนอเรื่องราวและข่าวสาร ขาดความสมดุลของข่าวและขาดเทคนิคในการนำเสนอเรื่องราวข่าวให้มีความน่าสนใจ

มีทนา และ อาภาพรธน (2556) ยังได้ระบุถึงปัจจัยเชิงลบที่ส่งผลต่อการทำงานของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ได้แก่ ข้อจำกัดของเวลา เนื่องจากนักข่าวพลเมืองประกอบอาชีพอื่นเป็นหลักการทำงานข่าวพลเมืองจึงสามารถกระทำได้เฉพาะในยามว่าง และการขาดความเชี่ยวชาญในเรื่องเทคนิคการผลิต ขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์การทำงาน ขาดงบประมาณ ขาดความรู้ในการทำข่าว และถูกแทรกแซงการทำงานโดยผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น หรือทัศนคติในด้านลบของคนในชุมชนที่มีต่อนักข่าว

พลเมืองก็เป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากแหล่งข้อมูล เพราะไม่มีหลักฐานยืนยันว่าตนเป็นสื่อมวลชน

นอกจากสื่อสาธารณะที่เปิดพื้นที่ให้นักข่าวพลเมืองได้มีส่วนร่วมในการผลิตเนื้อหาแล้ว ยังมีพื้นที่สาธารณะในสื่อออนไลน์แห่งหนึ่งที่สามารถรองรับการมีส่วนร่วมของพลเมืองตั้งข้างต้นได้คือ กระดานสนทนา หรือ เว็บบอร์ด (Web Board) ที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหา และเผยแพร่เนื้อหาได้ นอกจากนี้ยังเป็นพื้นที่เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ โดยที่พลเมืองทุกคนสามารถเข้ามาใช้เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือพูดคุยในประเด็นต่างๆ (สุธนา หรุวิจิตรพงษ์, 2550) และผู้ใช้ทุกคนสามารถนำเสนอความคิดเห็นในประเด็นที่ตนเองสนใจและมีความรู้ได้ จึงเกิดการแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้ถือเป็นหนทางหนึ่งในการหาข้อสรุปและการค้นหาความจริง (ชนากานต์ เครือรัตนไพบูลย์, 2553) ดังเช่นที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

เว็บไซต์พันทิปดอทคอมเป็นเว็บบอร์ดที่นิยมในประเทศไทยรายหนึ่ง เริ่มให้บริการในปี พ.ศ. 2539 โดยเว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม เป็นแหล่งรวบรวมประเด็นอภิปรายต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม และด้วยคุณลักษณะของเว็บบอร์ดที่เปรียบเสมือนเวทีสาธารณะ จึงเปิดโอกาสให้พลเมืองทุกคนในสังคมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ตนเองสนใจ หรือถกเถียงประเด็นสังคมได้อย่างเสรี ซึ่งจากการศึกษาของ เพ็ญพรรณ รวีโชติกุล (2544) อ้างถึงใน (ชาติินพคุณ วิไลวรรณ, 2552) พบว่าการสนทนาบนเว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิปมีความแตกต่างจากเว็บไซด์อื่นๆ ในแง่ของปริมาณการโต้ตอบ โดยมีปริมาณการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้ต่อกระทู้ในจำนวนมาก และยังมีความต่อเนื่องในการสื่อสารมากกว่าเว็บไซด์ของไทยรายอื่นๆ นอกจากนี้ยังพบว่าเว็บบอร์ดพันทิปก็มีความขัดแย้งจากการแสดงความคิดเห็นที่มีความเข้มข้นและรุนแรงในประเด็นต่างๆ เช่นในบางครั้งการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในเว็บบอร์ดพันทิป ก็ไม่มีแหล่งอ้างอิงและไม่มีผู้คัดกรองข่าวสารก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ เนื่องจากเป็นการผลิตเนื้อหาของตนเองของผู้ใช้ จึงทำให้เว็บบอร์ดขาดการควบคุม ข้อมูลข่าวสารในเว็บบอร์ดจึงมีข้อเท็จจริงแฝงปนกันอยู่ จึงทำให้สมาชิกบางส่วนเกิดความเคลือบแคลงในความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่แสดงอยู่บนเว็บบอร์ด จนนำไปสู่การตรวจสอบข้อเท็จจริงจากสมาชิกด้วยกันเอง

หลักการทำงานข่าวของนักสืบพันทิปจะเป็นการสืบหาความจริงจากข้อมูลแหล่งต่างๆ ซึ่งโดยส่วนมากจะเป็นข้อมูลที่พบในอินเทอร์เน็ต เครื่องมือของนักสืบพันทิปที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลส่วนใหญ่จึงเป็น เว็บเบราว์เซอร์อย่าง กูเกิล (Google) โดยในงานวิจัยเรื่อง “ปฏิบัติการของนักสืบพันทิป

ในโลกออนไลน์” ของ ธีสรา โปธิพุททณะ (2556) กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของผู้ใช้บางส่วนในสื่อใหม่จะมีลักษณะชอบการแบ่งปันเรื่องราวลงในสื่อต่างๆ หรือที่นิยมเรียกว่าการแชร์ (Share) จึงทำให้มีข้อมูลของบุคคลถูกเผยแพร่ในโลกออนไลน์เป็นจำนวนมาก นักสืบพันทิปจึงใช้ ภูเกิล ในการค้นหาข้อมูลที่ต้องการแล้วนำมาพลิกแพลงและขยายผลต่อ แต่ทั้งนี้ข้อมูลบางอย่างก็ไม่สามารถหาได้จากในอินเทอร์เน็ต กลุ่มนักสืบพันทิปก็จะนำข้อมูลที่ตนเองมีมาเชื่อมโยงกันกับนักสืบรายอื่นๆ หรือการทำ Crowdsourcing ซึ่งในแต่ละกรณีก็จะมีนักสืบพันทิปหลายคนมาช่วยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทำให้มีข้อมูลที่หลากหลายเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป ฉะนั้นจึงต้องอาศัยประสบการณ์ด้วยในการตรวจสอบ และต้องสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือข้อมูลจริงได้ด้วยการตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่งอ้างอิง เพื่อข้อมูลที่ถูกต้อง (ชนากานต์ เครือรัตนไพบูลย์, 2553) นอกจากการใช้ ภูเกิลแล้ว นักสืบพันทิปยังมีทักษะในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วย เพื่อใช้ในการค้นหาข้อมูลต่างๆ (ธีสรา โปธิพุททณะ, 2556)

ทั้งนี้การรายงานข้อมูลต่างๆ ที่หามาได้จากสื่ออินเทอร์เน็ต หรือในสังคมออนไลน์อาจนำมาซึ่งการรายงานข่าวของนักข่าวพลเมืองในบางครั้งอาจมีการนำเสนอข่าวที่ไม่เป็นสาระ Gillmor (2007) อ้างถึงใน (นิตา หมอยาติ, 2551) ได้เสริมว่า ข่าวจากพลเมืองอาจมีการนำเสนอโดยใช้อคติของตัวเองอีกทั้งการที่พลเมืองเหล่านั้นไม่ได้ถูกฝึกฝนการนำเสนอข่าวให้ถูกตามจริยธรรมก็อาจทำให้เกิดการละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่สื่อหนังสือพิมพ์อย่าง The New York Times มองว่า แนวคิดของวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองนั้นได้ละเลย “วัตถุวิสัย” (Objectivity) นอกจากนี้นักข่าวมืออาชีพก็ยังเห็นว่า ข่าวที่ถูกต้องและมีจริยธรรมจะต้องมาจากผู้สื่อข่าวที่ได้รับการฝึกฝนความรู้ทางวารสารศาสตร์แล้วเท่านั้น เมื่อไม่ได้รับการฝึกฝนจึงเกิดปัญหาเรื่องคุณภาพของการทำข่าว ที่ยังไม่สามารถนำเสนอข่าวให้ทัดเทียมกับสื่อกระแสหลักได้ อย่างเช่นปัญหาที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม เนื่องด้วยเว็บไซต์ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารอย่างเสรีโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน ซึ่งสมาชิกเว็บไซต์พันทิปจะรู้จักกันเพียงนามแฝง หรือ ชื่อลือกันเท่านั้น จึงทำให้ผู้ใช้บริการกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และในบางครั้งการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก็ไม่มีแหล่งอ้างอิงและไม่มีผู้คัดกรองข่าวสารก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะทำให้เว็บไซต์พันทิปดอทคอมขาดการควบคุมซึ่งถือเป็นข้อด้อยในเรื่องความน่าเชื่อถือของแหล่งสารและข้อมูลข่าวสาร (ชาติินพคุณ วิไลวรรณ, 2552) นอกจากนี้การที่เว็บไซต์เปิดพื้นที่ให้ผู้ใช้สามารถ

แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ก็อาจทำให้ข้อมูลที่นำมาเผยแพร่ส่งต่อกันนั้นคลาดเคลื่อนและสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่นได้ (ภัทรพรณ์ โกมลวัจนะ, 2549) อีกทั้งในบางกรณีก็มีการนำเสนอในลักษณะประจานบุคคล เพื่อให้บุคคลนั้นเกิดความอับอายและเสื่อมเสีย ซึ่งถือเป็นการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) เช่น การใส่ร้ายป้ายสี การใช้ถ้อยคำหยาบคายต่อผู้อื่น หรือการส่งต่อข้อมูลส่วนบุคคลลับเพื่อทำให้อื่นเกิดความเสียหายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์นี้อาจสร้างความรู้สึกอับอาย เจ็บปวด ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบทางจิตใจต่อผู้เสียหายได้ (วัฒนาวดี ศรีวิวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธาณินพงศ์, 2558)

Agatston, Kowalski และ Limber (2007) อ้างถึงใน (วัฒนาวดี ศรีวิวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธาณินพงศ์, 2558) ได้กล่าวว่า การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์มีหลายช่องทางและหลายรูปแบบ เช่น การส่งอีเมล การส่งข้อความ ประจานข้อมูลส่วนบุคคลผ่านเว็บไซต์ และผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเฟซบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น หรือการก่อกวนผ่านโทรศัพท์ นอกจากนี้รูปแบบการกลั่นแกล้งก็มีหลายประเภท เช่น การนินทา ให้ร้าย ต้าทอ หรือส่งข้อมูลลับของคนอื่นโดยมีเจตนาให้บุคคลนั้นเสื่อมเสียชื่อเสียง เช่น การกล่าวหาในเรื่องๆ หนึ่ง ผ่านทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยที่ผู้เสียหายนั้นไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่าใครเป็นผู้กระทำ เนื่องจากข้อมูลที่ถูกส่งต่อในสังคมออนไลน์กระจายตัวอย่างรวดเร็ว จนในบางครั้งไม่อาจสืบหาต้นกำเนิดของข้อมูลนั้นได้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์ภาคพลเมืองนี้มาใช้ในงานวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อ 1. นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร ข้อที่ 2. นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร โดยผู้วิจัยจะนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจและความตระหนักรู้ รวมถึงแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมือง

แนวคิดฐานันดรที่ 5 (The Fifth Estate)

การสื่อสารถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์จำเป็นจะต้องติดต่อสื่อสารกันตลอดเวลา การสื่อสารจึงจำเป็นต่อการอยู่รอดของสังคม ตลอดจนเป็นปัจจัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้ ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าสังคมใดที่ไม่มีการติดต่อสื่อสาร สังคมนั้นก็ไม่อาจอยู่ได้ และการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สามารถกระจายข้อมูล ข่าวสาร และเรื่องราวความรู้สู่คนส่วนใหญ่ในสังคม และไปถึงผู้รับพร้อมกัน คือ การสื่อสารจากสื่อมวลชน โดย

สื่อสารมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อพลวัตด้านต่างๆ ในสังคมมาโดยตลอด ตั้งแต่สื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ถือกำเนิดขึ้น จนกระทั่งเทคโนโลยีทางการสื่อสารอื่นๆ มีการพัฒนาก็ยังทำให้บทบาทการสื่อสารของสื่อมวลชนแพร่กระจายออกไปในวงกว้างมากขึ้น ผู้คนในสังคมสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ในหลากหลายรูปแบบ และรับสื่อต่างๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน สื่อสารมวลชนจึงกลายเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งในแง่ของการให้ข้อมูลข่าวสาร จนได้รับการยอมรับว่าสื่อมวลชนคือ “ฐานันดรที่ 4” (The Fourth Estate)⁷ ของสังคม (ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2546)

แต่ทั้งนี้ก็มีนักวิชาการและนักวิชาชีพหลายคนเห็นว่า ในยุคสังคมสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพประชาชนทั่วไปให้มีอำนาจในการตรวจสอบสถาบันต่างๆ ของสังคมได้ไม่ต่างจากสื่อมวลชน ดังเช่น William H. Dutton (2007) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย Oxford ได้ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและสื่ออินเทอร์เน็ตกล่าวว่า สื่ออินเทอร์เน็ตได้เชื่อมโยงผู้คนเข้าด้วยกันทำให้ผู้คนจากทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันได้ โดยในสมัยก่อนข้อมูลข่าวสารจะถูกผลิตขึ้นและเผยแพร่จากสื่อมวลชนเท่านั้น ซึ่งถือเป็นฐานันดรที่ 4 ของสังคม แต่เมื่ออินเทอร์เน็ตมีบทบาทมากขึ้นก็ส่งผลให้เกิดช่องทางการสื่อสาร การสื่อข่าว การผลิตเนื้อหาและการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ มากขึ้นเช่นกัน จึงทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถทำหน้าที่เช่นเดียวกับสื่อมวลชนได้ และเกิดกลุ่มบุคคลที่ถูกเรียกว่า “ฐานันดรที่ 5” โดยงานวิจัยของ Newman et al. (2012) เสริมว่านักข่าวพลเมืองในยุคฐานันดรที่ 5 จะผลิตข่าวและเสพข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ ดังนั้นพื้นที่สาธารณะในโลกอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะพื้นที่ในสังคมออนไลน์จึงเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเรื่องราวต่างๆ มากมาย ส่วน Ronda Hauben (2014) ซึ่งเขียนบทความเรื่อง

⁷ ฐานันดรที่ 4 เริ่มมีการกล่าวถึงในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 โดยฐานันดรก่อนหน้านี้ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา จักร ซึ่งอำนาจทางสังคมสูงสุดของยุโรป ฐานันดรรองลงมาคือ ผู้นำทางฆราวาส และผู้แทนราษฎร ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ใช้วลีนี้เป็นคนแรก คือ นักเขียนและนักการเมืองชาวอังกฤษที่ชื่อ Edmund Burke โดยวลีนี้ใช้เพื่ออ้างอิงถึงบทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ในด้านการตรวจสอบ ถ่วงดุล และเสนอแนะการทำงานของฝ่ายปกครอง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันคำว่าฐานันดรที่ 4 มีความหมายที่ครอบคลุมและกว้างมาก และไม่ได้หมายถึงสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงสื่อมวลชนอื่นๆ ทุกประเภท (Lucas, P., 1991 อ้างถึงใน ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร, 2546)

“The Amateur Computerist” มองว่าฐานันดรที่ 5 ทำหน้าที่สื่อข่าวในมุมมองและรายละเอียดที่แตกต่างจากสื่อมวลชน เนื่องจากเป็นการร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลหลายๆ คนที่ช่วยกันแลกเปลี่ยนข้อมูลและรายละเอียดของข่าวนั้นๆ ผ่านทางบริการบล็อก หรือเว็บไซต์ จึงทำให้ข่าวนั้นมีข้อมูลและมุมมองที่หลากหลาย

Dutton (2007) ได้กล่าวถึงนิยามของฐานันดรที่ 5 ว่า ไม่ได้หมายถึงเฉพาะตัวบุคคลหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเท่านั้น แต่ฐานันดรที่ 5 นี้คือการรวมตัวกันในหลายลักษณะของกลุ่มบุคคลผู้ใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีทางการสื่อสารจนเกิดเป็น “สังคมเครือข่าย” (Network Society) เช่น สื่อสังคมออนไลน์ บล็อกเกอร์ วารสารศาสตร์ภาคพลเมือง (Citizen Journalist) และ วารสารศาสตร์ภาคเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Netizen Journalist) ที่หมายถึงนักข่าวมืออาชีพ หรือพลเมืองที่สามารถสื่อข่าวผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ Roy Peter Clark (2009) นักวิชาการและอาจารย์ประจำสถาบัน Poynter Institute สถาบันการศึกษาทางด้านวารสารศาสตร์ ได้อธิบายถึงฐานันดรที่ 5 ว่าเป็นค่านิยมที่ใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับการสื่อสารในปัจจุบันที่ได้หลอมรวมข้อมูลข่าวสารเข้าไว้ด้วยกันกับความเป็นชุมชนและความเป็นพลเมือง

Clark (2009) ได้สรุปลักษณะของฐานันดรที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dutton (2007) ว่าหมายถึงบุคคล ดังนี้

1. ผู้สื่อข่าวหรือนักข่าวมืออาชีพที่สังกัดองค์กรสื่อมวลชน
2. นักข่าวอิสระ คอลัมนิสต์นิตยสาร และผู้แต่งหนังสือ
3. ผู้ผลิตภาพยนตร์สารคดี และผู้ผลิตวิดีโอ
4. ผู้สื่อข่าวออนไลน์ที่ทำงานให้สื่อสารมวลชนแบบดั้งเดิมและสื่อมวลชนแบบใหม่
5. ผู้ผลิต รวบรวม และเผยแพร่ข่าวสาร
6. ผู้ที่ศึกษาด้านวารสารศาสตร์ในแขนงสื่อใหม่ และเป็นผู้ใช้สื่อใหม่ หรือผู้ที่มีผลงานเขียนบทความเกี่ยวกับสื่อ และสื่อใหม่
7. บล็อกเกอร์ที่ผลิตและเผยแพร่เนื้อหาที่เป็นที่สนใจของประชาชน
8. ผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างการติดต่อสื่อสารแบบเครือข่ายชุมชน
9. โปรแกรมเมอร์ที่สามารถจัดการและรวบรวมข้อมูลข่าวสารในอินเทอร์เน็ตได้

10.องค์กรไม่แสวงหากำไรที่สนับสนุนทรัพยากรเพื่อใช้ในการสื่อสารเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ

11. นักข่าวพลเมือง

การรวมตัวกันเป็นสังคมเครือข่ายนี้ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบทางการสื่อสารและได้สร้างอำนาจในการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทางการสื่อสาร อย่างเช่น การเกิดขึ้นของผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตจำนวนมากซึ่งเปิดช่องทางให้ผู้ใช้ได้ใช้บริการและเข้าถึงข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันกลุ่มฐานันดรที่ 5 อย่าง นักวารสารศาสตร์ภาพพลเมือง บล็อกเกอร์ นักวิจัย หรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ ก็ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตผลิตข้อมูลข่าวสารอย่างอิสระในประเด็นเดียวกับสื่อมวลชนได้ ซึ่งนั่นก็ถือว่าเป็นการแข่งขันระหว่างฐานันดรที่ 4 อย่างสื่อมวลชนกระแสหลัก และฐานันดรที่ 5 ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวอิสระ (William Dutton, 2007)

ในยุคฐานันดรที่ 5 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นบุคคลที่มีความรู้และความสามารถเฉพาะทางยังสามารถนำเสนอข้อมูลที่เฉพาะ อย่างเช่นข้อมูลทางการแพทย์ เป็นต้น เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและนำเสนอข้อมูลได้ สื่ออินเทอร์เน็ตยังเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายที่มาจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ผลสำรวจที่จัดทำโดย OXIS (Oxford Internet Surveys) พบว่าอินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งค้นหาข้อมูลสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเลือกเป็นอันดับต้นๆ โดยใช้ในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการท่องเที่ยวหรือแม้แต่ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือก็ตาม (William Dutton, 2007) หรือใช้ในการติดต่อสอบถามข้อมูลผ่านการพูดคุยและแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากความสะดวกสบายในการเข้าถึงข้อมูลโดยที่ไม่ต้องออกไปหาข้อมูลจากห้องสมุด มหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานรัฐต่างๆ (William Dutton, 2010)

ข้อดีของการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตดังกล่าวทำให้เกิดความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้ใช้บริการ โดยอินเทอร์เน็ตได้ลดทอนช่องว่างทางสถานะของบุคคลไม่ให้มีการแบ่งแยกชนชั้น ดังนั้นทุกคนจึงสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสวงหาเรื่องราวที่ตนสนใจในอินเทอร์เน็ตได้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดกว้างให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคนสามารถแลกเปลี่ยนความสนใจ ประสบการณ์ รวมถึงข้อมูลต่างๆ ระหว่างกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตด้วยกันได้ บางข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันก็เป็นข้อมูลที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับข้อมูลจากสื่อมวลชน หรือในบางข้อมูลก็เป็นข้อมูล

ที่มีเนื้อหาหลักกว่าที่สื่อมวลชนนำเสนอ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจึงให้ความเชื่อถือข้อมูลที่อยู่ในอินเทอร์เน็ตพอๆ กับที่เชื่อถือข้อมูลจากสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ตจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือทางการสื่อสารที่มีเสรีภาพ (Internet of Freedom) ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งถือเป็นพลังแห่งการเชื่อมต่อผู้คนเข้าด้วยกัน

แต่ทั้งนี้ก็มีข้อโต้แย้งว่าอินเทอร์เน็ตอาจเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่เสรีภาพแต่ไม่ใช่เสรีภาพที่แท้จริง เนื่องจากอินเทอร์เน็ตจะถูกควบคุมโดยผู้ให้บริการซึ่งจะมีข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ในการเข้าถึงหรือการใช้บริการอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังเป็นช่องว่างที่ผู้ให้บริการสามารถสอดส่องสังคมและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ใช้บริการจากการเก็บข้อมูลการใช้อินเทอร์เน็ตอีกด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าอินเทอร์เน็ตไม่มีคำว่า เสรีภาพ อีกทั้งข้อมูลในยุคฐานันดรที่ 5 ก็ถูกมองในแง่ลบ อันเนื่องมาจากผู้ผลิตและเผยแพร่เนื้อหาในสื่ออินเทอร์เน็ตบางส่วนนั้นเป็นแค่กลุ่มบุคคลธรรมดาที่ไม่มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับนักข่าวมืออาชีพที่ถูกฝึกฝนมาเป็นอย่างดี จึงทำให้ข้อมูลและเนื้อหาที่เผยแพร่ไปแล้วบางส่วนมีข้อผิดพลาด หรือเนื้อหาบางส่วนก็เป็นข้อมูลที่ไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นในการนำเสนอ นอกจากนี้ยังพบว่าการเลือกเข้าถึงข้อมูล หรือการเลือกเสพข่าวของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตนี้มีความเฉพาะเจาะจงในเรื่องที่ตนสนใจเท่านั้น ซึ่งหมายถึงการเปิดรับสารเฉพาะสิ่งที่สนใจ ซึ่งสารนี้อาจมีหรือไม่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้อินเทอร์เน็ตก็ได้ (William Dutton, 2007)

นอกจากความสามารถในด้านการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสามารถทำได้ในยุคฐานันดรที่ 5 แล้ว Dutton (2007) ยังเสริมว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้นำความรู้และความสามารถนี้ไปใช้เพื่อตรวจสอบการทำงานตลอดจนเนื้อหาข่าวสารที่ผลิตขึ้นโดยสื่อมวลชนอีกด้วย Bridgette Bugalo (2013) นักข่าวมืออาชีพ กล่าวว่า การที่ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต้องตรวจสอบการทำงานและข่าวจากสื่อมวลชน เนื่องจากสื่อมวลชนกระแสหลักทำหน้าที่ล้มเหลวในส่วนของกรรายงานข่าว และการทำหน้าที่ตรวจสอบฐานันดรทั้ง 3 อย่างเช่น กลุ่มผู้บริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา เป็นต้น ทั้งที่เป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของสื่อมวลชนในการเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watch Dog)

นอกจากนี้ Nic Newman, William H. Dutton และ Grant Blank (2012) ได้เสริมว่า เนื่องจากสื่อมวลชนอาจถูกควบคุมจากฝ่ายรัฐบาลหรือกลุ่มการเมือง โดยสื่อมวลชนเหล่านั้นจะทำหน้าที่รายงานความเคลื่อนไหว และกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มการเมือง แต่จะไม่นำเสนอข่าวที่อาจสร้าง

ความเสียหายให้กับกลุ่มนั้น ซึ่งตรงข้ามกับผู้สื่อข่าวอิสระที่สามารถรายงานข่าวหรือตั้งข้อสังเกตในประเด็นที่อาจทำลายภาพลักษณ์หรือชื่อเสียงของกลุ่มการเมืองและผู้มีอิทธิพลได้

ผนวกกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเริ่มให้ความสำคัญกับความถูกต้องและเที่ยงตรงของข้อมูลและข่าวที่เผยแพร่ออกมา จึงทำให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตได้ทำหน้าที่ตรวจสอบสื่อมวลชนเพื่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเที่ยงตรง (Hauben & Rohler, 2014) ซึ่งการตรวจสอบข่าวสารและสื่อมวลชน ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจะใช้ การรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้รับสื่อเป็นทั้งผู้รับและผู้ตอบโต้ สามารถแสดงความคิดเห็นต่อสื่อมวลชนได้อย่างมีเหตุผลและมีทักษะในการเลือกรับ วิเคราะห์ ประเมินสื่อ หรืออาจสรุปได้ว่า เป็นสภาวะของความรู้ ความเข้าใจในสื่อ ผลผลิตสื่อ อิทธิพลและผลกระทบของสื่อ ความสามารถในการวิเคราะห์สื่อ ความสามารถในการตอบโต้สื่อ ตลอดจนความสามารถในการผลิตและเผยแพร่สื่อเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อนอกจากจะต้องมีการพัฒนาทักษะแล้ว ยังรวมถึงมุมมองเชิงกว้างที่เกี่ยวกับผลกระทบของสื่อ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาทางสุนทรียะ (aesthetic dimension) อารมณ์(emotional dimension) และ จริยธรรม (moral dimension) เข้าไว้ด้วยกัน (วิลาสินี พิพิธกุล, 2557)

ขั้นตอนการตรวจสอบสื่อมวลชนประกอบด้วย (Hauben & Rohler, 2014)

1. การสืบสวน เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงของข่าวที่ถูกนำเสนอ
2. การค้นคว้าเนื้อหาเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจข่าวในบริบทที่กว้าง
3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบแง่มุมที่สำคัญของข่าว
4. การวิเคราะห์ถึงผลประโยชน์จากการนำเสนอข่าว

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดฐานันดรที่ 5 มาใช้ในงานวิจัยเพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจและความตระหนักรู้ รวมถึงแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมือง

แนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคล (Right to Privacy)

3.1. พัฒนาการของสิทธิส่วนบุคคล

สิทธิส่วนบุคคลมีรากฐานมาจากแนวคิด “ความเป็นส่วนตัว” (Privacy) โดยความเป็นส่วนตัวเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงและเป็นที่ถกเถียงกันมากในยุคตะวันตกสมัยใหม่ ซึ่งจากการถกเถียงและความ

พยายามของนักปรัชญาในการนิยามความเป็นส่วนตัว อย่างเช่น อริสโตเติล (Aristotle) ที่พยายามแยกความเป็นส่วนตัวออกจากความเป็นส่วนรวมอันมีแนวคิดมาจากการจำกัดพื้นที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดย อริสโตเติลมองว่า พื้นที่ส่วนรวมคือ พื้นที่ทางการเมืองที่ขับเคลื่อนโดยเพศชาย ซึ่งเพศหญิงและเด็กจะไม่ได้รับสิทธิในการเข้าร่วม แต่เพศหญิงและเด็กจะมีพื้นที่เฉพาะของตนนั่นคือบ้านและอาณาบริเวณบ้านซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ส่วนตัว แต่ก็มีแนวคิดที่ขัดแย้งกับอริสโตเติลนั่นคือแนวคิดของ จอห์น ล็อก (John Locke) (1690) ที่มองว่าบุคคลมีอิสระในการกระทำของตน สามารถกำหนดและละทิ้งความเป็นส่วนตัวได้ตราบเท่าที่เห็นว่าเหมาะสมและมนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ซึ่งแนวคิดความเป็นส่วนตัวนี้ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของบุคคลที่ถึงมีในการดำรงชีวิต (ปัญญาชน นรธิ, 2555) ความเป็นส่วนตัวจึงหมายถึงสถานะที่บุคคลรอดพ้นจากการถูกจับตามอง จากการสังเกต การสืบความลับ การรบกวนต่างๆ ให้มีการดำเนินชีวิตอย่างอิสระเสรี มีการพัฒนาบุคลิกลักษณะได้ตามต้องการ มีสิทธิในการแสวงหาความสุขตามความพึงพอใจ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (จุฑาพิชญ์ สถิรวินาสกิจ, 2554)

Alan F. Westin (1967) อ้างถึงใน (รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล, 2550) อดีตศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยโคลัมเบียได้ให้คำนิยามของคำว่า ความเป็นส่วนตัว ไว้ในหนังสือ Privacy and Freedom ว่าหมายถึง สิทธิของแต่ละบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรในการตัดสินใจว่า ข้อมูลข่าวสารของตนเองนั้นจะถูกเปิดเผยต่อบุคคลอื่น เมื่อใด อย่างไร และมีขอบเขตมากน้อยเพียงใด และสิทธิในชีวิตส่วนตัวในความสมัครใจของบุคคลที่จะเลือกถอนตนเองจากสังคมส่วนรวมไม่ว่าโดยการแสดงออกทางด้านร่างกาย หรือจิตใจ รวมถึงเรื่องที่ต้องการจะอยู่อย่างสันโดษ หรือเฉพาะกลุ่ม ภายใต้เงื่อนไขว่าจะไม่ถูกรบกวนหรือขัดขวาง

ด้าน Samuel D. Warren และ Louis D. Brandeis (1890) อ้างถึงใน (สุภารัตน์ แก้วสุทธิ, 2553) นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงในประเทศอเมริกาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัย Harvard ให้คำจำกัดความของคำว่าความเป็นส่วนตัว หมายถึง สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง (the right to be left alone) ถือเป็นแนวคิดในเชิงกฎหมายในช่วงเริ่มแรก แต่ต่อมาเมื่อเกิดพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย ทำให้แนวคิดที่ว่าความเป็นส่วนตัว หมายถึง สิทธิที่จะอยู่โดยลำพัง (the right to be left alone) นั้นไม่เพียงพอ เพราะการ

ละเมิดความเป็นส่วนตัวสามารถทำได้โดยง่าย ดังนั้นจึงได้มีความพยายามบัญญัติความหมายของคำว่า ความเป็นส่วนตัวให้สอดคล้องกับสังคมยุคใหม่

Raymond Wacks (2010) ศาสตราจารย์ทางด้านกฎหมายและผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิส่วนบุคคล ผู้เขียนหนังสือเรื่อง “Privacy” ได้นิยาม ความเป็นส่วนตัวในบริบททั่วไปว่า ความเป็นส่วนตัวอาจแยกไม่ออกจากความปรารถนาของบุคคลที่จะอยู่คนเดียว เพื่อให้บุคคลนั้นได้มีอิสระและเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่มีการยับยั้งที่เกิดจากการสอดรู้สอดเห็นจากบุคคลอื่น ซึ่งการสอดรู้สอดเห็นที่ว่านี้ไม่ได้มีเพียงการสอดแนมและการทำให้เรื่องส่วนตัวกลายเป็นเรื่องสาธารณะโดยที่ไม่ยินยอมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการบุกรุก “พื้นที่” ที่เราต้องการให้เป็นส่วนตัวด้วยเช่นกัน โดย ความเป็นส่วนตัวประกอบด้วย “ความเป็นความลับ”(secrecy) หรือขีดจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลบุคคล “ความเป็นนิรนาม” (anonymity) หรือขีดจำกัดในความสนใจต่อตัวบุคคล และ “ความสันโดษ” (solitude) หรือขีดจำกัดในการเข้าถึงตัวบุคคลทางกายภาพ ซึ่งเมื่อทั้งสามองค์ประกอบรวมกันจะเรียกว่า “การเข้าถึง ความเป็นส่วนตัวอย่างมีขีดจำกัด” (limited accessibility)

จากคำนิยามในข้างต้นยังคงให้ความหมายของคำว่าความเป็นส่วนตัวในขอบเขตที่กว้างอยู่ อย่างไรก็ตาม David Banisar (2000) อ้างถึงใน (พัฒนรพี เล้าตระกูล, 2549) ที่ปรึกษาอาวุโสด้านกฎหมายขององค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่คุ้มครองและส่งเสริมเสรีภาพในการ แสดงออกและเสรีภาพ (Article 19) ได้แบ่งขอบเขตการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวให้มีความชัดเจน ขึ้น โดยขอบเขตของการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวมี 4 ด้าน ดังนี้

1. **ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy)** เป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกรบกวน ซึ่งข้อมูล หมายถึง สิ่งที่ระบุตัวตนได้ ข้อเท็จจริง หรือรูปภาพ เช่นภาพถ่ายหรือภาพ วิดีโอ หรือข้อมูลจากความคิดเห็นในลักษณะอื่นๆ รวมถึงสิ่งของที่ชี้แสดงถึง รสนิยมและความชอบของบุคคล
2. **ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy)** เป็นการให้ความคุ้มครองในการใช้ชีวิตและร่างกาย อนามัย จิตใจของบุคคลในทางกายภาพที่ไม่ถูกดำเนินการใดๆที่รบกวนทำให้เดือดร้อนหรือทุกข์ทรมานใจ อัน

ละเมิดความเป็นส่วนตัว อาทิ การทดลองทางพันธุกรรม การทดลองยา เป็นต้น

3. **ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy)** เป็นการให้ความคุ้มครองในความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารในทางใดๆ ไม่ว่าจะทางโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต อีเมล หรือวิธีการติดต่อสื่อสารอื่นใดที่ผู้อื่นจะล่วงรู้มิได้
4. **ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial Privacy)** เป็นการกำหนดขอบเขตหรือข้อจำกัดที่บุคคลอื่นจะบุกรุกเข้าไปในสถานที่ส่วนตัว และคุ้มครองความเป็นอยู่ของบุคคลภายในเคหสถาน เช่น คุ้มครองการติดตั้งกล้องวิดีโอเพื่อแอบถ่ายภาพภายในเคหสถาน

นอกจากนี้ คณะทนาย ทงรวิวงศ์ (2558) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และนักวิชาการด้านกฎหมายสิทธิส่วนบุคคลได้เสริมเรื่องความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลจากแนวคิดข้างต้นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องด้วยข้อมูลเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงมายังตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงอัตลักษณ์หรือข้อมูลระบุตัวตน (Personal Identifiable Information) ตัวอย่างเช่น ข้อมูลที่ถูกเผยแพร่ในโลกอินเทอร์เน็ต จากงานวิจัยของ เครือข่ายพลเมืองเน็ต ในหัวข้อ (2556) “การละเมิดความเป็นส่วนตัวออนไลน์ในสังคมไทย พ.ศ.2556” ได้ระบุถึงลักษณะของข้อมูลส่วนตัวที่มีการเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในเว็บไซต์และสังคมออนไลน์ว่าส่วนมากจะเป็นข้อมูลจำพวก ชื่อ สกุล เลขประจำตัวประชาชน ใบขับขี่ ที่อยู่อาศัย ภาพถ่ายประจำตัว รูปภาพส่วนตัว อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่ทำงาน เลขบัญชีธนาคาร รายละเอียดการเดินทาง ตำแหน่งที่ตั้งของบุคคล ประวัติการศึกษา เป็นต้น

ในประเทศอังกฤษได้ออกกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ Data Protection Act 1998 โดยกำหนดให้การจัดเก็บ การรวบรวม ประมวลผล จัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมาย และได้ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive personal data) ดังเช่น ข้อมูลประวัติทางการแพทย์ (Medical record) เรื่องราวชีวิตทางเพศ (Sexual life) ประวัติการกระทำความผิดทางอาญา (Criminal activity or allegations) ข้อมูลการดำเนินคดีทางอาญา (Criminal proceedings) ความเชื่อทางศาสนา

(Religious beliefs) และความคิดเห็นทางการเมือง (Political opinion (บุญญรัตน์ โชคบัณฑิตชัย, 2558)

สำหรับกฎหมายในประเทศไทย พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้ให้ความหมายของคำว่าข้อมูลส่วนบุคคลว่าเป็น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะทางการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือ ประวัติการทำงาน หรือมีเลขหมาย รหัส หรือ สิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายรวม รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย ("พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ," 2540)

จากหลักปรัชญา และค่านิยมในความเป็นส่วนตัวต่างๆ นี้ได้ทำให้เกิดการพัฒนาเรื่อยมาจนนำมาสู่ “สิทธิส่วนบุคคล” (Right to Privacy) ซึ่งเป็นสิทธิประจำตัวของบุคคลที่ใช้กฎหมายเป็นกรอบในการคุ้มครองความเป็นส่วนตัว (จุฑาทิพย์ สติวิศาลกิจ, 2554) โดยแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเริ่มมีการกล่าวถึงในบทความเรื่อง “The Right to Privacy” ที่เขียนโดย Warren และ Brandeis (1890) อ้างถึงใน (สิริพร จิตรักษ์ธรรม, 2550) ในบทความนี้ชี้ว่าการเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ออกนอกกรอบความประพฤติ เพราะเน้นการรายงานเรื่องส่วนตัวแนวซุบซิบนินทา และเรื่องเพศ เพื่อประโยชน์ของธุรกิจอุตสาหกรรม นักกฎหมายทั้งสองท่านนี้จึงเห็นว่าควรมีการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยการนำกฎหมายลิขสิทธิ์มาเป็นต้นแบบในการวิเคราะห์ Warren และ Brandeis เสนอว่า เมื่อความคิดของคนได้รับการคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นการเขียน การกระทำ การพูดหรือการแสดงก็ตาม บุคลิกภาพของคนเราก็ควรได้รับการคุ้มครองด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ดีข้อเสนอนี้ไม่จำกัดสิทธิการตีพิมพ์เรื่องของคนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนหรือประโยชน์ทั่วไป

Warren และ Brandeis ยังได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สิทธิส่วนบุคคลไว้สั้นๆ คือ สิทธิที่จะได้ถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง (The Right to Privacy as the Right to be left alone) หรืออีกนัยหนึ่งอาจหมายถึงสิทธิในการแสวงหาความสุข (Right to the pursuit of happiness) ซึ่งสิทธินี้ไม่ใช่สิทธิที่ป้องกันการบิดเบือนชีวิตส่วนตัวของบุคคลเท่านั้น แต่ยังป้องกันไม่ให้มีการนำไปเผยแพร่โดยเด็ดขาด (รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล, 2550)

ขณะที่พจนานุกรมภาษาอังกฤษ Webster's Encyclopedic Dictionary of The English Language (1994) ได้บัญญัติ ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลในบริบททั่วไป ว่าหมายถึง สิทธิของบุคคลที่จะทำการใดๆ ก็ได้โดยไม่ถูกแทรกแซงจากบุคคลอื่นหรือจากสังคม (อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี, 2540)

สำหรับคำนิยามในด้านกฎหมาย พจนานุกรม Black's Law Dictionary (1999) ได้ให้ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลว่า หมายถึงสิทธิของบุคคลที่จะอยู่โดยลำพังเสรี ปราศจากการรบกวนจากบุคคลภายนอก กล่าวโดยทั่วไป สิทธิในชีวิตส่วนตัว เป็นสิทธิที่ปลอดจากการแทรกแซงจากรัฐในกิจกรรมของแต่ละบุคคล โดยเป็นเสรีภาพขั้นมูลฐานของแต่ละบุคคลที่จะเลือกในการดำเนินชีวิตของตนเอง ไม่ว่าในเรื่องครอบครัว หรือเรื่องความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือเป็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลที่จะถอนตนเองจากการที่จะถูกพิจารณาโดยสังคม ถ้าเขาเลือกที่จะทำเช่นนั้น (รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล, 2550)

ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน (1948) ได้รับรองความมีอยู่ของสิทธิมนุษยชนว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่พึงมี โดยปฎิญาสากล่าวด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนได้แบ่งสิทธิที่คุ้มครองออกเป็น 2 ประเภทคือ สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights) และ สิทธิทางเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Rights) ในส่วนของสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้มีการบัญญัติรับรองถึง สิทธิในความเป็นส่วนตัว หรือ สิทธิส่วนบุคคลไว้ในข้อที่ 12 ใจความว่า “การเข้าไปสอดแทรก โดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารหรือการถูกลบหลู่โดยเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอดและการลบหลู่ดังกล่าวนี้ด้วย ” (ปัญญาภรณ์ นรธิ, 2555)

ในทางกฎหมายของไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ระบุว่าสิทธิส่วนบุคคล คือ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ดังสาระสำคัญในส่วนที่ 3 สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มาตรา 35 ใจความว่า “สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิ

ของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องตน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

จากนิยามสิทธิส่วนบุคคลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของสิทธิส่วนบุคคลได้ว่า สิทธิที่ปกป้องความเป็นอยู่ส่วนตัวให้ปราศจากการแทรกแซงและการรบกวนจากบุคคลอื่น และยังปกป้องการเผยแพร่เรื่องส่วนตัวของบุคคลสู่สาธารณะโดยไม่ได้รับความยินยอม อาทิเช่น การระบุตัวตนบุคคล หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าว รวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่สามารถใช้ระบุตัวตนของบุคคล

3.2. การคุ้มครองทางกฎหมาย และข้อจำกัดของสิทธิส่วนบุคคล

ในประเทศไทยแนวคิดการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลได้บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (2550) ส่วนที่ 3 สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล ให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนตัวของบุคคลในการใช้ชีวิตโดยปราศจากการรุกรานของบุคคลอื่น 4 ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยคุ้มครองชีวิตและร่างกายของบุคคลให้ปราศจาก จากการทรมาน การทารุณกรรม การจับและคุมขังโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการค้นตัวบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต
2. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน โดยคุ้มครองการอยู่อาศัยในเคหสถานส่วนตัวให้ปกติสุข ปราศจากการรุกรานหรือตรวจค้นเคหสถานโดยไม่ได้รับความยินยอม
3. บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย
4. สิทธิส่วนบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว โดยคุ้มครองการกล่าวหรือเผยแพร่ข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลใน หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลนั้นจะกระทำไม่ได้

ในส่วนของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อป้องกันการเปิดเผยข้อมูลที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น รายงานการแพทย์ ประวัติการศึกษา ฐานะทางการเงิน ประวัติการทำงาน หรือข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะ และอัตลักษณ์ของบุคคลที่สามารถใช้ในการระบุตัวตนให้ผู้อื่นล่วงรู้ได้ และในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการดำเนินงานเท่านั้น นอกจากนี้การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวควรจัดเก็บจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่จะมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียโดยตรงกับเจ้าของข้อมูลนั้น และมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ ("พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ," 2540)

สำหรับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ได้ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในเรื่องการนำเข้าคอมพิวเตอร์ โดยป้องกันไม่ให้นำเข้าข้อมูลปลอม ข้อมูลลามกอนาจารที่อาจส่งผลกระทบต่อและสร้างความเสียหายกับผู้อื่น กล่าวคือ ผู้ที่นำเข้าข้อมูลปลอม ข้อมูลเท็จ ข้อมูลที่ลามก และข้อมูลที่อาจสร้างความเสียหายให้แก่ผู้อื่นถือว่าเป็นกระทำความผิดรวมถึงผู้ให้บริการด้วยที่ต้องรับผิดชอบเป็นผู้กระทำความผิดหากมีการสนับสนุนหรือยินยอมให้ผู้ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลเท็จนี้ และยังคงคุ้มครองการนำเข้าข้อมูลที่เป็นการตกแต่งภาพของบุคคลอื่นเข้าคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าภาพนั้นจะเป็นภาพตัดต่อ เดิมแต่งหรือดัดแปลงด้วยวิธีการใดๆ หรือทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งภาพนั้นอาจสร้างความเสียหายชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น เกลียดชัง หรือสร้างความอับอายให้กับเจ้าของข้อมูล ("พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550," 2550)

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานหมิ่นประมาท (2499) ให้การคุ้มครองชื่อเสียง เกียรติคุณของบุคคลเพื่อไม่ให้ผู้อื่นมาละเมิดได้ โดยความผิดฐานหมิ่นประมาทนี้เป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นโดยการใส่ความต่อบุคคลที่สาม และจากการใส่ความนั้นได้ส่งผลเสียหายให้บุคคลที่สามถูกดูถูก ดูหมิ่น เหยียดหยามและเกลียดชัง ซึ่งการหมิ่นประมาทถือเป็นความผิดต่อชื่อเสียง กฎหมายถือว่ามนุษยทุกคนย่อมมีเกียรติในตัวเอง จึงต้องปกป้องไม่ให้ผู้อื่นมาลบหลู่ชื่อเสียง ("ประมวลกฎหมายอาญา," 2499)

แม้ว่ากฎหมายจะคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในหลายๆ ด้านดังข้างต้น แต่สิทธิส่วนบุคคลก็มีข้อจำกัดในการคุ้มครองดังที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2500 มาตรา 35 ว่า ไม่

สามารถกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ กล่าวคือ ข้อมูลดังกล่าวนี้เมื่อถูกเผยแพร่ไปแล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อมหาชนจำนวนมากไม่ใช่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือปัจเจกชน ประโยชน์นั้นจะต้องเป็นประโยชน์ในลักษณะทั่วไป คือไม่เฉพาะเจาะจงต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง ซึ่งประโยชน์สาธารณะจะมีคุณค่ามากกว่าการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่คำว่าประโยชน์สาธารณะยังไม่มีคำอธิบายหรือให้คำจำกัดความอย่างชัดเจนว่ากรณีใดบ้างที่ถือเป็นประโยชน์สาธารณะ (ปัญญาวัฒน์ นรดี, 2555) จึงต้องมีเกณฑ์ในการพิจารณาว่าประโยชน์ต่อสาธารณะจะมีลักษณะเช่นใด

Press Complaints Commission (PCC)⁸ (1953) อ้างถึงใน (บุญญรัตน์ โชคบัณฑิตชัย, 2558) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” ใน Code of practice⁹ หรือมาตรฐานวิชาชีพสื่อ ไว้ดังนี้

1. การกระทำเพื่อป้องกันอาชญากรรม
2. การกระทำเพื่อความปลอดภัยทางสุขภาพของสาธารณชน
3. การกระทำเพื่อไม่ให้สาธารณชนได้รับข้อมูลที่ไมถูกต้องจากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ขณะที่ Julian Assange (2011) cited in (WikiLeaks, 2011) ผู้ก่อตั้งวิกิลีกส์ซึ่งถือเป็นตัวอย่างสำคัญของการเป็นฐานันดรที่ 5 มองว่า การเปิดเผยข้อมูลลับและเอกสารลับต่างๆ ที่ดำเนินการโดยวิกิลีกส์ นั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงซึ่ง

⁸ Press Complaints Commission (PCC) คือ องค์กรกำกับดูแลสื่อประเทศอังกฤษ ซึ่งเดิมคือ สภาการหนังสือพิมพ์อังกฤษ (The Press council) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1953 จากการรวมตัวของนักหนังสือพิมพ์ เพื่อสร้างเป็นองค์กรวิชาชีพสื่อที่ช่วยกำกับดูแลสื่อสิ่งพิมพ์ของอังกฤษ แต่หลังจากการก่อตั้งสื่อสิ่งพิมพ์ในประเทศอังกฤษกลับมีการละเมิดมาตรฐานทางวิชาชีพและไม่มีการรายงานบรรณในการนำเสนอ จึงทำให้ถูกแทนที่และเปลี่ยนเป็นองค์กรกำกับดูแลสื่อ The Press council ในปี ค.ศ. 1991

⁹ Code of practice คือ มาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพ ซึ่งเน้นมาตรฐานด้วยกัน 3 ประเด็น คือ ความถูกต้องของข้อเท็จจริง การเคารพความเป็นส่วนตัว และการไม่เลือกปฏิบัติ

ไม่ได้ถูกนำเสนอ หรืออาจถูกรัฐบาลปกปิดเป็นความลับไว้ ซึ่งการเปิดเผยนี้จะช่วยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรม

นอกจากประโยชน์สาธารณะแล้ว งานวิจัยเรื่อง “ความรับผิดชอบทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการ” โดย พิสิษฐ์ วงศ์เจริญธนา (2552) ยังระบุถึงข้อจำกัดของสิทธิส่วนบุคคลเพิ่มเติม 2 ประการด้วยกัน คือ บุคคลสาธารณะ (Public figure) และ พื้นที่สาธารณะ (Public space) ซึ่งในประเด็นบุคคลสาธารณะ พิสิษฐ์ มองว่า ยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ว่าขอบเขตแค่ไหนที่จะสามารถนำเสนอเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะได้ เนื่องจากการกระทำที่แสดงออกโดยบุคคลสาธารณะย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากนัก ฉะนั้นประชาชนจึงสามารถวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ แต่บุคคลสาธารณะก็ย่อมมีพื้นที่ส่วนตัว เพียงแต่พื้นที่ส่วนตัวของบุคคลสาธารณะจะน้อยกว่าของบุคคลทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ อนุชา ทิรคานนท์ (2544) อ้างถึงใน (รัตนวดี นาควานิช, 2554) ที่กล่าวว่า บุคคลสาธารณะหมายถึง บุคคลที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชนทั่วไป ซึ่งบุคคลประเภทนี้ถือได้ว่าได้ละสิทธิที่จะดำเนินชีวิตโดยปราศจากการสังเกตของสื่อมวลชน และจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายในความเป็นส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป โดยสื่อมวลชนมักจะอ้างสิทธิในการรับรู้เพื่อใช้ในการนำเสนอข่าวบุคคลสาธารณะ จึงมักเกิดการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลในแวดวงบันเทิง ประกอบกับกฎหมายยังไม่ได้คุ้มครองบุคคลสาธารณะอย่างชัดเจน

พิสิษฐ์ วงศ์เจริญธนา (2552) ได้แบ่งประเภทของบุคคลสาธารณะแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. **บุคคลที่มีลักษณะ หรือมีการแสดงออกที่มีความเป็นบุคคลสาธารณะที่ชัดเจน (Obvious public figure)** ซึ่งบุคคลในลักษณะนี้จะมีความเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะโดยตรง โดยแบ่งเป็นระดับต่างๆได้อีก 2 ระดับ คือ

- 1.1 บุคคลที่ตั้งใจหรืออาสาเข้ามารับตำแหน่งเพื่อทำหน้าที่จัดการกับประโยชน์สาธารณะต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง อาทิเช่น นายกรัฐมนตรี นักการเมือง เป็นต้น

1.2 บุคคลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับประชาชน เช่น ข้าราชการทหาร ตำรวจ ครู เป็นต้น

2. บุคคลที่จำกัดตามวัตถุประสงค์ของการแสดงออกเป็นบุคคลสาธารณะ (Limited-purpose public figure) กล่าวคือ บุคคลประเภทนี้จะถือเป็นบุคคลสาธารณะเฉพาะบางช่วงเวลาหรือเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะเท่านั้น ดังนี้

2.1 บุคคลที่อาสาเข้ามาดำเนินกิจกรรม ณ ช่วงเวลาหนึ่งๆ หรือในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง เช่น ผู้นำกลุ่มผลประโยชน์ หรือตัวแทนกลุ่มที่ออกมาเรียกร้องสิทธิให้กับกลุ่มของตนเอง เป็นต้น

2.2 บุคคลผู้ประกอบอาชีพสันตนาการ ให้ความบันเทิงแก่ประชาชน เช่น ดารา ศิลปิน นักกีฬา เป็นต้น

2.3 บุคคลผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อมวลชน เช่น ผู้ดำเนินรายการ ผู้สื่อข่าวทางโทรทัศน์หรือทางวิทยุ นักหนังสือพิมพ์ คอลัมนิสต์ เป็นต้น

2.4 บุคคลผู้เผยแพร่คำสอนทางศาสนาหรือปฏิบัติธรรมจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เช่น พระสังฆราช พระเกจิอาจารย์ เป็นต้น

2.5 บุคคลที่มีฐานะทางสังคมในระดับสูงและเปิดเผยตนเองในงานสังคมต่างๆ (Hi-society)

3. บุคคลที่เข้ามาเป็นบุคคลสาธารณะโดยบังเอิญหรือไม่ได้อาสาด้วยตนเอง (Involuntary limited-purpose public figure หรือ By chance public figure) กล่าวคือ บุคคลธรรมดาที่เรื่องราวของบุคคลนั้นได้ถูกสื่อมวลชนนำเสนอ อาจเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ หรือออกรายการโทรทัศน์ เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะถือเป็นบุคคลสาธารณะแบบชั่วคราวเนื่องจากถูกจำกัดด้วยระยะเวลาของการเป็นข่าว นั่นคือ เมื่อเรื่องราวของบุคคลเหล่านี้ถูกนำเสนอจนถึงจุดหนึ่งที่สังคมไม่ให้ความสนใจ บุคคลนั้นก็หมดความเป็นบุคคลสาธารณะ เช่น เด็กนักเรียนที่มีคะแนนสอบเข้า

มหาวิทยาลัยสูงที่สุดในประเทศ หรือ คนขับรถสาธารณะเก็บของสำคัญของ
ผู้โดยสารและนำไปคืน เป็นต้น

ข้อจำกัดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอีกประการหนึ่งคือ พื้นที่สาธารณะ ซึ่งหมายถึง
อาณาบริเวณที่ผู้คนสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ได้อย่างอิสระ เป็นพื้นที่ที่
ประชาชนทั่วไปเป็นเจ้าของร่วมกัน และที่สำคัญประชาชนไม่อาจอ้างสิทธิความเป็นส่วนตัวเพื่อใช้
ประโยชน์จากพื้นที่ดังกล่าวเพียงลำพัง เช่น สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า ตลาดนัด เป็นต้น และยัง
หมายถึงพื้นที่ที่ประชาชนสามารถที่จะเข้าไปแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร หรือเข้าไปแสดงความคิดเห็นต่อ
ประเด็นปัญหาที่เป็นเรื่องสาธารณะได้อีกด้วย

สอดคล้องกับ แนวทางปฏิบัติเพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่
รายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (2552) ที่ระบุถึง พื้นที่
สาธารณะ ว่าถือเป็นข้อจำกัดของสิทธิส่วนบุคคล โดย ส.ส.ท. มองว่า หากบุคคลที่เป็นข่าวอยู่ ณ
สถานที่ที่เป็นสาธารณะสิทธิส่วนบุคคลจะไม่สามารถคุ้มครองได้ แม้ว่าในแนวปฏิบัติของการนำเสนอ
ข่าวจะกำหนดให้ปิดบัง ชื่อ ที่อยู่ของบุคคลหรือสมาชิกในครอบครัวของบุคคลในข่าว แต่สิทธิส่วน
บุคคลของบุคคลในข่าวและครอบครัวจะเปลี่ยนไปเมื่อเข้าไปอยู่ในที่สาธารณะ เช่น ในท้องถนน หรือ
ทางสาธารณะ ห้างร้าน สถานีรถไฟ สนามบิน โรงพยาบาล ฯลฯ ซึ่งบุคคลที่ตกเป็นข่าวไม่สามารถ
อ้างสิทธิส่วนบุคคลเหมือนอยู่ในที่พักอาศัยของตน

แนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นในงานวิจัยเรื่อง “การคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายจาก
ภาพถ่าย” ของ อิชชกัณฑ์ เจริญวานิชย์ (2551) ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้มุ่งศึกษาปัญหากฎหมายกับสิทธิส่วน
บุคคลในเรื่องการคุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการถ่ายภาพและการแพร่ภาพโดยปราศจาก
การยินยอมของบุคคล เนื่องจากการพัฒนาของเทคโนโลยีการถ่ายภาพที่ทำให้สามารถถ่ายได้ใน
ระยะไกลได้มากขึ้น ซึ่งก็เป็นช่องทางให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นได้ โดยไม่ต้องบุกรุก
เคหสถานของผู้อื่น เพราะสามารถใช้เลนส์กล้องที่ถ่ายในระยะไกลเก็บภาพส่วนตัวของบุคคลอื่นได้
โดยวิทยานิพนธ์นี้ศึกษากฎหมายจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด รัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายภาพ

ผลการวิจัยพบว่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด การถ่ายภาพและเผยแพร่ภาพของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับความยินยอมถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้การถูกถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวควรได้รับความคุ้มครองมากกว่าการถูกถ่ายภาพในสถานที่สาธารณะ เนื่องด้วยในพื้นที่สาธารณะบุคคลจะไม่มีความเป็นส่วนตัวอยู่เลย แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากกิจกรรมที่บุคคลดังกล่าวได้ทำด้วย เช่น หากอยู่ในสถานที่สาธารณะแต่กิจกรรมที่ทำเป็นกิจกรรมส่วนตัวโดยแท้ก็ย่อมได้รับความคุ้มครอง และการคุ้มครองผู้ถ่ายภาพระหว่างบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไป จากการศึกษาพบว่า บุคคลสาธารณะย่อมได้รับความคุ้มครองน้อยกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากถือได้ว่าบุคคลสาธารณะได้ยินยอมสละสิทธิในชีวิตส่วนตัวของตนแล้ว แต่ก็ทำได้ภายใต้ขอบเขตของการรับรู้ที่เหมาะสม

นอกจากนี้พื้นที่สาธารณะยังหมายรวมถึง พื้นที่สาธารณะในอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ (นิตา หมอชาติ, 2551) โดยในงานวิจัยเรื่อง “การละเมิดความเป็นส่วนตัวออนไลน์ในสังคมไทย พ.ศ. 2556” จัดทำโดย เครือข่ายพลเมืองเน็ต (2556) ระบุว่าพื้นที่สาธารณะในอินเทอร์เน็ตในสังคมไทยถูกใช้เป็นพื้นที่ในการนำข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้เพื่อโจมตีกันจากความขัดแย้งทางความคิด หรือขัดแย้งทางการเมือง อีกทั้งยังพบปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากการรวบรวม จัดเก็บ และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นแล้วนำมาเผยแพร่โดยการแชร์ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย

3.3. ลักษณะการละเมิด และปัญหาของสิทธิส่วนบุคคล

William Prosser (1960) นักกฎหมายที่มีชื่อเสียงของประเทศสหรัฐอเมริกาได้อาศัยแนวทางการตัดสินคดีต่างๆ ของศาล เพื่อสรุปพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อลดความสับสนและเพื่อกำหนดขอบเขตของสิทธิส่วนบุคคลให้มีความชัดเจน โดยแบ่งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้เป็น 4 ลักษณะ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ดังนี้

1. **การแทรกแซงความเป็นส่วนตัว (Intrusion)** เป็นลักษณะการละเมิดหรือแทรกแซงทางกายภาพต่อบุคคลอื่น (Physical solitude) หรือการแทรกแซงกิจกรรมส่วนตัวของผู้อื่น (Private affair) เช่น การบุกรุกเข้าไปในอาคาร

สถานที่ส่วนตัว การลักลอบถ่ายภาพในสถานที่ส่วนตัวโดยไม่ได้รับอนุญาต การดักฟังพูดโทรศัพท์ และการแอบอัดเสียงการสนทนา

2. **การละเมิดโดยเปิดเผยเรื่องส่วนตัวต่อสาธารณะ (Public Disclosure of Private Facts)** เป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวที่เป็นเรื่องจริงของบุคคล แต่ข้อมูลนั้นไม่เป็นไปตามหลักคุณค่าข่าว (Newsworthy) คือข้อมูลนั้นไม่มีประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น สื่อมวลชนที่นำเสนอเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะ อย่างนักการเมือง นักแสดง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงต่างๆ ดังกรณีช่างภาพปาปารัสซีติดตามถ่ายภาพของเจ้าหญิงไดอาน่าในอิริยาบถต่างๆ ในที่ส่วนตัวเพื่อนำมาเผยแพร่ หรือ ในกรณีอื่น เช่น การนำประวัติการสมรส ความขัดแย้งในครอบครัว กิจกรรมทางเพศหรือความสัมพันธ์ทางเพศ ข้อมูลทางเศรษฐกิจของบุคคลในแวดวงบันเทิงมาเผยแพร่ เป็นต้น ซึ่งเป็นกรณีศึกษาที่มีการอภิปรายกันมากกว่าเป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือเป็นการเปิดเผยที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ
3. **การเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จของบุคคลอื่น (False Light and Fictionalization)** การเผยแพร่เรื่องราวส่วนตัวอันเป็นเท็จ เป็นการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล อาทิ ชื่อ-สกุล ภาพถ่ายของบุคคลหนึ่งในข่าวที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้สามารถก่อให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่บุคคลอื่นได้ อันจะทำให้คนทั่วไปเข้าใจเรื่องราวของบุคคลนั้นไปในทางที่ผิดไปจากความเป็นจริง เช่น การนำภาพของบุคคลอื่นมาประกอบเป็นภาพข่าว ทั้งที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวแต่อย่างใด ซึ่งอาจส่งผลให้บุคคลดังกล่าวถูกเข้าใจผิด นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการนำข้อมูลส่วนตัวที่เป็นเรื่องจริงมาสร้างเป็นเรื่องราวโดยไม่ได้รับอนุญาต (Fictionalization) เช่น การสร้างบทละครจากชีวิตจริงบางส่วนของบุคคลหนึ่ง เป็นต้น
4. **การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ทางการค้า (Misappropriation หรือ Commercial appropriation)** เป็นลักษณะของการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลโดยการนำข้อมูล เช่น ชื่อ ภาพ หรือเอกลักษณ์อันเป็นที่จดจำของคนทั่วไปในสังคมไปใช้ประโยชน์ทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ในแนวคิดปัจจุบันจะถือว่าลักษณะการละเมิดเช่นนี้เป็นการละเมิดสิทธิในการปรากฏของบุคคล (Right to publicity) หมายถึง บุคคลที่มีชื่อเสียงหรือมีเอกลักษณ์ส่วนตัวที่เป็นที่รู้จักในสังคมทั่วไป สามารถนำชื่อ

ภาพ หรือเอกลักษณ์ของตนเองให้ปรากฏและใช้ในประโยชน์ทางการค้าได้ แต่ผู้อื่นที่ไม่ใช่เจ้าของชื่อเสียงและเอกลักษณ์นั้นไม่สามารถนำชื่อ ภาพ และ เอกลักษณ์ของผู้อื่นไปใช้ทางการค้าได้ เช่น ดาราท่านหนึ่งทำธุรกิจ เครื่องสำอางก็สามารถนำรูปภาพของตนเองไปประกอบเครื่องสำอางเพื่อการ โฆษณาได้ แต่บุคคลอื่นไม่สามารถนำภาพของดาราท่านนั้นไปประกอบธุรกิจ ของตนเองได้ เป็นต้น

และงานวิจัยในหัวข้อเรื่อง “บรรทัดฐานและทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิง เกี่ยวกับขอบเขตสิทธิที่จะรู้ของประชาชนกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล” ของ รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล (2550) ได้มีแนวทางสำหรับใช้พิจารณาการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยจำแนกจากการกระทำที่มีการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังนี้

1. การสอดแนม การแอบดู การเฝ้าดู
2. การดักฟัง หรือการบันทึกเสียงคำพูดโดยไม่ได้รับอนุญาต
3. การถ่ายภาพหรือทำภาพเหมือนโดยไม่ได้รับอนุญาต
4. การอ่านหรือคัดลอกเอกสารราชการโดยไม่ได้รับอนุญาต
5. การนำมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นเรื่องลับ รวมทั้งข้อเท็จจริง เช่น ชื่อ ลักษณะ ความคล้ายคลึง โดยคาดหมายว่าจะ เป็นเหตุให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลข่าวสารข้อเท็จจริงนั้นเกิดความกลัดกลุ้ม ชุบ เคือง และละอาย หรือเพื่อมุ่งจะใส่ร้ายป้ายสีบุคคลนั้น
6. การนำชื่อ ลักษณะภาพเหมือนของบุคคลมาใช้เพื่อเรียกร้องทรัพย์สินของ ผู้อื่นหรือเพื่อประโยชน์ในทางการค้า
7. การแทรกแซงในการโต้ตอบจดหมาย
8. เปิดเผยข้อมูลความลับทางวิชาชีพที่บุคคลนั้นได้ให้หรือได้รับ
9. นำการติดต่อสื่อสาร การเขียน การพูดที่เป็นส่วนตัวไปใช้ในทางที่ผิด
10. ใช้ชื่อหรือรูปถ่ายของบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในทางการค้าของตน
11. ใช้ชื่อหรือรูปถ่ายของบุคคลอื่นให้ปรากฏต่อสาธารณชนในทางที่ผิด เช่น ใช้ ชื่อของบุคคลหนึ่งบุคคลใดลงนามในจดหมาย หรือคำร้องทุกข์โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของชื่อนั้น
12. ล้วงละเมิดในทางร่างกายของบุคคลอื่นในการที่เขาประสงค์อยู่โดยลำพัง

13.ตีพิมพ์เรื่องราวส่วนตัวของบุคคลอื่นในลักษณะเกินเลยความพอดี หรือเป็นการล่วงละเมิดต่อการดำเนินชีวิตปกติของบุคคลนั้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่พบว่า สื่อมวลชนในประเทศไทยก็มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลบ่อยครั้งในการนำเสนอข่าว ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักจริยธรรมวิชาชีพ โดย ปัญญา นรดี (2555) ได้จำแนกลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของสื่อมวลชนโดยสรุปได้ทั้งหมด 5 พฤติกรรมด้วยกัน ดังนี้

1. การละเมิดโดยการเปิดเผยชื่อ ชื่อผู้ปกครอง สถานที่ทำงานของผู้ถูกละเมิด แม้ว่าสื่อมวลชนจะทำการปกปิดใบหน้า ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกละเมิดก็ตาม นอกจากนี้ยังพบกรณีที่สื่อมวลชนไปถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ถูกละเมิดทำให้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อสกุลจริง และข้อมูลอื่นๆถูกเผยแพร่
2. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว โดยการนำเสนอภาพข่าวหรือภาพวิดีโอของผู้ตกเป็นข่าว
3. สื่อมวลชนใช้ภาษาที่มีความรุนแรงในการนำเสนอข่าว โดยเฉพาะในการพาดหัวข่าว ซึ่งบางครั้งภาษาที่ใช้ก็เป็นการพิพากษาตัดสินบุคคลในข่าว ทั้งที่บุคคลในข่าวยังไม่ได้ดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรม
4. การแสดงอารมณ์หรือการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวในการวิพากษ์วิจารณ์ของสื่อมวลชน เช่น รายการโทรทัศน์หรือรายการวิทยุนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ไปวิพากษ์ต่อด้วยความเห็นส่วนตัว
5. สื่อมวลชนสายบันเทิงกับการเปิดเผยเรื่องส่วนบุคคลของศิลปิน ดารา เช่น เรื่องซุบซิบนินทา การเปิดเผยกิจกรรมส่วนตัว และการเผยแพร่ภาพส่วนตัว รวมถึงภาพอนาจารที่ไม่ได้เผยแพร่และมาจากการยินยอมของตัวดารารเอง

อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่พบว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นกัน โดย ธิติมา อรุณีพัฒน์พงศ์ (2556) นักวิจัยโครงการสิทธิความเป็นส่วนตัวออนไลน์ เครือข่ายพลเมืองเน็ต กล่าวว่า เมื่อรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกับเว็บไซต์เข้าสู่ยุคที่ใครก็เป็นผู้ผลิตเนื้อหาได้ โดยเฉพาะการใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ หรือ อินสตาแกรม ปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่พบในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งเป็นการนำเอาข้อมูลส่วนตัวของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะโดยที่เจ้าตัวไม่ยินยอม

โดยส่งผลกระทบต่อบุคคลเหล่านั้นในรูปแบบที่แตกต่างกันไป โดยรูปแบบการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในอินเทอร์เน็ต มีดังต่อไปนี้

1. **การถ่ายภาพบุคคลอื่น แล้วนำมาโพสต์โดยไม่ได้รับอนุญาต** เช่นกรณี การเผยแพร่รูปเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บนหน้าแฟนเพจของเฟซบุ๊กที่ชื่อว่า CMU Cute ยาม ผู้จัดทำเพจนี้ได้ถ่ายรูปเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยคนหนึ่งที่เขาเห็นว่าหน้าตาหล่อเหลาโพสต์ลงบนเพจ มีนักศึกษาเข้าไปขอบันทึกภาพกับเจ้าหน้าที่คนนี้อันตรายมากขึ้นเรื่อยๆ ระหว่างที่เขาปฏิบัติหน้าที่ และแชร์รูปภาพของเขาบนทางเว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม เขากลายเป็นบุคคลโด่งดังในเวลาไม่กี่วันจากกระแสในอินเทอร์เน็ต ผลที่ตามมาคือนายจ้างกังวลว่าการที่มีคนมาถ่ายรูปเขาเป็นจำนวนมาก อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน ขณะเดียวกันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยังกระทบต่อการดำเนินชีวิตส่วนตัวของเขาด้วย
2. **การส่งต่อภาพถ่ายส่วนตัวของบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาต** เช่นกรณี มีการเผยแพร่รูปภาพบุคคลที่แต่งเครื่องแบบตำรวจแสดงกิริยาท่าทางคล้ายผู้หญิงซึ่งโพสต์ลงใน เฟซบุ๊กจนเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในวงกว้าง กระทั่งผู้บังคับบัญชาเรียกบุคคลในภาพไปสอบถาม ภายหลังจากบุคคลในภาพและเป็นเจ้าของบัญชีเฟซบุ๊กดังกล่าวปิดเฟซบุ๊กนี้ไปแล้ว แต่ปรากฏว่าแม้เวลาจะผ่านไปกว่า 2 ปี แล้วก็ยังมีการเผยแพร่ภาพนี้อยู่
3. **การใช้ข้อมูลส่วนตัวเพื่อกั่นแกล้งผู้อื่น** การละเมิดความเป็นส่วนตัวอีกรูปแบบหนึ่งที่มักพบเห็นในโลกออนไลน์คือ การเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อกั่นแกล้งหรือประจานทำให้อับอาย โดยมีสาเหตุมาจากทั้งความขัดแย้ง อาทิเช่น ความขัดแย้งส่วนตัว หรือขัดแย้งที่มาจากความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน เช่น ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นบนแอปพลิเคชันอินสตาแกรม โดยคู่กรณีที่ขัดแย้งกันได้นำข้อมูลส่วนตัวอันได้แก่ อีเมล รูปถ่าย สถานที่ทำงานของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นต้น
4. **การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ** การเผยแพร่และส่งต่อข้อมูลส่วนตัวระหว่างผู้ใช้บริการด้วยกันเองดูเหมือนว่าจะ

แพร่หลายมากขึ้นเรื่อยๆ คือ ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเป็น “บุคคลสาธารณะ” เช่น นักแสดง นักร้อง ในทางหนึ่งพวกเขาใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสื่อสารกับสาธารณะโดยตรง แต่ในอีกทางหนึ่งด้วยความที่พวกเขาเป็นบุคคลที่สังคมให้ความสนใจทำให้มีความพยายามค้นข้อมูลเกี่ยวกับพวกเขามาเผยแพร่ให้มากที่สุด เช่นในกรณีการเผยแพร่ภาพส่วนตัวของนักแสดงวัยรุ่นหญิงอายุ 16 ปี ซึ่งภาพดังกล่าวเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จากนั้นมีการส่งต่อภาพนี้ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ และวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชน และทางครอบครัวของนักแสดงคนดังกล่าวต้องแถลงข่าว

สืบเนื่องจากงานวิจัยของ ธิติมา อรุณีพัฒน์พงศ์ (2556) ที่สะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ซึ่ง Wacks (2010) ได้เสริมว่า การเกิดขึ้นของเว็บ 2.0 ได้ขยายบทบาทของอินเทอร์เน็ตจากการเป็นผู้ให้ข้อมูลไปสู่การเป็นผู้สร้างชุมชน การพัฒนาของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกิดการล้นทะลักของข้อมูลส่วนตัวผ่านการเติบโตจากการใช้บล็อก เว็บไซต์ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่าง มายสเปซ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์และอื่นๆ เนื่องจากเพียงการสมัครใช้งานสังคมออนไลน์ต่างๆ ผู้ใช้บริการก็จำเป็นต้องกรอกข้อมูลส่วนบุคคลลงไป ไม่ว่าจะเป็นชื่อนามสกุล เพศ วันเดือนปีเกิด หรืออีเมล เป็นต้น โดยคณาธิป ทองรวีวงศ์ (2558) กล่าวว่า เทคโนโลยีสื่อใหม่สามารถใช้ระบุตัวตนและเชื่อมโยงไปถึงผู้ให้บริการได้ แม้ว่าผู้ให้บริการจะกรอกข้อมูลโดยใช้ชื่อหรือข้อมูลที่ต่างจากในชีวิตจริงก็ตาม อันเนื่องมาจาก ผู้ให้บริการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (ISP) หรือผู้ให้บริการสังคมออนไลน์สามารถเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ จึงทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลถูกจัดเก็บในระบบออนไลน์มากขึ้น

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย: กรณีศึกษา Facebook” ที่ศึกษาโดย ภาณุวัฒน์ กองราช (2554) ระบุว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันเปรียบเสมือนพื้นที่ที่ใช้ตอบสนองวิถีการดำเนินชีวิตของคนยุคนี้ที่ใช้เวลากับอินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยสังคมออนไลน์กลายเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลส่วนบุคคล รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ และยังเผยแพร่บทความ ผลงาน หรือใช้พื้นที่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือความสนใจร่วมกันได้อีกด้วย นอกจากนี้ งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการสื่อสารของวัยรุ่นในพื้นที่

สาธารณะบนเว็บไซต์ เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก” ของ กุลนารี เสือโรจน์ (2556) ได้เสริมว่า พฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีการการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสาธารณะ ซึ่งเป็นคลังข้อมูลที่มีความหลากหลาย และเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่รวบรวมมาจากการโพสต์หรือแบ่งปันข้อมูลจากผู้ใช้อื่นๆ อีกทั้งยังใช้เป็นช่องทางการสื่อสารในประเด็นอ่อนไหว อย่าง การระบายความรู้สึกส่วนตัว เช่น ระบายอารมณ์ความรู้สึกหรือความไม่พึงพอใจต่อเพื่อน ต่อ ครอบครัว หรือชีวิตการทำงาน เป็นต้น

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ตระหนักในความเป็นส่วนตัวของคนในสังคมไทยได้ โดยงานวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมไทย กับการรับรู้หลักการและพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน” ของ พัฒนรพีร์ เล้าตระกูล (2549) ระบุว่า วัฒนธรรมไทยบางวัฒนธรรมอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมไทยไม่ตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล คือ วัฒนธรรมสิทธิร่วมกัน มีการแบ่งปันหรือทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว เช่น การร่วมรับประทานอาหารด้วยกัน ซึ่งวัฒนธรรมนี้ทำให้ความเป็นส่วนตัวด้อยลง นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมบอกกล่าว ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของคนในสังคม อย่างเช่น ในสังคมออนไลน์ที่มีการบอกกล่าวเรื่องราวต่างๆ หรือส่งต่อข้อความ ข้อมูล หรือภาพระหว่างผู้ใช้ด้วยกันและขยายไปในวงกว้าง เป็นต้น ข้อค้นพลดังกล่าวสอดคล้องกับงานเขียนของ Niels Mudler (2000) อ้างถึงใน (พัฒนรพี เล้าตระกูล, 2549) ที่กล่าวว่า “ความเป็นส่วนตัวและความเป็นปัจเจกชนเป็นแนวคิดของชาวตะวันตก ซึ่งไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมไทยได้ เนื่องจากวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยดำเนินอยู่ในความเป็นสาธารณะ” นอกจากนี้ พิรงรอง รามสูต รัตนันท์ (2006) อธิบายว่า ในภาษาไทยไม่มีคำที่ใช้เรียก “privacy” โดยเฉพาะ แต่จะใช้การแปลความหมายจากภาษาอังกฤษ ซึ่งได้ความว่า “ความเป็นส่วนตัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัว” และยังอธิบายเพิ่มเติมในประเด็นวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ในความเป็นสาธารณะของคนในสังคมไทยว่า วัฒนธรรมไทยยังยึดหลักสิทธิร่วมกัน (Collectivist culture) เป็นพื้นฐานอยู่ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัวและพวกพ้องเป็นหลัก จึงอาจกล่าวได้ว่าความเป็นส่วนตัวไม่มีบทบาทในวัฒนธรรมไทย สะท้อนให้เห็นได้จากวิถีชีวิตและการอยู่อาศัยของชาวไทยดั้งเดิม โดยภายในเคหสถานส่วนใหญ่แล้วจะไม่มีแบ่งแยกห้องเป็นสัดส่วน ห้องภายในบ้านจึงประกอบไปด้วยห้องขนาดใหญ่ที่ใช้สำหรับกิจกรรมส่วนรวม เป็นทั้งห้องครัว ห้องนั่งเล่นและห้องนอน ซึ่งสมาชิกภายในบ้านจะใช้ร่วมกัน เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลนี้มาใช้ในงานวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยข้อ 1. นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร และ 2. นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไรโดยผู้วิจัยจะนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักรู้ แนวปฏิบัติและการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล” เป็นงานวิจัยในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในเอกสารข่าวสาร คำพูด หรือภาพ ทำให้ทราบโครงสร้างและขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด ซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยเนื้อหาข่าวสาร (Message) ในกระบวนการสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีการที่ได้รับความสนใจและใช้แพร่หลายในการวิจัยการ (ประทุม ฤกษ์กลาง, 2544) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อใช้ศึกษาลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล

1.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

โดยประชากรที่จะศึกษาคือ รายงานข่าวพลเมืองซึ่งมีความยาว 3 นาทีโดยประมาณ ออกอากาศทางช่องสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสในช่วงเวลาข่าวภาคค่ำ หลังข่าวพระราชสำนัก เวลาประมาณ 20.10-2.13 น. ที่เผยแพร่ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 – ธันวาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 210 ตัวอย่าง และกระทู้ที่ตั้งหรือร่วมแสดงความคิดเห็นโดยนักสืบพันทิปบนเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2557 – ธันวาคม พ.ศ. 2557

จากจำนวนประชากรรายงานข่าวพลเมืองทั้งหมด 210 หน่วยประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

เมื่อประชากรมีทั้งหมด 210 หน่วยประชากร กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% จึงคำนวณได้ว่า

$$\begin{aligned} n &= \frac{210}{1 + 210(0.05)^2} \\ &= 137.7 \\ &= 138 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 ตัวอย่าง จากนั้น ผู้วิจัยจะทำการเลือกตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเก็บตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างกระตู่พันทิป ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกคือ เป็นกระตู่ที่ได้รับคะแนนโหวตเป็นกระตู่แนะนำ และ/หรือเป็นกระตู่ที่สื่อมวลชนนำเรื่องราวจากกระตู่ไปนำเสนอและอภิปรายต่อ หรือเป็นกระตู่ที่นำข่าวจากสื่อมวลชนมาอภิปราย ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดหมวดหมู่หรือประเภทของกระตู่ โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นกระตู่พันทิปในช่วงเดือน มกราคม พ.ศ. 2557 – ธันวาคม พ.ศ. 2557 โดยผู้วิจัยเลือกจำนวนกระตู่พันทิป 40 กระตู่ รวมถึงความคิดเห็นในกระตู่ จำนวน 24,785 ความคิดเห็น

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบและการนำเสนอเนื้อหารายงานข่าวพลเมือง จำนวน 138 เปรายการ และกระทู้พันทิปจำนวน 40 กระทู้ เพื่อศึกษาเนื้อหาในด้านสิทธิส่วนบุคคลที่นำเสนอผ่านทางรายงานข่าวพลเมืองและในกระทู้พันทิป แล้วนำเนื้อหาทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยตารางแจกแจงข้อมูล (Coding Sheet ดูรายละเอียดที่ภาคผนวก ก.) เพื่อวิเคราะห์ความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

ขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของ David Banisar (2000)¹⁰ ที่ปรึกษาอาวุโสด้านกฎหมายขององค์กรทางด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้จำแนกสิทธิส่วนบุคคลให้มีความครอบคลุมความเป็นส่วนตัวด้านต่างๆ 4 ด้านดังนี้ 1. ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล (Information Privacy) 2. ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy) 3. ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy) 4. ความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเขตสถาน (Territorial Privacy) โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดนี้เป็นกรอบในการวัดความเข้าใจตลอดจนลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลทั้ง 4 ด้านนี้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพตารางแจกแจงข้อมูลโดยทำการทดลองแจกแจงข้อมูล (Pilot study) จากตัวอย่างรายงานข่าวพลเมืองจำนวน 20 ตัวอย่าง และกระทู้พันทิปจำนวน 20 ตัวอย่าง จนได้ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่มีความครอบคลุมในแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิส่วนบุคคลตามกรอบของแนวคิดที่อ้างอิงข้างต้น

ขั้นตอนที่ 3 โดยผู้วิจัยได้แบ่งตารางแจกแจงข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

- วันที่ทำการแจกแจงข้อมูล
- วันที่ออกอากาศรายงานข่าวพลเมือง / วันที่ตั้งกระทู้พันทิป

¹⁰ แนวคิดสิทธิส่วนบุคคลของ David Banisar (2000) หน้า 30

- ผู้จัดทำรายงานข่าวพลเมือง / ผู้ตั้งกระทู้พันทิป

ส่วนที่ 2 การจัดกลุ่มเนื้อหาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเนื้อหาโดยการแบ่งเป็นหัวข้อ คือ การจัดกลุ่มเนื้อหาตามหมวดหมู่เนื้อเรื่องที่น่าเสนอ และการแบ่งเป็นประเด็น คือ ใจความสำคัญของเรื่องนำเสนอ สามารถแบ่งหัวข้อ ได้ทั้งหมด 16 หัวข้อ แบ่งประเด็น ได้ทั้งหมด 12 ประเด็น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเบื้องต้นของบุคคลที่เป็นข่าวที่ปรากฏในเนื้อหา ประกอบด้วย

- จำนวนบุคคลที่ถูกสัมภาษณ์หรือถูกกล่าวถึงในข่าว
- ชื่อและสกุล
- เพศ ชาย หญิง หรือเพศทางเลือก
- อายุ
- อาชีพ
- ที่อยู่

ส่วนที่ 4 ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลตามแนวคิดของ Banisar (2000) 4 ด้าน โดยลักษณะเนื้อหาที่ปรากฏนี้ผู้วิจัยพบจากการทดลองแจกแจงข้อมูล ประกอบด้วย

1. ความเป็นส่วนตัวในข้อมูล (Information Privacy)

- 1.1. เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลในข่าว
- 1.2. เปิดเผยเรื่องส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลในข่าว
- 1.3. เปิดเผยข้อมูลทางวิชาชีพของบุคคลในข่าว
- 1.4. เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลในข่าว

2. ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy)

- 2.1. ลักษณะการปรากฏของบุคคลในข่าว
- 2.2. ลักษณะการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าว
- 2.3. การนำเสนอเนื้อหาของบุคคลในข่าวที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง
- 2.4. นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการชำรุดทำร้ายร่างกายบุคคลในข่าว

- 2.5. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจับกุมบุคคลในข่าว
- 2.6. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการกักขังหรือคุมขังบุคคลในข่าว
- 2.7. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในข่าวข่มขู่ทำร้ายร่างกายผู้อื่น
- 2.8. การติดต่อภาพร่างกายของบุคคลในข่าว
- 2.8. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในข่าวจับกุมผู้อื่น
- 2.9. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในข่าวกักขังหรือคุมขังผู้อื่น

3. ความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication privacy)

- 3.1. เปิดเผยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าว
- 3.2. เปิดเผยเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าว

4. ความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน (Territorial Privacy)

- 4.1. เปิดเผยข้อมูลของบุคคลในข่าวที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 4.2. เปิดเผยลักษณะเคหสถานภายนอกของบุคคลในข่าว
- 4.3. เปิดเผยลักษณะเคหสถานภายในของบุคคลในข่าว
- 4.4. การนำเสนอเนื้อหาในเชิงบุกรุกเคหสถานของบุคคลในข่าว
- 4.5. การนำเสนอเนื้อหาของบุคคลในข่าวในเชิงบุกรุกเคหสถานของผู้อื่น

ส่วนที่ 5 รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในการนำเสนอเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้แบ่งรูปแบบการสื่อสารตามคุณลักษณะและความสามารถด้านรูปแบบการสื่อสารที่สื่อแต่ละประเภทนำเสนอ และในแต่ละรูปแบบสามารถนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลได้ โดยรูปแบบการนำเสนอแบ่งเป็น รูปแบบการสื่อสารของรายการนักข่าวพลเมือง และรูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ดังนี้

1. รูปแบบการสื่อสารของรายการนักข่าวพลเมือง ดังนี้
 - ชื่อตอนข่าวพลเมือง (บอกถึงประเด็นสำคัญของข่าว)
 - บทบรรยาย (บรรยายข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแหล่งข่าวและภาพประกอบข่าว)
 - ภาพประกอบ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวที่ประกอบการดำเนินเรื่อง)
 - กราฟิกประกอบ (ให้ข้อมูลส่วนบุคคลของแหล่งข่าว เช่น ชื่อสกุล การศึกษา อาชีพ เป็นต้น)

- สัมภาษณ์ (แหล่งข่าวให้สัมภาษณ์เพื่อบอกเล่าเรื่องราวของตน)
2. รูปแบบการสื่อสารของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ดังนี้
- ชื่อกระทู้ (บอกถึงประเด็นสำคัญของเรื่อง)
 - เนื้อหากระทู้ (การบอกเล่าข้อความจากผู้ตั้งกระทู้ผ่านตัวอักษร)
 - ภาพประกอบ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหวประกอบกระทู้)
 - เว็บไซต์ประกอบเนื้อหา
 - ความคิดเห็นจากสมาชิกเว็บไซต์ (การบอกเล่าข้อความจากสมาชิกเว็บไซต์ผ่านการแสดงความคิดเห็น)

การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหา เช่น แนวปฏิบัติ หรือ นโยบายองค์กร เพื่อหาความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งวิธีการวิจัยเอกสารนี้เป็นแหล่งที่ดีของข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย สามารถให้ข้อมูลเบื้องหลังได้ และอาจนำมาซึ่งประเด็นวิจัยที่ไม่สามารถระบุได้โดยวิธีวิจัยอื่นๆ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2554) โดยใช้ตอบคำถามวิจัยที่ว่า นักข่าวพลเมืองความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าวอย่างไรและมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการวิจัย ดังนี้ 2.1. คู่มือการผลิตข่าวพลเมือง สำหรับนักข่าวพลเมือง C_REPORTER โดย ฝ่าย พัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง สำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ พ.ศ. 2558

2.2. กฎ กติกา และมารยาท ในการร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นในกระทู้ผู้เข้าร่วม ฟังต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2558 ของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์พูดคุยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีคำถามที่เจาะลึก และละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งการสัมภาษณ์ลักษณะเช่นนี้จะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ละเอียดและลึกในหัวข้อที่ต้องการ และเป็นการสัมภาษณ์ที่มีความยืดหยุ่น สามารถ

ปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์และหากเกิดข้อสงสัยหรือข้อผิดพลาดก็สามารถแก้ไขได้ทันที (กรแก้ว จันทภาษา, 2550) เพื่อตอบคำถามวิจัยที่ว่า นักข่าวพลเมืองความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าวอย่างไร และมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

3.1 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อใช้ตอบคำถามวิจัยในส่วนของความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมือง รวมถึงแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวของทั้งนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายงานข่าวพลเมือง และกลุ่มเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

3.1.1. กลุ่มองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส โดยใช้วิธีคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เฉพาะผู้ที่ควบคุมการผลิตและดูกำกับดูแลเนื้อหา และสามารถให้ข้อมูลในเรื่องแนวปฏิบัติและนโยบายขององค์กรที่มีต่อนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสได้อย่างครบถ้วนจำนวน 1 คน และ 2. กลุ่มนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง โดยคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ผลิตรายงานข่าวพลเมืองที่ศึกษา และคัดเลือกมาจำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 6 คน

3.1.1.1. เจ้าหน้าที่จากกลุ่มองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 1 คน

1. คุณอัจฉราวดี บัวคลี ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง สำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ

3.1.1.2. กลุ่มนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 5 คน

1. คุณคำปิ่น อักษร นักข่าวพลเมืองจังหวัดอุบลราชธานี
2. คุณจามร ศรเพชรนรินทร์ นักข่าวพลเมืองทีมเข้าใจคิดและผู้ผลิตสื่ออิสระ
3. คุณธีรยุทธ วีระคำ นักข่าวพลเมืองและผู้ผลิตสารคดีหนังสืออิสระ
4. คุณไมตรี จำเริญสุขสกุล นักข่าวพลเมืองกลุ่มรักเล่าหุ
5. คุณอัสนา รัฐการ์นย์ นักข่าวพลเมืองภาคประชาสังคมหญิงเพื่อสันติภาพชายแดนใต้

3.1.2. โดยกลุ่มเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

แบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1). กลุ่มเจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเนื้อหาและสามารถให้ข้อมูลในเรื่องแนวปฏิบัติและนโยบายขององค์กรที่มีต่อนักสืบพันทิป โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 คน และ 2). กลุ่มนักสืบพันทิป โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่ตั้งกระทู้พันทิปที่ศึกษา คัดเลือกมาจำนวน 4 คน และนักสืบพันทิปที่เป็นที่รู้จักในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนักสืบพันทิป จำนวน 6 คน

3.1.2.1. กลุ่มเจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์พันทิปดอทคอม จำนวน 1 คน

1. คุณสิริพรพรช ฐูเซ็น ผู้ช่วยผู้จัดการแผนกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

3.1.2.2. กลุ่มนักสืบพันทิป จำนวน 5 คน

1. คุณกนกวรรณ พิชญานนท์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์
2. คุณพีรียา เกียรติสาร นักออกแบบกราฟิก
3. คุณศุภสิพร เนียมบุก อดีตพนักงาน PR บริษัท การบินไทย จำกัด มหาชน
4. คุณสิริกซ์ แก้วจำนง อาจารย์ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร
5. ลีอกอิน ว่านน้ำ (ผู้ให้ข้อมูลขอสงวนนามและอนุญาตให้ใช้ชื่อลี้กอินซึ่งเป็นที่รู้จักในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม)

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก รูปแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และใช้คำถามปลายเปิด (Open-end Questions) โดยผู้วิจัยได้แบ่งคำถามออกเป็น 4 กลุ่ม ตามการแบ่งผู้ให้ข้อมูลที่ทำการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.2.1. แนวคำถามในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์การกระจายเสียง และแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

1. นโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส
2. กระบวนการทำงานระหว่างกองบรรณาธิการกับนักข่าวพลเมือง การบรรณาธิการ และการเลือกรายงานข่าวพลเมืองเพื่อนำออกอากาศ
3. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาสำหรับนักข่าวพลเมือง
4. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลสำหรับนักข่าวพลเมือง
5. การอบรมนักข่าวพลเมืองในประเด็นสิทธิส่วนบุคคล
6. การกำกับดูแลเนื้อหาข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส
7. ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

3.2.2. แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

1. ปัจจัยในการเลือกหัวข้อเรื่องในการนำเสนอข่าว
2. ผลกระทบจากการนำเสนอข่าวต่อชุมชนหรือสังคม
3. รูปแบบการนำเสนอและวิธีการเล่าข่าวในประเด็นทั่วไป
4. ข้อปฏิบัติจากองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล
5. รูปแบบการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลและวิธีการเล่าข่าวในประเด็นส่วนบุคคล
6. การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในกรณีต่างๆ
7. ความเข้าใจ การตระหนัก และความสำคัญในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

3.2.3. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เว็บไซต์พันทิปดอทคอม

1. นโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอมที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล
2. กระบวนการกำกับดูแลเนื้อหาภายในเว็บไซต์ในประเด็นสิทธิส่วนบุคคลของผู้ดูแลเว็บไซต์ใน
3. ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป
4. นโยบายและการดำเนินการเมื่อมีการละเมิดกฎ กติกา และมารยาท

3.2.4. แนวคำถามในการสัมภาษณ์นักสืบพันทิป

1. ปัจจัยในการเลือกประเด็นมาตั้งกระทู้พันทิป
2. การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างสมาชิกพันทิปในกระทู้
3. ความสำคัญของกฎและกติกาของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม
4. การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม
5. แนวปฏิบัติในการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลในกระทู้พันทิป
6. การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในกรณีต่างๆ
7. ความเข้าใจ การตระหนัก และความสำคัญเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการตั้งกระทู้พันทิป

โดยสรุป ผู้วิจัยจะใช้วิธีวิจัยเพื่อหาคำตอบของคำถามวิจัยแต่ละข้อดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำถามวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย

คำถามวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย
1. นักข่าวพลเมืองความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าวอย่างไร	1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
2. นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร	1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) 2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

สำหรับการลำดับการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เนื้อหาในรายงานข่าวพลเมืองและกระทู้สนทนาในสื่อสังคมออนไลน์ในเรื่องลักษณะการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองโดยใช้ตารางแจกแจงข้อมูลแล้วที่จึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแนวคำถามต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารนโยบายและแนวปฏิบัติขององค์กรที่มีต่อนักข่าวพลเมืองเพื่อให้ทราบถึงแนวปฏิบัติและนโยบายขององค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยต่อนักข่าวพลเมือง และนโยบายและแนวปฏิบัติเว็บไซต์พันทิปดอทคอมในประเด็นการนำเสนอเรื่องสิทธิส่วนบุคคล เพื่อนำมาศึกษาเรื่องการนำเสนอเนื้อหาของนักข่าวพลเมืองต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากวิธีวิจัยข้างต้นทั้งหมดเพื่อเป็นกรอบในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป และเจ้าหน้าที่องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับนักข่าวพลเมืองและเจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์พันทิปดอทคอม ในประเด็นการนำเสนอเนื้อหาและแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

การนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย แล้วจึงนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive analysis)

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูล ออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
2. ส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
3. ความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความเข้าใจของนักข่าวพลเมืองที่มีต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคล และศึกษาแนวปฏิบัติในการนำเสนอเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมือง เพื่อตอบคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

1. นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
2. นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากการรายงานที่นำเสนอในรายงานข่าวพลเมือง จำนวน 138 รายงานข่าวพลเมือง และเนื้อหาจากกระทู้พันทิปที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลโดยนักสืบพันทิป จำนวน 40 กระทู้ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจากคู่มือการทำข่าวพลเมือง โดยนักข่าวพลเมือง C_REPORTER และ กฎ กติกา มารยาทของเว็บไซต์พันทิปพันทิปดอทคอม นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่ม ผู้บริหาร ได้แก่ คุณอัจฉราวดี บัวคลี่ ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง สำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ และ คุณสิริพรรณ สุเซ็น ผู้ช่วยผู้จัดการแผนกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม และกลุ่มนักข่าวพลเมือง ได้แก่ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 5 คน และนักสืบพันทิป จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 12 คน

ผู้วิจัยแบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
2. แนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขององค์กร และแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
3. ความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

จากการวิเคราะห์เนื้อหา รายงานข่าวพลเมืองจำนวน 138 เทปข่าว และกระทู้พันทิปจำนวน 40 กระทู้ ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2557 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2557 และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ผู้วิจัยพบลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปใน 4 มิติต่อไปนี้

- ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูล
- ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย
- ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร
- ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคหสถาน

ผู้วิจัยแบ่งผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน โดยจะนำเสนอส่วนนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก่อนตามด้วยส่วนนักสืบพันทิป

1.1 ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

1.1.1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวใน (Information Privacy)

การศึกษาพบว่า รายงานข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส มีการนำเสนอข้อมูลที่สามารถใช้ระบุตัวตนบุคคลได้ โดยวัตถุประสงค์ของการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเป็นการแนะนำตัวบุคคลในข่าวหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ข้อมูลบางส่วนก็เป็นการนำเสนอในเชิงข้อมูลเพิ่มเติมที่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหา

ผู้วิจัยสรุปลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลที่บ่งชี้ตัวบุคคลได้ทั้งหมด 4 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ และยังไม่พบการนำเสนอข้อมูลของบุคคลในข่าวในลักษณะถูกตัดต่อหรือบิดเบือนข้อมูล การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

- การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- การเปิดเผยข้อมูลทางวิชาชีพของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกเปิดเผยในรายงานข่าวพลเมือง

หัวข้อ	ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนรายงานที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**				
			ชื่อเรื่อง	บทบรรยาย	ภาพ	กราฟิกประกอบ	เสียงสัมภาษณ์
1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	96.38	-	24.81	-	100	16.54
	ที่อยู่	18.11	24	84	20	76	-
	ประวัติการศึกษา	10.14	-	42.85	24	100	50
1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเพศ	กล่าวถึงคู่ครอง	2.17	-	66.6	-	-	100
1.3 เปิดเผยข้อมูลวิชาชีพบุคคลในข่าว	อาชีพ	46.37	18.75	62.5	34.37	100	32.81
	ตำแหน่ง	23.18	3.12	25	28.12	96.87	34.87
	รายได้	3.62	-	20	-	-	100
1.4 ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับยานพาหนะ	ยี่ห้อรถยนต์	0.72	-	-	0.72	-	-

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนรายงานที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 138 เทปข่าว)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนรายงานที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล (n = 133) ที่อยู่ (n = 25) ประวัติการศึกษา (n = 14) กล่าวถึงคู่ครอง (n=3) อาชีพ (n=64) ตำแหน่ง (n=32) รายได้ (n=5) ยี่ห้อรถยนต์ (n=1)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกนำเสนอมากที่สุดคือ ชื่อและสกุล คิดเป็นร้อยละ 96.38 นำเสนอผ่านรูปแบบ กราฟิกประกอบทั้งหมด เนื่องด้วยรูปแบบการนำเสนอของรายงานนักข่าวพลเมืองมีการแสดงกราฟิกให้ข้อมูลของบุคคลในข่าวในระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อแนะนำตัวบุคคลในข่าว ข้อมูลหลักที่จะนำเสนอ คือ ชื่อ-สกุล และยังพบการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคู่ครอง หรือคู่สมรส แต่เป็นการกล่าวถึงในลักษณะแนะนำสมาชิกครอบครัวของบุคคลในข่าวเพื่อให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างแหล่งข่าวกับเรื่องที่น่าสนใจ นอกจากนี้ยังพบการนำเสนออาชีพของบุคคลในข่าวเพื่อบอกกล่าวว่าคุณคนในข่าวมีอาชีพอะไร โดยข้อมูลส่วนมากจะนำเสนอพร้อมกับข้อมูลชื่อ-สกุลโดยแสดงในกราฟิกประกอบ

สุดท้ายพบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลในข่าวที่ระบุเพียงยี่ห้อรถยนต์เท่านั้น แต่ไม่ระบุเลขรถยนต์ได้ เนื่องด้วยเป็นข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับประเด็นเนื้อหาที่น่าสนใจ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส เห็นว่าการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลต่างๆ ของบุคคลในข่าวนั้นไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากบุคคลในข่าวมีความยินยอมที่จะเปิดเผยข้อมูล และนักข่าวพลเมืองก็ไม่ได้บีบบังคับให้แหล่งข่าวเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสยังมองว่า การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-สกุล อาชีพ หรือการศึกษา เป็นเรื่องปกติของรายการและเป็นข้อมูลทั่วไป แต่ทั้งนี้ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าไม่จำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลทางวิชาชีพทุกครั้ง และจะนำเสนอเฉพาะกรณีที่ต้องให้ข้อมูลด้านนี้ประกอบเพื่อความน่าเชื่อถือของข้อมูล นอกจากนี้ยังพบว่าในการถ่ายทำและนำเสนอแบบสารคดี นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนจะไม่นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล

ผ่านรูปแบบการนำเสนอใดๆ ไม่มีการแนะนำตัวแหล่งข่าวเนื่องจากสารคดีเน้นการเล่าเรื่องด้วยภาพบรรยากาศ มากกว่าการใช้แหล่งข่าวเป็นตัวดำเนินเรื่อง ประกอบกับเสียงบรรยายของนักข่าวพลเมือง และเสียงสัมภาษณ์เพิ่มเติมข้อมูลจากแหล่งข่าว

ในส่วนของการนำเสนอเรื่องทางเพศของบุคคลในข่าว นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมองว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในด้านการเปิดเผยเรื่องส่วนตัว เพราะเรื่องเพศไม่ควรนำมาเผยแพร่ในที่สาธารณะ แต่ทั้งนี้หากข่าวที่นำเสนอจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลในข่าวก็ต้องแจ้งและขออนุญาตบุคคลในข่าวก่อนการนำเสนอ สำหรับการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลในข่าว นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมองว่าไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากไม่ใช่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง แต่นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะไม่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลในข่าว เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเนื้อหาที่นำเสนอ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูล (Information Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลบางส่วน เช่น ชื่อ-สกุล และอาชีพของบุคคลในข่าว (รายงานข่าวตอน ตลาดนัดชายแดนใต้ ออกอากาศเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2557)

2. ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลบางส่วน เช่น ชื่อ-สกุล อาชีพและตำแหน่งของบุคคลในข่าว (รายงานข่าวพลเมืองตอน พื้นที่วัฒนธรรมของแรงงานเพื่อนบ้าน ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2557)

1.1.2. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy)

การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายของรายงานข่าวพลเมืองพบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาที่เปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าว โดยเป็นรูปแบบของการนำเสนอที่ใช้บุคคลในข่าวเป็นตัวดำเนินเรื่อง เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวชีวิต จึงมีการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวในอิริยาบถต่างๆ

ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในรายงานข่าวพลเมืองจะไม่มีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตและร่างกาย โดยลักษณะการนำเสนอความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายด้วยกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

- ลักษณะการปรากฏตัวของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- ลักษณะการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

ตารางที่ 3 แสดงสัดส่วนร่างกายที่ถูกเปิดเผยในรายงานข่าวพลเมือง

หัวข้อ	ลักษณะการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนรายงานที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**	
			ภาพ	สัมภาษณ์
2.1 ลักษณะการปรากฏตัวของบุคคลในข่าว	สัมภาษณ์	100	100	100
	ประกอบเรื่อง	98.55	100	100
	รูปภาพประกอบข่าว	11.59	100	100
2.2 ลักษณะการเปิดเผยร่างกายบุคคลในข่าว	เปิดเผยทั้งหมด	3.62	100	100
	ใบหน้า	100	100	100
	ร่างกายด้านข้าง	25.36	100	100
	ร่างกายด้านหลัง	9.42	100	100

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนรายงานที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 138)

**** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนรายงานที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ สัมภาษณ์ (n = 138) ประกอบเรื่อง (n = 136) รูปภาพประกอบข่าว (n = 4) เปิดเผยแพร่ร่างกายทั้งหมด (n = 5) ใบหน้า (n = 138) ร่างกายด้านข้าง (n = 35) ร่างกายด้านหลัง (n = 13)**

จากการวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอเนื้อหาในหมวดความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายในรายงานข่าวพลเมืองพบว่าการเปิดเผยให้เห็นถึงร่างกายของบุคคลในข่าวในขณะสัมภาษณ์ถูกนำเสนอบ่อยที่สุด โดยพบการนำเสนอในทุกรายงานข่าวพลเมือง คิดเป็นร้อยละ 100 และพบจากรูปแบบการนำเสนอด้วยภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังมีการเปิดเผยร่างกายขณะบุคคลในข่าวทำกิจกรรมอื่นๆ นอกจากการสัมภาษณ์ด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าการนำเสนอในแต่ละสถานการณ์จะมีรูปแบบการถ่ายทำที่ต่างกัน เช่น ขณะสัมภาษณ์จะถ่ายให้เห็นร่างกายของบุคคลในเพียงครึ่งตัวเท่านั้น จากศีรษะถึงช่วงลำตัว และในบางครั้งก็จะมีถ่ายระยะใกล้ใบหน้าของบุคคลในข่าว หรือในสถานการณ์ถ่ายเพื่อเป็นบรรยากาศการดำเนินเรื่องก็จะเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวทั้งหมด เป็นต้น ซึ่งการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวนี้อาจสามารถระบุตัวตนได้อย่างชัดเจน เนื่องจากไม่มีการปิดบังหรืออำพรางร่างกายใดๆ นอกจากการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวแล้ว ยังรวมถึงบุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับข่าวด้วย เช่น ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ถ่ายทำข่าว สำหรับบุคคลในข่าวยังพบการนำเสนอภาพความเป็นอยู่ในเวลาต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตและการใช้ชีวิตในเวลาต่างๆ ของบุคคลในข่าว เช่น เวลาทำงาน เวลาพักผ่อนในเคหสถาน เวลารับประทานอาหาร เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเข้าใจว่าการถ่ายภาพบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับข่าวนำมาใช้ประกอบการดำเนินเรื่องเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และหากประเด็นที่นำเสนอเป็นประเด็นในเชิงลบก็อาจทำให้บุคคลที่ปรากฏตัวในข่าวถูกเข้าใจผิดหรือได้รับความเสียหายได้ แต่การนำเสนอภาพบุคคลในข่าวขณะให้สัมภาษณ์ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากบุคคลในข่าวมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าสนใจ และก่อนการสัมภาษณ์จะต้องมีการพูดคุยและขออนุญาตกับผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน

สำหรับลักษณะการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าว นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส มองว่าต้องขึ้นกับว่าร่างกายส่วนใดที่ถูกเปิดเผย และเป็นการเปิดเผยในลักษณะใด อีกทั้งต้องดูประเด็นที่นำเสนอควบคู่ไปด้วย เช่น หากเป็นประเด็นทั่วไปเน้นนำเสนอวิถีชีวิตและความ เป็นอยู่ของบุคคลในข่าว การเปิดเผยร่างกายทั้งหมดจะไม่ถือว่าละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากบุคคลในข่าวยินยอมและการเปิดเผยไม่นำมาซึ่งความเสียหายให้แก่บุคคลในข่าว แต่ถ้าประเด็นที่อ่อนไหว เช่น นำเสนอเรื่องของบุคคลที่เคยติดยาเสพติดก็ไม่ควรถ่ายให้เห็น ใบหน้า หรือเปิดเผยร่างกายจนสามารถระบุตัวตนได้ เพราะจะเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะมีวิธีนำเสนอที่หลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลคือ ถ่ายให้เห็นเฉพาะแขนเสื้อ เป็นต้น

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอร่างกายบางส่วน เช่น ใบหน้าตรงชัดเจนในขณะที่สัมภาษณ์ (รายงานข่าวพลเมืองตอน เมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก ออกอากาศวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2557)

2. ตัวอย่างการนำเสนอร่างกายด้านหลัง โดยเป็นการเปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวเพื่อประกอบการดำเนินเรื่อง (รายงานข่าวพลเมืองตอน เกษตรพันธสัญญา ออกอากาศวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2557)

1.1.3. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy)

ผู้วิจัยพบว่า รายงานข่าวพลเมืองมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารในลักษณะเฉพาะเจาะจงให้เห็นถึงพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าว แต่การนำเสนอดังกล่าวเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับประเด็นที่นำเสนอ ซึ่งลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารมี 2 ลักษณะคือ

- การเปิดเผยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- การเปิดเผยเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

ตารางที่ 4 แสดงเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

หัวข้อ	เปิดเผยข้อมูลบุคคลในข่าว	จำนวนรายงานที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**	
			บทบรรยาย	ภาพ
3.1 เปิดเผยรูปแบบการสื่อสารของบุคคลในข่าว (โดยการใช้)	เฟซบุ๊ก	1.44	69.4	100
3.2 เปิดเผยเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าว	เฟซบุ๊ก	0.72	100	100

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนรายงานที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 138 เทปข่าว)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนรายงานที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ เฟซบุ๊ก (n=2) เฟซบุ๊ก (n=1)

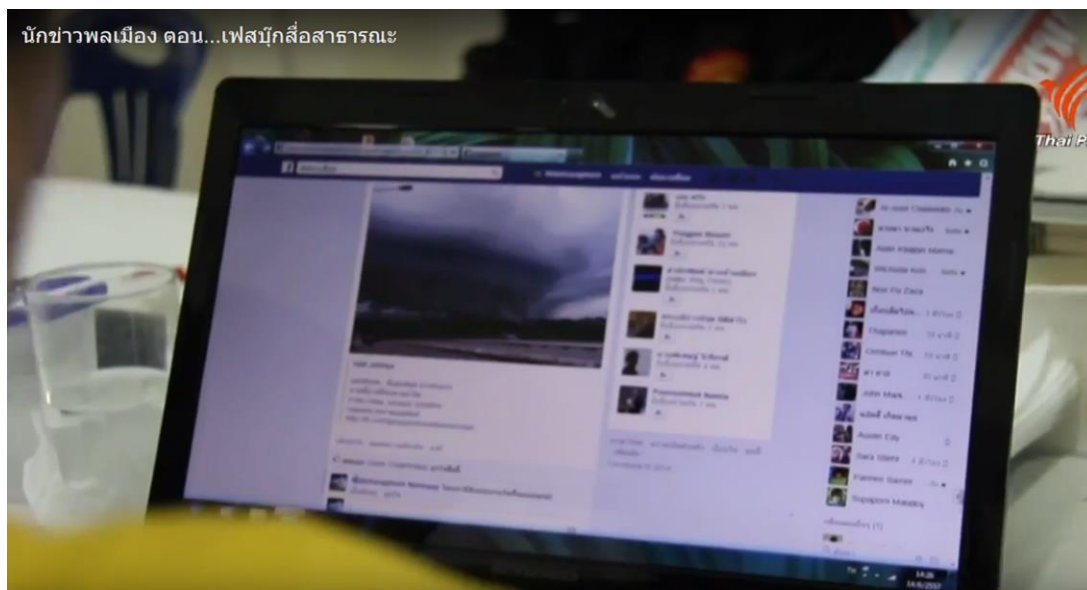
จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การเปิดเผยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าวมีเพียง ร้อยละ 1.44 และยังมีการเปิดเผยเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าว คิด

เป็นร้อยละ 0.72 ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวเป็นไปเพื่อประกอบเนื้อหาข่าวที่กล่าวถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของนักข่าวพลเมือง จึงมีการนำเสนอภาพบุคคลในข่าวกำลังใช้สื่อสังคมออนไลน์ แต่เป็นลักษณะการนำเสนอที่ไม่ได้เจาะจงให้เห็นเนื้อหาการติดต่อสื่อสารโดยชัดเจน ดังนั้นจึงเป็นเพียงการนำเสนอที่แสดงถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของบุคคลในข่าวเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารทั้งรูปแบบการสื่อสารและเนื้อหาการติดต่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่ทั้งนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมองว่าต้องพิจารณาประเด็นและเจตนาของนักข่าวพลเมืองในการนำเสนอเรื่องนั้นๆ ประกอบด้วย อาทิเช่น ในรายงานข่าวพลเมืองที่นำเสนอเรื่องนักข่าวพลเมืองกับการใช้เฟซบุ๊กก็จำเป็นที่จะต้องนำเสนอรูปแบบการสื่อสาร และมีการขออนุญาตจากแหล่งข่าวแล้ว จึงไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ภาพที่ 3 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร
(Communication Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอการติดต่อสื่อสาร เช่น การเปิดเผยเนื้อหาการสื่อสารของบุคคลในข่าวผ่านทางเฟซบุ๊ก (รายงานข่าวพลเมือง ตอน เฟซบุ๊กสื่อสารณะ ออกอากาศเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2557)

2. ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลการติดต่อสื่อสาร เช่น การเปิดเผยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของบุคคลในข่าวโดยการใช้เฟซบุ๊ก (รายงานข่าวพลเมือง ตอน นักสื่อสารข่าวสารเพื่อความเป็นธรรม ออกอากาศเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557)

1.1.4. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถาน (Territorial Privacy)

ผู้วิจัยพบว่า มีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถานของบุคคลในข่าว โดยการนำเสนอจะเป็นในลักษณะการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของบุคคลในข่าว ซึ่งการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถานของบุคคลในข่าวมีด้วยกัน 3 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเคสสถานของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- เปิดเผยลักษณะภายนอกเคสสถานของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง
- เปิดเผยลักษณะภายในเคสสถานของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

ตารางที่ 5 แสดงสัดส่วนการเปิดเผยเคสสถานภายในของบุคคลในรายงานข่าวพลเมือง

หัวข้อ	ลักษณะข้อมูลที่เปิดเผย	จำนวนรายงานที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**	
			บทบรรยาย	ภาพ
4.1 เปิดเผยข้อมูลของบุคคลในข่าวที่เกี่ยวข้องที่อยู่อาศัย	จำนวนผู้อยู่อาศัย	2.17	33.3	100
4.2 เปิดเผยลักษณะเคสสถานภายนอก	ด้านหน้า	12.31	-	100
	ด้านข้าง	5.79	-	100
4.3 เปิดเผยลักษณะเคสสถานภายในของบุคคลในข่าว	ห้องนอน	2.17	-	100
	ห้องนั่งเล่น	1.44	-	100
	ห้องอาหาร	5.79	-	100

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนรายงานที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 138 เทปข่าว)

**** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนรายงานที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ จำนวนผู้อยู่อาศัย (n = 3) ด้านหน้า (n = 17) ด้านข้าง (n = 8) ห้องนอน (n = 3) ห้องนั่งเล่น (n = 2) ห้องอาหาร (n=8)**

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า รายงานข่าวพลเมืองนำเสนอภาพเศษสถานของบุคคลในข่าว ซึ่งในบางครั้งก็ภาพที่นำเสนอก็เผยให้เห็นผู้อยู่อาศัยคนอื่นๆ ในเศษสถาน ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นนำเสนอที่จำเป็นจะต้องกล่าวถึงจำนวนผู้อยู่อาศัยเพื่อแสดงถึงสภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในข่าว อีกทั้งยังมีการนำเสนอที่เปิดเผยเศษสถานภายนอกทั้งด้านหน้า และด้านข้าง นอกจากนี้ยังพบการนำเสนอห้องต่างๆ ภายในเศษสถาน 3 ลักษณะซึ่งรายงานข่าวพลเมืองส่วนใหญ่จะเปิดเผยห้องอาหารมากที่สุด เพราะแสดงการใช้ชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่น่าสนใจ เช่น การรับประทานอาหาร หรือการปรุงอาหารพื้นเมืองต่างๆ นอกจากนี้ยังเปิดเผยให้เห็นถึงห้องนอน และห้องพักผ่อนของบุคคลในข่าว แต่ในบางเศษสถานไม่มีการแบ่งห้องอย่างเป็นสัดส่วน จึงทำให้เห็นลักษณะภายในเศษสถานแทบทั้งหมด

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเข้าใจว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเศษสถานไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องด้วยประเด็นที่นำเสนอในข่าวพลเมืองกล่าวถึงความเป็นอยู่ของบุคคลในข่าว จึงจำเป็นที่จะต้องแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ สภาพการดำเนินชีวิต สำหรับ การเปิดเผยลักษณะภายนอกเศษสถานของบุคคลในข่าว นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก็ไม่เห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากเป็นการเปิดเผยเพียงเพื่อประกอบเนื้อเรื่องเท่านั้น เช่น การถ่ายภาพบรรยากาศในชุมชนหรือหมู่บ้าน จึงทำให้เห็นเศษสถานภายนอกของบุคคลในข่าว รวมถึงของบุคคลอื่น และการเปิดเผยให้เห็นถึงลักษณะภายในเศษสถานของบุคคลในข่าว นักข่าวพลเมืองมองว่าไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะได้รับอนุญาตจากบุคคลในข่าว ไม่ได้บุกรุกเศษสถานในการทำข่าว

โดยสรุป แม้การนำเสนอเหล่านี้จะเป็นการเปิดเผยความเป็นส่วนตัวทุกด้าน ทั้งข้อมูลส่วนบุคคล ร่างกาย การติดต่อสื่อสาร และเคหสถาน แต่นักข่าวพลเมืองเห็นว่า การเปิดเผยเหล่านี้ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากเป็นข้อมูลที่สัมพันธ์กับประเด็นที่นำเสนอ และมีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการเล่าเรื่อง ที่สำคัญคือ นักข่าวพลเมืองได้ขออนุญาตและได้รับความยินยอมจากบุคคลในข่าวให้เปิดเผยข้อมูลแล้ว

ภาพที่ 4 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเคหสถาน
(Territorial Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอลักษณะภายนอกเคหสถานของบุคคลในข่าว และการนำเสนอข้อมูลที่อยู่อาศัยในชื่อตอนรายงานข่าวพลเมือง (รายงานข่าวพลเมือง ตอน ชาวบ้านตำบล ไรใต้ ปรับตัวกับน้ำท่วมออกอากาศเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2557)

2. ตัวอย่างการนำเสนอลักษณะภายในเคหสถานของบุคคลในข่าว และการนำเสนอข้อมูลที่อยู่อาศัยในชื่อตอนรายงานข่าวพลเมือง (รายงานข่าวพลเมือง ตอน สิทธิไม่เคยเท่าเทียม อุดลา ออกอากาศเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2557)

1.2. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป

1.2.1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูล (Information Privacy)

ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหากระทู้พันทิปที่ศึกษามีการนำเสนอข้อมูลหลายประเภท โดยข้อมูลส่วนบุคคลหลายประเภทที่สามารถระบุตัวตนของบุคคลที่กล่าวถึงในกระทู้ได้ ผู้วิจัยสรุปลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวที่นำเสนอในกระทู้พันทิป ได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

- เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเรื่องเพศของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- เปิดเผยข้อมูลทางวิชาชีพของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลที่ถูกเปิดเผยในกระทู้พันทิป

หัวข้อ	ลักษณะข้อมูลส่วนตัว	จำนวนกระทู้ที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**					
			ชื่อเรื่อง	เนื้อหากระทู้	ภาพ	เสียงสัมภาษณ์	ลิงค์เว็บไซต์	ความคิดเห็น
1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกนำเสนอ	ชื่อ-สกุล	80	3.12	90.62	71.87	9.37	34.37	28.12
	อายุ	7.5	33.3	66.6	-	-	-	-
	ที่อยู่	10	-	100	75	-	50	-
	ประวัติการศึกษา	7.5	-	66.6	66.6	33.3	100	33.3

หัวข้อ	ลักษณะข้อมูลส่วนตัว	จำนวนกระทู้ที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**					
			ชื่อเรื่อง	เนื้อหากระทู้	ภาพ	เสียง สัมภาษณ์	ลิงค์ เว็บไซต์	ความคิดเห็น
บุคคลเกี่ยวกับยานพาหนะ	ห้อยรถยนต์	12.5	20	100	100	-	20	20

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนกระทู้ที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 40 กระทู้)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกระทู้ที่นำเสนอเฉพาะ ข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล (n = 32) อายุ (n=3) ที่อยู่ (n = 4) ประวัติการศึกษา (n = 3) เบอร์โทรศัพท์ (n=4) บัญชีธนาคาร (n = 2) บัญชีเฟซบุ๊ก (n = 25) บัญชีทวิตเตอร์ (n=3) บัญชีอินสตาแกรม (n=4) ไลน์ (n=2) อีเมล (n=2) ชื่อล็อกอินพันทิป (n=1) เอกสารแสดงรายชื่อผู้โดยสาร (n=1) ทะเบียนหย่า (n=1) เพศวิถีชาย (n=8) เพศวิถีหญิง (n=16) เพศวิถีทางเลื้อก (n=6) กล่าวถึงคู่ครอง (n=14) พฤติกรรมการกอด (n=2) สัมผัสร่างกาย (n=2) พฤติกรรมการจูบ (n=1) เพศสัมพันธ์ (n=2) เลขทะเบียนรถยนต์ (n=4) ยี่ห้อยี่ห้อ (n=5) อาชีพ (n=27) ตำแหน่ง (n=10) รายได้ (n=1)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ในกระทู้พันทิปมีการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลจำนวนมาก และหลากหลาย โดย ชื่อ-สกุลของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ถูกนำเสนอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 และถูกนำเสนอผ่านทางข้อความในเนื้อหากระทู้ รองลงมาคือ ที่อยู่ ประวัติการศึกษา เบอร์โทรศัพท์ ตลอดจนข้อมูลส่วนตัวปรากฏทางสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงเอกสารแสดงรายชื่อผู้โดยสารของสายการบินซึ่งเป็นข้อมูลลับที่ทางสายการบินจะไม่เปิดเผย นอกจากนี้ยังพบการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเพศของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ทั้งเรื่องเพศวิถี รสนิยมทางเพศ ความสัมพันธ์ทางเพศ รวมไปถึงมีการนำเสนอพฤติกรรมทางเพศ โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอเป็นข้อความ แต่ก็มีมีการนำเสนอด้วยภาพนิ่งหรือคลิปวิดีโอ ซึ่งในบาง

กระทู้พันทิปก็นำภาพและคลิปวิดีโอมาจากสื่อมวลชน หรือจากในสังคมออนไลน์ของของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงมาเผยแพร่ต่ออีกที

สำหรับการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะของบุคคลพบว่ามี การนำเสนอในหลายกรณี เช่น ติดตามจับผู้กระทำผิดกฎหมาย การนำภาพที่มีข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะ และเลขทะเบียนยานพาหนะจากสื่อสังคมออนไลน์ของบุคคลมาเผยแพร่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักสืบพันทิปมีความเห็นว่าการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เพราะการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลอาจสร้างความเสียหายให้แก่เจ้าของข้อมูลได้ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ทุกกรณีที่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ขึ้นกับว่าข้อมูลส่วนบุคคลนั้นมีประโยชน์และสมควรที่สาธารณะจะทราบหรือไม่ นักสืบพันทิปยังเห็นว่าเรื่องเกี่ยวกับเพศของบุคคล เช่น เพศวิถี รสนิยมทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ เป็นเรื่องที่น่าเสนอได้ แต่ต้องนำเสนอโดยไม่เหยียดหยาม หรือควรมีการอำพรางใบหน้า หรือร่างกายให้เหมาะสม

สำหรับการนำเสนออาชีพของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป นักสืบพันทิปก็ไม่เห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล แต่อาจสร้างความเกลียดชังให้แก่อาชีพนั้นๆ ได้ เช่น การเปิดเผยอาชีพของผู้กระทำผิดกฎหมายแล้วมีการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกเว็บไซต์ที่พาดพิงถึงอาชีพของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในทางเสียหาย รวมถึงสามารถนำเสนอรายได้ของบุคคลได้โดยใช้การประมาณเป็นหลัก เช่น รายได้ 5 หลัก เป็นต้น เนื่องจากการนำเสนอจำนวนรายได้ที่ถูกต้องจะเป็นการระบุที่ชี้เฉพาะจนเกินไป เช่นเดียวกับการเสนอตำแหน่งทางวิชาชีพ นักสืบพันทิปมองว่าควรใช้ตำแหน่งกว้างๆ เช่น พนักงาน หัวหน้างาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาแทนการระบุตำแหน่งจริง ส่วนการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับยานพาหนะก็ไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเช่นในกรณีที่ให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบและตามจับผู้กระทำผิด

ตัวอย่างหนึ่งของการนำเสนอที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูลในกระทู้พันทิปเรื่อง “นักสืบออนไลน์เผยข้อมูลหนุ่มมิดชูซึ่งปาดหน้าหาเรื่อง” ซึ่งในกระทู้ นักสืบพันทิปได้ร่วมกันขุดคุ้ยและเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ถูกกล่าวถึงเกี่ยวกับพฤติกรรม การขับรถ

ที่อันตรายในกระทู้ แต่ทั้งนี้ข้อมูลส่วนบุคคลส่วนใหญ่ที่ถูกเปิดเผยจะเป็นข้อมูลที่นักสืบพัน
ทิปตั้งใจที่จะนำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านคนอื่นๆ สามารถระบุตัวตนของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงใน
กระทู้ได้ ไม่ว่าจะเป็น ชื่อสกุล พร้อมใบหน้า อาชีพ เบอร์โทรศัพท์ รวมไปถึงทะเบียนรถยนต์
แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกบางคนได้มีการตัดเตือนการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลในลักษณะ
เพื่อใช้ระบุตัวตนแบบนี้ว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักในเรื่อง
สิทธิส่วนบุคคลที่ไม่เท่ากันของสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูล
(Information Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ อาชีพ เลขทะเบียนและ
ปีหออรถยนต์ และคู่มือของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ (กระทู้เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.
2557 นักสืบออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลหนุ่มมีตชูซึ่งปาดหน้าหาเรื่อง)

2. ตัวอย่างการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เลขบัญชีธนาคาร และเบอร์โทรศัพท์ของบุคคล
ที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ (กระทู้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 กรณี เสดน้องหมาน้ำทิพย์ลวง
โลก? มาตามล่าหาความจริงกันค่ะ)

หัวข้อ	ลักษณะ การ เปิดเผย ข้อมูล	จำนวน กระตุ้ที่ นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**				
			เนื้อหา กระตุ้	ภาพ	เสียง สัมภาษณ์	ลิงค์ เว็บไซต์	ความ คิดเห็น
กล่าวถึง ในกระตุ้ พื้นที่ป	ภาพจาก กล้องวงจร ปิด	2.5	100	100	-	100	-
	ภาพทำ แผน ประกอบ คำรับ สารภาพ	2.5	100	100	-	-	-
2.2 ลักษณะ การ เปิดเผย ร่างกาย บุคคล ของ บุคคลที่ ถูก กล่าวถึง ในกระตุ้ พื้นที่ป	เปิดเผย ทั้งหมด	27.5	81.81	100	-	36.36	9.09
	ใบหน้า	82.5	69.69	78.78	12.12	39.39	24.24
	ร่างกาย ด้านข้าง	17.5	29.41	57.14	28.57	42.8	42.8
	ร่างกาย ด้านหลัง	27.5	66.6	55.5	33.3	55.5	11.1
	ถูก คาดตา	10	100	100	-	25	25
	ถูก เบลอ ภาพ	17.5	85.71	100	14.28	28.57	28.57
2.3 นำเสนอ ความ	ทะเลาะ วิวาท	25	30	80	40	60	20
	ทำร้าย ร่างกาย บุคคลอื่น	25	30	100	40	40	20

หัวข้อ	ลักษณะการเปิดเผยข้อมูล	จำนวนกระทู้ที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**				
			เนื้อหากระทู้	ภาพ	เสียงสัมภาษณ์	ลิงค์เว็บไซต์	ความคิดเห็น
รุนแรงทางร่างกายของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป	ข่มขู่ผู้อื่น ถูกบุคคลอื่นทำร้าย	5 10	50 2.5	- 100	100 -	100 100	- 50
2.4 บุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป ถูกจับกุมตัว	จับกุมโดยตำรวจ	7.5	33.3	33.3	-	66.6	-
2.5 บุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป ถูกตัดต่อภาพ	ภาพใบหน้า	7.5	-	100	-		100

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนกระทู้ที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 40 กระทู้)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกระทู้ที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ แอบถ่าย (n = 7 สัมภาษณ์ (n = 5) ภาพส่วนตัวจากสังคมออนไลน์ (n = 13) ภาพจากกล้องวงจรปิด (n = 1) ภาพประกอบคำรับสารภาพ (n = 1) เปิดเผยแพร่ร่างกายทั้งหมด (n = 11) ใบหน้า (n = 33) ร่างกายด้านข้าง (n = 7) ร่างกายด้านหลัง (n = 9) คಾದตา (n = 4) เบลอภาพ (n = 7) ทะเลาะวิวาท (n = 10) ทำร้ายผู้อื่น (n = 10) ช่มชู้ผู้อื่น (n = 2) ถูกทำร้าย (n = 4) ถูกจับกุมตัว (n = 3) ตัดต่อภาพใบหน้า (n=3)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า บุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิปถูกนำภาพส่วนตัวจากสื่อสังคมออนไลน์ของตนเองมาเผยแพร่สู่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 32.5 อีกทั้งยังพบการนำเสนอภาพบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ในลักษณะถูกแอบถ่ายอีกด้วย นอกจากนี้ยังพบการเปิดเผยร่างกายของบุคคลทั้งการเปิดเผยที่ทำให้ระบุตัวตนของบุคคลอย่างชัดเจนและการเปิดเผยแบบป้องกันไม่ทำให้ระบุตัวตนของบุคคลได้ เช่น เปิดเผยเฉพาะร่างกายด้านหลังหรือด้านข้าง การคಾದตา หรือเบลอภาพใบหน้า ในบางกระทู้ นักสืบพันทิปเลือกที่จะไม่นำเสนอภาพของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงต่อชีวิตและร่างกาย โดยเป็นการนำเสนอทั้งพฤติกรรมที่รุนแรงของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงต่อบุคคลอื่น และนำเสนอความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ทั้งยังพบเนื้อหาที่นำเสนอข่าวการกระทำผิดกฎหมายของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงและการที่บุคคลนั้นถูกจับกุมตัวโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ยังพบภาพใบหน้าของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงถูกตัดต่อให้มีรอยฟกช้ำรอบดวงตาคัล้ายถูกทำร้ายร่างกาย ซึ่งเป็นการตัดต่อที่บิดเบือนความจริง เพื่อนำมาใช้ล้อเลียนบุคคลนั้น โดยสมาชิกเว็บไซต์เป็นผู้เผยแพร่ภาพ

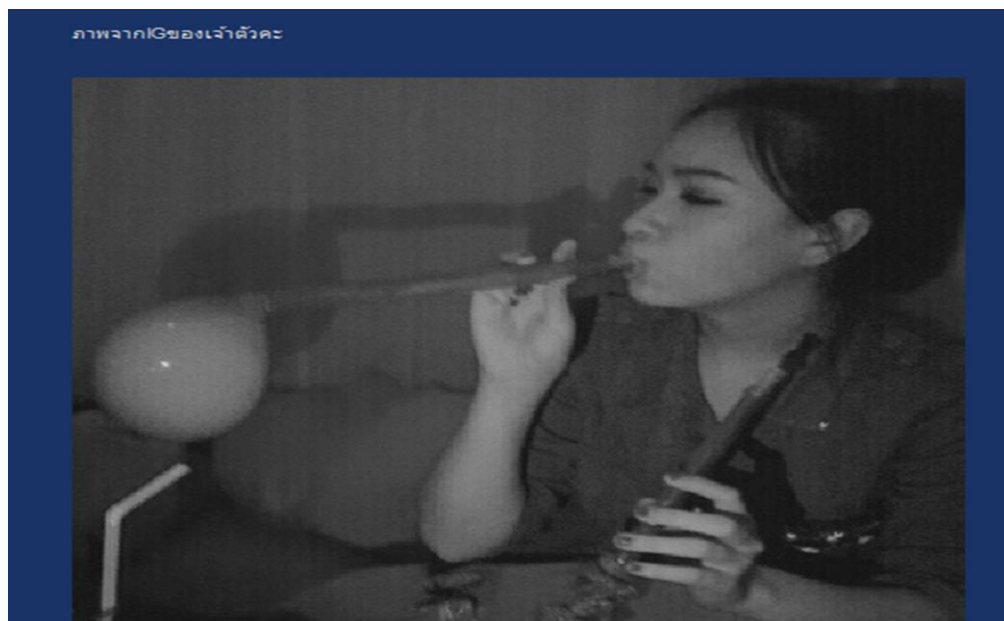
จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าโดยปรกติแล้วการเปิดเผยร่างกายของบุคคล โดยเฉพาะใบหน้าซึ่งสามารถระบุตัวตนของบุคคลได้อย่างชัดเจนถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอีกทั้งการเปิดเผยให้เห็นร่างกายของบุคคลส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอพร้อมกับชื่อ-สกุล

ของบุคคลนั้นอย่างไรก็ตาม นักสืบพันทิปมีความเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายนั้นสามารถทำได้และไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในกรณีที่เป็นการเปิดเผยความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายของบุคคลที่เป็นผู้กระทำผิดกฎหมายหรือผู้ต้องหาเพราะการเปิดเผยนี้ช่วยให้ทราบลักษณะของผู้กระทำผิด

นักสืบพันทิปยังเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงและกระทำโดยบุคคลที่ถูกกล่าวถึงนั้นไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากได้แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นอันตรายต่อสังคมคือมีการใช้ความรุนแรงและทำให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บจึงควรนำเสนอเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมที่รุนแรงของบุคคลนั้นเช่นเดียวกันกับการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการที่บุคคลถูกจับกุมตัวเนื่องจากนักสืบพันทิปเห็นว่า การที่บุคคลถูกจับกุมเพราะกระทำความผิดซึ่งถือได้ว่ามีภัยต่อสังคมจึงเป็นประโยชน์ในการนำเสนอ แต่หากบุคคลในกระทู้พันทิปเป็นผู้ถูกกระทำ นักสืบพันทิปมีความเห็นที่ไม่ควรนำเสนอเพราะอาจสร้างความสะเทือนใจให้กับครอบครัวและคนที่เกี่ยวข้องได้

ภาพที่ 6 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย (Bodily Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอภาพส่วนตัวจากอินสตาแกรมของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงที่เปิดเผยใบหน้าและส่วนอื่นๆ ของร่างกาย (กระตุ้มวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 คัดค้านผู้ชนะ Miss Thailand Universe 2014)

2. ตัวอย่างการเปิดเผยภาพร่างกายของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในลักษณะตัดต่อเพื่อล้อเลียน (กระตุ้มวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 โค้ชเชปฎิเสธต๋อยน้องก้อย)

1.2.3. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication Privacy)

ผู้วิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร ส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ โดยลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารมีด้วยกัน 2 ลักษณะ ดังนี้

- การเปิดเผยรูปแบบการติดต่อสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- การเปิดเผยเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป

ตารางที่ 8 แสดงเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป

หัวข้อ	เปิดเผยข้อมูลบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป	จำนวนกระทู้ที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**				
			เนื้อหากระทู้	ภาพ	เสียง สัมภาษณ์	ลิงค์ เว็บไซต์	ความคิดเห็น
3.1 เปิดเผยรูปแบบการสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป (โดยการใช้)	โทรศัพท์	7.5	66.6	33.3	-	66.6	66.6
	เว็บไซต์	2.5	-	100	-	-	100
	เฟซบุ๊ก	35	42.85	92.8 5	7.14	14.28	57.14
	ทวิตเตอร์	7.5	33.3	100	-	-	33.3
	อินสตาแกรม	10	7.5	100	-	100	2.5
	ไลน์	7.5	33.3	100	-	-	33.3

หัวข้อ	เปิดเผย ข้อมูล บุคคลที่ ถูก กล่าวถึง ในกระทู้ พันทิป	จำนวน กระทู้ที่ นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ (ร้อยละ)**				
			เนื้อหา กระทู้	ภาพ	เสียง สัมภาษณ์	ลิงค์ เว็บไซต์	ความ คิดเห็น
3.2 เปิดเผย เนื้อหาการ ติดต่อสื่อสา รของบุคคล ที่ถูก กล่าวถึงใน กระทู้พันทิป	เสียง สนทนา ทาง โทรศัพท์	5	100	-	100	100	-
	เฟซบุ๊ก	2.5	-	100	-	-	100
	ทวิตเตอร์	12.5	20	100	-	-	60
	อินสตรา แกรม	7.5	100	100	-	-	
	ไลน์	2.5	-	100	-	-	100

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนกระทู้ที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 40 กระทู้)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกระทู้ที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ โทรศัพท์ (n=3) เว็บไซต์ (n=1) เฟซบุ๊ก (n=14) ทวิตเตอร์ (n=3) อินสตา แกรม (n=4) ไลน์ (n=3) เสียงสนทนาทางโทรศัพท์ (n=2) เฟซบุ๊ก (n=12) ทวิตเตอร์ (n=5) อินสตาแกรม (n=3) ไลน์ (n=1)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การนำเสนอเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิปจะมีลักษณะการนำลิงค์บัญชีสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ในกระทู้ หรือในบางกรณีก็ข้อความส่วนตัวจากสื่อสังคมออนไลน์มาเผยแพร่ต่อ ทั้งนี้

จุดประสงค์ของการนำเสนอเพื่อใช้เป็นหลักฐานสนับสนุนเนื้อหาที่นักสืบพันทิปได้นำเสนอ เช่น กรณีถูกหลอกให้โอนเงิน นักสืบพันทิปก็จะนำเนื้อหาที่สนทนากับผู้ที่เชื่อว่าเป็นมิจฉาชีพ มาเผยแพร่ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ามีการอัดเสียงบทสนทนาทางโทรศัพท์และนำบทสนทนาดังกล่าวมาเผยแพร่ในกระทู้อีกด้วย

และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่านักสืบพันทิปมีความเข้าใจว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากการติดต่อสื่อสารไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตามถือเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ฉะนั้นไม่ควรที่จะนำเสนอเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลอื่นมาเผยแพร่ เนื่องจากเป็นการก้าวล่วงความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 7 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร
(Communication Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาการติดต่อสื่อสาร เช่น การโพสต์ข้อความหน้าเฟสบุ๊กของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ (กระทู้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 กรณี เคน นื่องมน้ำทิพย์ลวงโลก? มาตามล่าหาความจริงกันค่ะ)

2. ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาการติดต่อสื่อสารผ่านข้อความเฟสบุ๊กของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ (กระทู้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557 กรณี เคน นื่องมน้ำทิพย์ลวงโลก? มาตามล่าหาความจริงกันค่ะ)

1.2.4. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถาน (Territorial Privacy)

ผู้วิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถานถูกนำเสนอในกระทู้พันทิปส่วนใหญ่แล้วจะเป็นภาพเคสสถานที่มาจากสื่อสังคมออนไลน์ของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป หรือภาพที่มาจากสื่อมวลชน โดยการนำเสนอแบ่งได้ 3 ลักษณะดังนี้

- การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- เปิดเผยลักษณะภายนอกเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป
- เปิดเผยลักษณะภายในเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป

ตารางที่ 9 แสดงสัดส่วนการเปิดเผยเคสสถานภายในของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิป

หัวข้อ	ลักษณะข้อมูลที่เปิดเผย	จำนวนกระทู้ที่นำเสนอ (ร้อยละ)*	รูปแบบที่มีการนำเสนอ(ร้อยละ)**			
			เนื้อหากระทู้	ภาพ	ลิงค์เว็บไซต์	ความคิดเห็น
4.1 เปิดเผยข้อมูลของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิปที่เกี่ยวข้องกับที่อยู่อาศัย	จำนวนผู้อยู่อาศัย	5	50	50	50	50
4.2 เปิดเผยลักษณะเคสสถาน	ด้านหน้า	7.5	66.6	100	-	33.3
	ด้านข้าง	2.5	-	100	-	100

ภายนอกของ บุคคลที่ถูก กล่าวถึงใน กระทู้พันทิป	ด้านหลัง	2.5	-	100		100
4.3 เปิดเผย ลักษณะ เคสสถาน ภายในของ บุคคลที่ถูก กล่าวถึงใน กระทู้พันทิป	ห้องนอน	2.5	100	100	-	-
	ห้องน้ำ	5	100	100	-	50

หมายเหตุ: * ร้อยละของจำนวนกระทู้ที่นำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (n = 40 กระทู้)

** ร้อยละของรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแต่ละลักษณะ/ประเภท คำนวณจากจำนวนกระทู้ที่นำเสนอเฉพาะข้อมูลประเภทนั้นๆ ได้แก่ จำนวนผู้อยู่อาศัย (n = 2) ด้านหน้า (n = 17) ด้านข้าง (n = 1) ด้านหลัง (n = 1) ห้องนอน (n = 1) ห้องน้ำ (n=2)

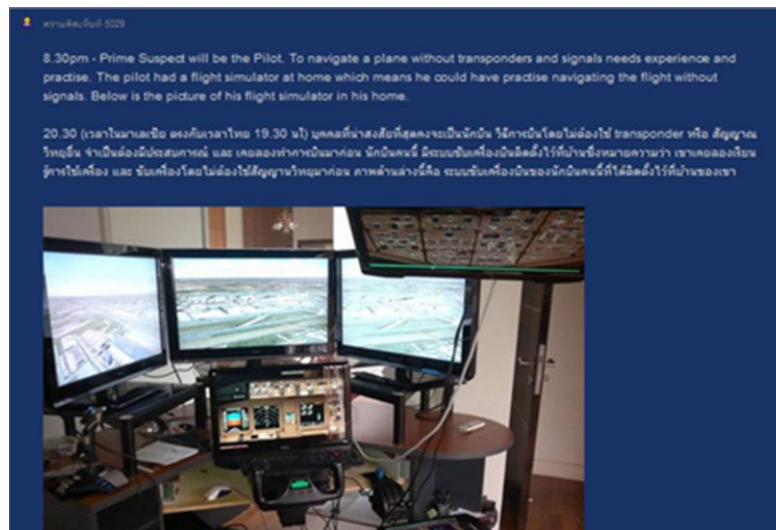
จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า การนำเสนอความเป็นอยู่ในเคสสถานของบุคคลในกระทู้พันทิปในเรื่องจำนวนผู้อยู่อาศัยภายในเคสสถาน ซึ่งเป็นการเปิดเผยโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของเคสสถาน ส่วนการนำเสนอในลักษณะที่เปิดเผยให้เห็นเคสสถานภายนอกพบในจำนวนความถี่ที่น้อย ซึ่งการเปิดเผยให้เห็นถึงลักษณะภายนอกของเคสสถานก็เป็นและเป็นการเปิดเผยที่ไม่สามารถระบุถึงรายละเอียดอื่นๆได้เช่น สถานที่ใกล้จุดพักอาศัยหรือสามารถระบุบริเวณที่อยู่ของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิปได้ นอกจากนี้ยังพบว่า สำหรับการเปิดเผยลักษณะภายในเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้พันทิปทั้งหมดเป็นการนำเสนอภาพที่มาจากสังคมออนไลน์ของบุคคลนั้นๆ ที่ลงเผยแพร่ ในกระทู้พันทิปไว้เอง นักสืบพันทิปไม่ได้บุกรุกเคสสถานเพื่อเก็บภาพมาเผยแพร่และนักสืบพันทิปไม่ได้เป็นผู้ถ่ายภาพ

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักสืบพันทิปมีความเข้าใจว่าการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถานเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ยกเว้นในกรณีที่บุคคลนั้นยินยอมเปิดเผยความเป็นอยู่ส่วนตัวด้วยตัวเอง เช่น บุคคลในข่าวเปิดเผยเคสสถานของตนผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ โดยนักสืบพันทิปมองว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สาธารณะ ดังนั้นหากบุคคลเลือกที่จะเผยแพร่ข้อมูลลงในสังคมออนไลน์แล้วจะถือว่าบุคคลนั้นยินยอมที่จะเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยปริยาย แต่นักสืบพันทิปก็เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเคสสถาน อาจก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นๆ ได้

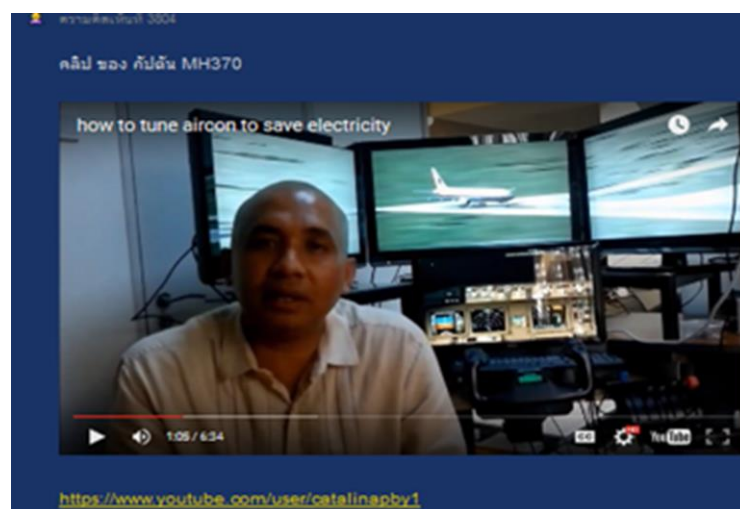
โดยสรุป จากการวิเคราะห์เนื้อหาในกระทู้พันทิปผู้วิจัยพบว่า เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในข้อมูลถูกนำเสนอมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลอย่าง ชื่อ-สกุล และบัญชีสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ ทั้งยังมีการเปิดเผยข้อมูลทางเพศ เช่น เพศวิถี พฤติกรรมทางเพศของบุคคล สำหรับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย พบการนำเสนอที่เปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวหลายลักษณะ โดยเฉพาะการเปิดเผยร่างกายของบุคคลที่ได้มาจากภาพตามสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ของบุคคลนั่นเอง ส่วนการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร ก็เป็นไปเพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนเรื่องที่น่าเสนอ ส่วนการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในเคสสถาน พบว่ามีการเปิดเผยทั้งลักษณะภายนอก และลักษณะภายในของเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงโดยภาพที่เจ้าของเคสสถานได้เผยแพร่ลงในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ด้วยตัวเอง

ภาพที่ 8 ตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับเคสสถาน
(Territorial Privacy)

1. ตัวอย่างการนำเสนอลักษณะภายในเคสสถานของบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งเป็นภาพที่มาจากเว็บไซต์ประกอบเนื้อหา (กระตุ่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2557 เจื่อนงำบน มาเลเซียแอร์ไลน์ MH370 เมื่อคนที่มึรยชื่อเป็นผู้โดยสาร์ โคนขโมยพาสปอร์ตในไทย ก่อนบิน)

2. ตัวอย่างการนำเสนอลักษณะภายในเคสสถานของบุคคลในข่าวผ่านทางเว็บไซต์ยูทูปที่บุคคลที่ถูกกล่าวถึงเผยแพร่ด้วยตนเอง (กระตุ่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2557 เจื่อนงำบน มาเลเซียแอร์ไลน์ MH370 เมื่อคนที่มึรยชื่อเป็นผู้โดยสาร์ โคนขโมยพาสปอร์ตในไทย ก่อนบิน)

2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

ผู้วิจัยศึกษาแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลจากคู่มือการผลิตข่าวพลเมือง โดยนักข่าวพลเมือง C_REPORTER พ.ศ. 2558 ที่กำหนดโดย ฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง สำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย และกฎ กติกา และมารยาท การร่วมกิจกรรมแสดงความคิดเห็นในกระทู้พันทิปที่กำหนดโดย เว็บไซต์พันทิปดอทคอม รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร คือ คุณอัจฉราวดี บัวคลี่ ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง สำนักเครือข่ายสื่อสาธารณะ และ คุณสิริพรรณ ชูเซ็น ผู้ช่วยผู้จัดการแผนกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม และกลุ่มนักข่าวพลเมือง คือ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 5 คน และนักสืบพันทิป จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาในส่วนนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก่อน จากนั้นจึงจะนำเสนอผลการศึกษานักสืบพันทิป

2.1. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

ผู้วิจัยพบว่าคู่มือการผลิตข่าวพลเมือง C_REPORTER ไม่ได้ระบุแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลโดยตรงแต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คุณอัจฉราวดี บัวคลี่พบว่า ในการอบรมการเป็นนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ส.ส.ท.จะสอดแทรกแนวคิดเรื่องสิทธิส่วนบุคคลให้กับนักข่าวพลเมืองเพื่อใช้ประกอบการในการรายงานโดยเน้นความถูกต้องของข้อมูลทั้งความถูกต้องในเนื้อหาและวิธีการได้มาของข้อมูลที่เหมาะสมโดยผู้วิจัยแบ่งแนวปฏิบัติออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิต และแนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา

2.1.1. แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิต

ผลการศึกษาพบแนวปฏิบัติเพื่อการสร้างเสริมประสิทธิภาพในกระบวนการทำข่าวและการนำเสนอรายงานของนักข่าวพลเมืองให้มีคุณภาพเทียบเท่ากับการผลิตข่าวสื่อมวลชนมืออาชีพและสามารถต่อยอดสู่การเป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ได้โดยมุ่งเน้น 3 ด้านคือการเลือกประเด็นข่าวการปฏิบัติต่อแหล่งข่าว และรูปแบบการนำเสนอรายงานข่าวพลเมือง แนว

ปฏิบัติด้านนี้จะช่วยให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสสามารถผลิตรายงานข่าวพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถสะท้อนเรื่องราวหรือปัญหาจากชุมชนของตนสู่สังคมวงกว้างได้แนวปฏิบัติทั้ง 2 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1.1. แนวปฏิบัติด้านการเลือกประเด็นสำหรับการรายงานข่าวพลเมือง

จากการศึกษาคู่มือการผลิตข่าวพลเมืองC_REPORTER และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกคุณอัจฉราวดีบัวคลีพบว่า ส.ส.ท. มีแนวปฏิบัติและการอบรมที่มุ่งเน้นให้นักข่าวพลเมืองสามารถนำเสนอประเด็นที่ตนสนใจโดยให้เชื่อมโยงเข้ากับบริบทของสังคมได้เพื่อไม่ให้เรื่องที่น่าสนใจแอบและเป็นประเด็นส่วนตัวจนเกินไปเนื่องด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในพื้นที่หรือชุมชนเล็กๆ ดังนั้นหากจะนำเสนอวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชนหนึ่ง นักข่าวพลเมืองก็ต้องเชื่อมโยงให้ได้ว่าวิถีชีวิตของชาวบ้านเหล่านั้นเป็นประโยชน์อย่างไรต่อสังคม

“งานของนักข่าวพลเมืองไม่ใช่งานที่เล่าว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แต่จะเป็นงานเรื่องเล่าจากพื้นที่ ซึ่งอาจจะเห็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ก็ได้ อาจจะเป็นมุมหรือสิ่งที่ชาวบ้านเขาเผชิญอยู่ แต่ต้องออกแบบการเล่าเรื่องให้มีตัวเดินเรื่อง หากจุดที่มีการเกาะเกี่ยวกับภาคใหญ่ได้ เพื่อที่จะไม่ให้เรื่องที่น่าสนใจกลายเป็นเรื่องเฉพาะจุดจนเกินไป ทางนักข่าวพลเมืองจะต้องคิดให้มากเพื่อที่จะทำให้การนำเสนอเชื่อมกับภาพใหญ่ของสังคมให้ได้ และในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ”

(อัจฉราวดี บัวคลี, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์คุณอัจฉราวดีบัวคลี ยังพบว่านักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสสามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะได้แต่จะต้องมีขั้นตอนการนำเสนอที่ถูกต้องกล่าวคือ การรายงานนั้นต้องไม่เอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งและต้องพิจารณาเป็นกรณีไม่ใช่สามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์

สาธารณะได้ในทุกกรณี เช่น ประโยชน์ทางธุรกิจ ทางการเมือง หรือเพื่อส่งเสริมการค้า การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด

ความเห็นของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสสอดคล้องกันกับผู้จัดการฝ่ายพัฒนา เครือข่ายสื่อพลเมืองข้างต้น กล่าวคือ การรายงานสามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการละเมิด สิทธิส่วนบุคคลได้ไม่ว่าเนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นเนื้อหาในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ตาม เนื่องจากเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่ก็ต้องนำเสนอด้วยความระมัดระวังไม่ใช้การ นำเสนอเพื่อโจมตีบุคคลนั้นๆหรือเพื่อประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นนอกจากนี้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสยังตั้งข้อสังเกตว่าคำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” แท้จริงแล้ว หมายถึงประโยชน์ในด้านใดเนื่องจากยังไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนว่าสิ่งใดคือประโยชน์ สาธารณะ

“การนำเสนอเรื่องส่วนตัวที่มีประโยชน์ต่อสังคมก็สามารถเสนอได้ เช่นดาราบางคนไปช่วยเหลือสังคมเลี้ยงเด็กกำพร้าก็นำเสนอเพื่อให้ ประชาชนได้รับรู้และเป็นการส่งเสริมให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนรุ่นใหม่”

(อัสรา รัฐการณ์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

“ถ้าข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลส่วนตัวบางอย่างเป็นประโยชน์ต่อ สังคมเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและการนำเสนอไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อ โจมตีบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็น่าจะนำเสนอได้”

(จามร ศรเพชรนรินทร์, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2559)

“ในการนำเสนอที่ประโยชน์ก็ต้องคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อใคร ประโยชน์ในด้านไหนบ้างเป็นประโยชน์จริงหรือไม่แล้วคำว่าประโยชน์ สาธารณะคืออะไร”

(ธีรยุทธ วีระคำ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสยังเห็นว่าคู่มือการผลิตข่าวพลเมือง C_REPORTER และการอบรมการเป็นนักข่าวพลเมืองมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส อย่างมากเนื่องจากสามารถปกป้องนักข่าวพลเมืองจากการนำเสนอข่าวที่อาจมีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้และช่วยให้นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรงซึ่งนำมาสู่ความปลอดภัยของตัวนักข่าวพลเมืองและตัวแหล่งข่าวเอง

“เรามีกรอบไว้ให้เราระวังอันไหนที่ต้องเช็คข้อมูลเพราะทุกวันนี้ฟุ้งกันเยอะเขาก็ต้องระวังทั้งข้อมูลทั้งคนนำเสนอเพราะหลังๆคนทำไม่ถูกฟุ้งแต่เป็นชาวบ้านผู้ให้ข้อมูลที่ถูกฟุ้งเราเองเวลาจะนำเสนอก็ต้องระวังให้ชาวบ้านด้วยเซนส์แต่ละคนอาจจะไม่เท่ากันแต่อย่างตัวเราเราก็จะดูว่าประเด็นที่เราจะเล่นเราก็ต้องเซฟตัวผู้ให้ข่าวด้วย

...ทางองค์เองก็ปกป้องเราพอสมควรเพราะการทำข่าวพลเมืองไม่ได้รับเงินจากช่องมันเป็นส่วนของภาคพลเมืองที่จะนำเสนอประเด็นเดือดร้อนของชุมชนแต่ก็มีการคุยกันในช่วงการอบรมว่าสิ่งหนึ่งที่ทางองค์กรจะทำให้ก็คือการปกป้องนักข่าวพลเมืองและการปกป้องแหล่งข่าวซึ่งนักข่าวพลเมืองก็ถือว่าเป็นแหล่งข่าวด้วยเช่นกัน”

(คำปิ่น อักษร, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2559)

“สำคัญมากครับเพราะหลายครั้งที่ตัวนักข่าวพลเมืองเองคิดว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นมันถูกต้องแล้วและดีแต่ทางไทยพีบีเอสเองจะคำนึงมากกว่านั้นคือเรื่องของความปลอดภัยของตัวนักข่าวเองการอยู่ในพื้นที่ของนักข่าวที่ต้องยังอยู่ในชุมชนของตนเองและยิ่งกว่านั้นทางไทยพีบีเอสยังคอยช่วยตรวจสอบเทปของเราก่อนที่จะถูกเผยแพร่สู่สายตาประชาชนด้วย”

(ไมตรีจำเริญสุขสกุล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2559)

2.1.1.2. แนวปฏิบัติด้านการปฏิบัติต่อแหล่งข่าว

ไทยพีบีเอสยังมีแนวปฏิบัติสำคัญที่นักข่าวก็นำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด คือการขออนุญาตและขอความยินยอมจากแหล่งข่าวก่อนการทำข่าวทุกครั้งโดยนักข่าวพลเมืองมองว่าการทำข่าวต้องมาจากความสมัครใจในการให้ข้อมูลของตัวแหล่งข่าวนอกจากนี้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสยังระบุว่า ตนคำนึงถึงวิธีการในการค้นหาและรวบรวมข้อมูลที่ต้องการโดยจะสอบถามความยินยอมจากแหล่งข่าวก่อนว่าข้อมูลใดบ้างที่อนุญาตให้เปิดเผยและข้อมูลใดที่ไม่ควรเปิดเผยอีกทั้งยังเปิดโอกาสให้แหล่งข่าวมีส่วนร่วมตัดสินใจเรื่องรูปแบบการนำเสนอ เช่นยินยอมให้เปิดเผยใบหน้าชื่อสกุลหรือไม่เป็นต้นซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่ป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

“เราต้องขออนุญาตแหล่งข่าวก่อนทุกครั้งถ้าแหล่งข่าวไม่ยินยอมเราก็จะไม่บังคับบางงานแหล่งข่าวเราไม่คุ้นเคยก็จะมีการพูดคุยเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยสนิทสนมกันก่อนแล้วค่อยสัมภาษณ์แต่ส่วนมากก็จะเป็นแหล่งข่าวที่เราคุ้นเคยอยู่แล้วอย่างการนำเสนอภาพเขาข้อมูลเขาทางแหล่งข่าวเองก็ไม่เคยขอขอมก่อนว่าภาพออกมาเป็นอย่างไรหรืออยากให้เราแก้ไขอะไรตรงไหนซึ่งนั่นก็เพราะว่าเขาไว้วางใจเรา”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN U (อัสรา รัฐการณ์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

“ถ้าเป็นประเด็นที่อ่อนไหวเราก็ต้องถามเขาก่อนว่าเขารู้สึกปลอดภัยแค่ไหนที่จะให้ข่าวแต่ขณะนี้นั้นก็ปลอดภัยแต่สิ่งที่เราสื่อไปอาจจะถูกย้อนกลับมาดูอีกเมื่อเวลาผ่านไปวันนี้เขาปลอดภัยแต่วันหน้าเขาอาจจะไม่เราจึงควรมาช่วยกันเซฟตั้งแต่ต้นใช้วิธีการอื่นใหม่เช่นนำเสนอแต่เสียงได้ใหม่ถ้าไม่ยากให้เห็นหน้าซึ่งจริงๆมันมีเทคนิคพวกนี้หลากหลายและมีทางออกหลายทางซึ่งถ้าเราไม่แน่ใจในวิธีของเราเราก็สามารถพูดคุยกับทีมงานเพื่อช่วยกันหาทางออกได้”

(ธีรยุทธ วีระคำ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสในการรายงานเรื่องของคุณคนทั่วไปกับบุคคลสาธารณะไม่มีความแตกต่างกัน คุณอัจฉราวดีบัวคลี ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมืองอธิบายว่าแหล่งข่าวคือบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลในเรื่องที่นักข่าวพลเมืองนำเสนอได้เป็นอย่างดีไม่ได้เกี่ยวกับการเป็นบุคคลสาธารณะหรือบุคคลทั่วไป ดังนั้นการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองจึงไม่ควรมีเกณฑ์การแบ่งแยกสถานะของแหล่งข่าว

อย่างไรก็ตาม การสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสพบว่านักข่าวแต่ละคนมีแนวทางในการนำเสนอเรื่องราวของคุณคนทั่วไปและบุคคลสาธารณะที่ไม่เหมือนกัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า บุคคลทั่วไปในมุมมองของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส คือ บุคคลที่ไม่มีชื่อเสียง ไม่เป็นที่รู้จักในสังคมวงกว้าง ซึ่งในบริบทของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะหมายถึง ชาวบ้าน ส่วนความหมายของบุคคลสาธารณะสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบุคคลที่ทำงานกับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และกลุ่มบุคคลที่ทำงานในวงการบันเทิง ซึ่งผู้วิจัยพบว่า บุคคลสาธารณะที่นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสนำเสนอจะเป็นบุคคลสาธารณะในกลุ่มแรกเท่านั้น เนื่องจากรายงานข่าวพลเมืองจะเน้นการนำเสนอเรื่องราวของชาวบ้านหรือชุมชนต่างๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน

โดยบางส่วนระบุว่าเนื่องด้วยการเป็นบุคคลสาธารณะคือการที่บุคคลนั้นยินยอมพร้อมใจให้ตนเองเป็นข่าวและยังเปิดพื้นที่ส่วนตัวให้ผู้อื่นสามารถเข้าถึงได้ อีกทั้งประชาชนก็ยังสนใจบุคคลสาธารณะและอยากรู้เรื่องส่วนตัวของบุคคลเหล่านี้มากกว่าเรื่องของคนทั่วไป จึงทำให้บุคคลสาธารณะถูกนำเสนอในข่าวมากกว่าและสามารถนำเสนอข่าวได้เลยโดยไม่ต้องขออนุญาต

“บุคคลสาธารณะก็ต้องถูกละเมิดมากกว่าบุคคลทั่วไปอยู่แล้ว เพราะเขาเป็นบุคคลสาธารณะอย่างเช่นดาราใครๆก็อยากรู้เรื่องส่วนตัว”

(อัสรา รัฐการณ์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

อย่างไรก็ตาม นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนมองว่าสถานะของบุคคลไม่มีผลต่อการรายงานแต่การนำเสนอเนื้อหาส่วนบุคคลควรพิจารณาจากเจตนาในการรายงานโดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้จากการนำเสนอข่าวมากกว่าดั่งนั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้คนสาธารณะหรือบุคคลทั่วไป นักข่าวพลเมืองก็ต้องขอความยินยอมจากแหล่งข่าวก่อน เช่น มีการส่งหนังสือขอข้อมูลให้กับแหล่งข่าวก่อนการทำข่าว เป็นต้น

“เราต้องดูว่าข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นเราจะนำเสนอด้วยเหตุผลอะไรและด้วยวิธีการอะไรและการนำเสนอว่ามันจะเพื่อประโยชน์อะไรก็ต้องย้อนกลับมาดูทัศนคติและวิธีคิดของคนทำมองเรื่องนั้นยังไงเจตจำนงในการสื่อสารคืออะไรไม่ว่าจะเป็นบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไปก็ตามอาจจะไม่มีความแตกต่างแต่สิ่งที่แตกต่างคือหัวข้อนั้นๆจะไปเพื่ออะไรจะสื่อสารด้วยวิธีแบบไหนมากกว่า”

(ธีรยุทธ วีระคำ, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2559)

“สำหรับบุคคลสาธารณะนั้นเราได้ทำเรื่องหรือหนังสือไปก่อนที่จะมีการไปถ่ายทำหรือเก็บข้อมูลดังนั้นถ้าเขาตอบรับมาก็แสดงว่าเขาเตรียมข้อมูลไว้พร้อมแล้วที่จะให้สัมภาษณ์หรือให้เก็บภาพและบุคคลสาธารณะเหล่านี้จะรู้เรื่องพวกนี้ได้อยู่แล้วเขาจะพูดเฉพาะที่เขาควรพูดจึงไม่ได้ต้องหนักใจอะไรแต่สำหรับบุคคลทั่วไปนั้นบางที่เราทำรายการหรือข่าวเสร็จแล้วก็ต้องมานั่งดูโทรฯ ถามและแนะนำเขาว่าหากเราทำแบบนี้จะมีผลกระทบกับคุณหรือไม่อย่างไรคุณสบายใจที่จะให้กล่าวถึงนั้นสิ่งนี้ไหม”

(ไมตรี จำเริญสุขสกุล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2559)

2.1.1.3. แนวปฏิบัติด้านรูปแบบการรายงานข่าวพลเมือง

เนื่องจากภาพถือเป็นส่วนสำคัญที่ใช้บอกเล่าเรื่องราวในรายงานข่าวพลเมืองคู่มือการผลิตข่าวพลเมือง C_REPORTER จึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องรูปแบบการนำเสนอที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับสื่อมวลชนมืออาชีพ โดยเฉพาะในด้านภาพและเสียงที่เป็นรูปแบบหลัก

ในการทำข่าว ดังนั้นคู่มือจึงมีการอธิบายเรื่องเทคนิคการถ่ายทำ เช่น การวางมุมกล้อง ระหว่างการสัมภาษณ์ รวมถึงการถ่ายบรรยากาศธรรมชาติและภาพการดำเนินชีวิตของผู้คน ในพื้นที่นั้นๆ มาประกอบการเล่าเรื่องเพื่อให้รายงานข่าวพลเมืองมีความน่าสนใจและมีภาพ การนำเสนอที่สวยงาม นอกจากแนวปฏิบัติเรื่องการถ่ายภาพ ผลการศึกษาจึงพบว่า ส.ส.ท. มี แนวปฏิบัติด้านรูปแบบการนำเสนออื่นๆ เช่น การตั้งชื่อตอนข่าวพลเมือง การเขียนบท บรรยาย การระบุกราฟิกประกอบรายงาน และการสัมภาษณ์ โดยแนวปฏิบัติด้านรูปแบบการ นำเสนอมุ่งเน้นให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสนำเสนอข้อมูลในแต่ละรูปแบบข้างต้นให้ เทียบตรง ไม่บิดเบือนจากความเป็นจริง นำเสนอตรงประเด็น และที่สำคัญคือได้รับความ ยินยอมจากแหล่งข่าวให้เปิดเผยข้อมูล

ทั้งนี้ ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่อธิบายไปแล้วข้างต้น พบว่าในรายงาน ข่าวพลเมืองมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวทั้ง 4 ด้าน คือความเป็น ส่วนตัวในข้อมูลความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารและ ความเป็นส่วนตัวในเคสสถานโดยใช้ภาพ ชื่อตอน บทบรรยาย กราฟิกประกอบเช่นรายงาน ข่าวพลเมืองส่วนหนึ่งมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ-สกุลของบุคคลในข่าวในชื่อตอน ตัวอย่างเช่น“ตามหาบิลลี่¹¹”หรือการเปิดเผยอาชีพและที่อยู่อาศัยของบุคคลในข่าว เช่น “ชวานาคลองโยง¹²” เป็นต้น ขณะที่บทบรรยายจะนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล เช่นให้ข้อมูล ชีวิตครอบครัวอาชีพ วิถีชีวิตของบุคคลในข่าวอีกทั้งกราฟิกประกอบและการสัมภาษณ์ก็ นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คุณอัจฉราวดี บัวคลีพบว่า รูปแบบการนำเสนอที่นักข่าว พลเมืองไทยพีบีเอสใช้นั้นเป็นรูปแบบการถ่ายทำรายการโทรทัศน์ของสื่อโทรทัศน์โดยทั่วไป ไม่ใช่รูปแบบที่สร้างขึ้นสำหรับรายการนักข่าวพลเมืองเท่านั้นจึงถือเป็นรูปแบบปกติ

¹¹ บิลลี่ หรือ นายพอลละจีระจงเจริญผู้นำชุมชนกะเหรี่ยงบางกลอยสมาชิก อบต.แม่เพียง อ.แก่ง กระจัน จังหวัดเพชรบุรี มีรายงานว่าเขาหายตัวไปเมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2557

¹² ชวานาตำบลคลองโยง จังหวัดนครปฐมออกมาเรียกร้องให้รัฐบาลจัดการและเยียวยาชวานาที่ ได้รับผลกระทบจากการจำนำข้าว

“รูปแบบการนำเสนอของนักข่าวพลเมือง เป็นเทคนิคของการเล่าเรื่อง โดยการใช้ตัวคนในการเดินเรื่อง ไม่ว่าจะเราจะหยิบยกเอาอะไรมาเดินเรื่อง เช่น วิถีชีวิตของบุคคลนั้น หรือแสดงภาพกิจกรรมที่ชาวบ้านทำอยู่ มันเป็นเรื่องปกติของการนำเสนอเลย สารคดีต่างๆ รายการอื่นๆ ก็มีรูปแบบการนำเสนอแบบนี้”

(อัจฉราวดี บัวคลี่, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2559)

ขณะเดียวกัน นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเห็นว่าการนำเสนอข้อมูลผ่านรูปแบบเหล่านี้ไม่ได้สนับสนุนให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเนื่องจากเป็นรูปแบบทั่วไปของรายการโทรทัศน์และเป็นรูปแบบที่ทางองค์กรกำหนดให้

ตารางที่ 10 แสดงแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสต่อรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายงานข่าวพลเมือง

รูปแบบการนำเสนอรายงานข่าวพลเมือง	แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหา
1. ชื่อตอนข่าวพลเมือง	1. สรุปรายจากประเด็นที่นำเสนอแล้วนำมาตั้งชื่อตอนข่าวพลเมือง
2. บทบรรยาย	1. นำเสนอแต่ข้อเท็จจริงที่เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการเปิดเผยของบุคคลในข่าวเท่านั้น 2. บุคคลในข่าวยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล
3. ภาพประกอบ	1. ต้องระมัดระวังในการนำเสนอไม่ให้เป็นผลเสียต่อแหล่งข่าว 2. ชี้แจงกับแหล่งข่าวก่อนว่าจะนำเสนอลักษณะใด
3. กราฟิกประกอบ	1. นำเสนอเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากบุคคลในข่าวให้เปิดเผย 2. นำเสนอเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่นำเสนอ
5. การสัมภาษณ์	1. ขออนุญาตแหล่งข่าวก่อนการสัมภาษณ์ 2. เลือกเฉพาะแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่นำเสนอ 3. ชี้แจงรายละเอียดการสัมภาษณ์ เช่น ลักษณะคำถาม

2.1.2. แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา

แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหามีขึ้นเพื่อตรวจสอบและกำกับดูแลเนื้อหา ก่อนการเผยแพร่รายงานข่าวพลเมืองซึ่ง ส.ส.ท. เน้นตรวจสอบเนื้อหาใน 2 ด้านคือ 1) เนื้อหาของรายงานเพื่อไม่ให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่อ่อนไหวและส่งกระทบบุคคลอื่นและเพื่อให้เนื้อหามีความถูกต้องไม่บิดเบือนความจริงปลอดภัยจากการถูก

ฟ้องร้องและ 2) รูปแบบการรายงานเช่น วิธีการดำเนินเรื่อง การเสริมภาพบรรยากาศ ประกอบเรื่อง หรือบทบรรยาย เป็นต้น เพื่อให้รายงานข่าวพลเมืองมีรูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจ และสามารถสื่อสารประเด็นสู่สังคมวงกว้างได้

“เมื่อนักข่าวพลเมืองผลิตชิ้นงานออกมา เขาก็ต้องส่งให้ผู้ประสานงาน ดูเนื้อหา ดูภาพ ดูเรื่องราวอีกทีว่าการนำเสนอเข้าใจไหม ถ้ายังไม่เข้าใจก็จะมีปรับแก้ โดยวัตถุประสงค์คือ เพื่อให้เรื่องมีข้อมูลตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยหลักๆ แล้วเราจะพยายามไม่让他เล่าเรื่องที่น่าพิศวงใคร แต่ถ้าเขาอยากนำเสนอเราก็จะสอบถามเขาก่อนว่าจะนำเสนอแบบไหน อีกทั้งเราก็จะตรวจสอบข้อเท็จจริง เช็ครายละเอียดข้อมูล ทั้งยังให้คำแนะนำเรื่องของการบรรยาย ไม่ให้มีการนำเสนอที่น่าพิศวงหรือไม่ เป็นธรรมชาติกับอีกฝ่ายหนึ่ง”

(อัจฉราวดี บัวคลี่, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2559)

2.2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป

2.2.1. แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการสร้างเนื้อหา

แนวปฏิบัติด้านการสร้างเนื้อหาในกระทู้พันทิปมีขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะการนำเสนอเนื้อหาของนักสืบพันทิปและสมาชิกเว็บไซต์รายอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน โดยมุ่งเน้นประเด็นการสมัครสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอมและการนำเสนอเนื้อหาในกระทู้พันทิปโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1.1. แนวปฏิบัติการสมัครสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการของเว็บไซต์พันทิปดอทคอมผู้วิจัยพบว่า เว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีข้อกำหนดในการใช้บริการคือหากต้องการตั้งกระทู้หรือร่วมแสดงความคิดเห็นจะต้องสมัครสมาชิกเท่านั้น เพื่อใช้ยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการและเพื่อเป็นการป้องกันบุคคลอื่นแอบอ้างตัวตน หากไม่ได้สมัครสมาชิกผู้ใช้จะทำได้เพียงอ่านข้อความในกระทู้เท่านั้น ซึ่ง

สมาชิกเว็บไซต์มี 3 ระดับ ด้วยกันซึ่งแต่ละระดับสมาชิกจะมีแนวปฏิบัติและข้อจำกัดในการใช้ บริการแตกต่างกันไป ได้แก่ ระดับสมาชิกที่สมัครด้วยอีเมลหรือบัญชีเฟซบุ๊กสามารถตั้งกระทู้ถามคำถามและร่วมแสดงความคิดเห็นในกระทู้ต่างๆ ได้ ระดับสมาชิกแบบ Mobile Register สามารถตั้งกระทู้ แสดงความคิดเห็น โพสต์รูปภาพได้ แต่จะถูกจำกัดสิทธิ์ในการตั้งกระทู้ในบางห้อง และระดับสมาชิกแบบยืนยันตัวตนด้วยบัตรประชาชนสามารถใช้บริการได้ทุกอย่างรวมถึงการตั้งกระทู้วิวสิณค์ฯ หรือร้องเรียนบริการต่างๆ หรือกระทู้ขายของ เนื่องจากเนื้อหาในกระทู้เหล่านี้อาจมีการพาดพิงถึงบุคคลหรือองค์กรอื่นๆ ที่อาจสร้างความเสียหายชื่อเสียงต่อบุคคลหรือองค์กรนั้นๆ ได้ ทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอมจึงจำเป็นต้องให้สมาชิกยืนยันตัวตนเพื่อที่จะสามารถระบุตัวตนของผู้ใช้ได้หากเกิดการฟ้องร้องทางกฎหมายขึ้น นอกจากนี้ระดับสมาชิกยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบการนำเสนอด้วยเช่นกัน โดยสมาชิกที่สมัครด้วยอีเมลและบัญชีเฟซบุ๊กจะสามารถโพสต์ข้อความตัวอักษรได้เท่านั้น แต่สมาชิกในระดับอื่นๆ จะสามารถโพสต์รูปภาพประกอบเนื้อหาได้ เป็นต้น

รูปแบบการนำเสนอในแต่ละระดับสมาชิกของเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 11 แสดงระดับสมาชิกเว็บไซต์กับรูปแบบการนำเสนอ

ระดับสมาชิก	รูปแบบการนำเสนอ
1. ระดับสมาชิกอีเมล/บัญชีเฟซบุ๊ก	<ol style="list-style-type: none"> ตั้ง/ตอบกระทู้ได้เฉพาะ “กระทู้ประเภทคำถาม¹³” เท่านั้น ตั้งกระทู้คำถามได้วันละ 1 กระทู้ ไม่สามารถโพสต์รูปในกระทู้ได้ ไม่สามารถกดโหวตกระทู้ได้ ไม่สามารถเปลี่ยนชื่อนามแฝง
2. ระดับสมาชิกแบบMobile Register	<ol style="list-style-type: none"> ตั้ง/ตอบกระทู้ได้ทุกประเภทยกเว้นกระทู้ขายของ ตั้งกระทู้ได้วันละ 4 กระทู้ สามารถโพสต์รูปในกระทู้ได้ ไม่สามารถกดโหวตกระทู้ได้ ไม่สามารถเปลี่ยนชื่อนามแฝง
3. ระดับสมาชิกแบบยืนยันตัวตนด้วยบัตรประชาชน	<ol style="list-style-type: none"> ตั้ง/ตอบกระทู้ได้ทุกประเภท ตั้งกระทู้ได้วันละ 4 กระทู้ เมื่อครบ 3 เดือนจากวันที่เริ่มใช้งานสามารถตั้งกระทู้ขายของได้ สามารถโพสต์รูปในกระทู้ได้ สามารถกดโหวตในกระทู้ได้

¹³ ประเภทกระทู้พันทิปในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีด้วยกันทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่

- กระทู้ประเภทคำถาม - กระทู้สำหรับตั้งคำถามหรือตั้งกระทู้เพื่อขอความช่วยเหลือจากสมาชิกคนอื่น
- กระทู้สนทนา - กระทู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรื่องราวและความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ
- กระทู้โพล - กระทู้สำรวจความคิดเห็นในเรื่องต่างๆจากสมาชิก โดยใช้แบบสอบถามและแสดงผลสำรวจเป็นกราฟ
- กระทู้รีวิว - กระทู้แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการในทุกประเภท
- กระทู้ข่าว - กระทู้รวมข่าวที่น่าสนใจจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุหรือโทรทัศน์ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นข่าวนั้นๆ
- กระทู้ขายของ - กระทู้ขายสินค้าจากสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

2.2.2. แนวปฏิบัติด้านเนื้อหา

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกคุณสิริพรระชูเซ็น ผู้ช่วยผู้จัดการแผนกเว็บไซต์พันทิป ดอทคอม พบว่าการกำกับดูแลเนื้อหาในกระทู้พันทิปจะเป็นการกำกับดูแลเนื้อหาที่เกิดขึ้น หลังจากการเผยแพร่ข้อความในกระทู้ไปแล้ว โดยการกำกับดูแลเนื้อหาในกระทู้พันทิปแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วนคือการกำกับดูแลเนื้อหาในกระทู้พันทิปโดยผู้ดูแลเว็บไซต์ (Administrator หรือ Admin) และการกำกับดูแลเนื้อหาในกระทู้พันทิปโดยสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอม โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบและกำกับดูแลเนื้อหาที่ผิดกฎหมายและมารยาทในเว็บไซต์พันทิป ดอทคอมเป็นหลัก

สำหรับการกำกับดูแลเนื้อหาโดยผู้ดูแลเว็บไซต์จะพิจารณาเนื้อหาว่าเข้าข่ายผิดกฎ กติกา และมารยาทในข้อใดแล้วจึงทำการลบข้อความนั้นๆ นอกจากนี้ทางผู้ดูแลเว็บไซต์พันทิปยังนำประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานหมิ่นประมาทมาใช้เป็นกรอบในการพิจารณา รวมทั้งมีผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายให้เข้ามาช่วยตรวจสอบอีกต่อหนึ่ง โดยก่อนการลบกระทู้ หรือข้อความ ผู้ดูแลเว็บไซต์จะมีการแจ้งให้ผู้ตั้งกระทู้ หรือผู้ที่แสดงความคิดเห็นได้ทราบ เสียก่อน เพื่อเป็นการปรับความเข้าใจให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน เช่นกรณีที่ผู้ดูแลเว็บไซต์ ได้ส่งข้อความไปสอบถามกับสมาชิกเว็บไซต์พันทิป คุณ สิริรักษ์ แก้วจางค์ เกี่ยวกับเนื้อหาที่ นำเสนอซึ่งมีการพาดพิงไปยังบุคคลที่สาม ซึ่งผู้ดูแลเว็บไซต์ได้สอบถามถึงข้อเท็จจริงของ เนื้อหาที่นำเสนอ หากผู้ตั้งกระทู้หรือผู้แสดงความคิดเห็นยืนยันว่าเนื้อหาที่เปิดเผยเป็นเรื่อง จริง ทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอมก็จะไม่ลบเนื้อหานั้น แต่หากไม่ยืนยันว่าเป็นเรื่องจริงทาง เว็บไซต์จะทำการลบเนื้อหา พร้อมทั้งได้ชี้แจงให้ถืออกอินประกอบทราบถึงผลเสียที่อาจ ตามมา เช่นการถูกฟ้องร้องและดำเนินคดีจากการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่พาดพิงบุคคล อื่น

“เมื่อก่อนเคยมีกรณีเกี่ยวกับการบริจาคศพที่โรงพยาบาลศิริราช ผมเคยตั้งกระทู้ไปครั้งหนึ่ง ตอนนั้นมีผู้เสียชีวิต และได้ทำเรื่องบริจาคศพ ให้กับทางศิริราชไว้ และทางโรงพยาบาลก็มารับศพ แต่บอกว่ามีค่าใช้จ่าย เป็นหลักหมื่น มีค่าโรงศพ ค่าอะไรพวกนี้อีก ทั้งที่จริงๆ แล้วการบริจาคศพ

มันไม่จำเป็นต้องใช้โรงศพ บริจาคไปเขาก็มารับศพก็ไปทำกระบวนการของเขา ซึ่งทางพนักงานเขาหลอกขายโรงศพ และเมื่อทาง ศิริราชทราบเรื่องก็บอกว่าไม่มีค่าใช้จ่ายในส่วนของโรงศพ แต่ทั้งนี้ถือเป็นข้อตกลงที่ญาติกับพนักงานไปตกลงกันเอง ซึ่งทางญาติผู้เสียชีวิตก็จ่ายให้กับพนักงานไปแล้ว เพราะเข้าใจว่าเป็นข้อกำหนดของทางโรงพยาบาล ส่วนประเด็นการเก็บค่าโรงศพไปทำไมก็ไม่มีใครพูดถึง จริงๆ มันเป็นเรื่องใหญ่ และเป็นเรื่องสำคัญที่สื่อให้เห็นการทุจริต แต่ปรากฏว่าทางศิริราชเขากลับทำเป็นไม่สนใจและเฉไฉไปเรื่องอื่น ซึ่งจากการตั้งกระทู้นี้ทางพันทิปก็มีมาสอบถามมาขอยืนยันตัวตนว่าใช้ชื่อนี้ถูกต้องหรือเปล่า เป็นรหัสบัตรประชาชนจริงหรือเปล่า ซึ่งผมเองก็ยืนยันว่าผมใช้ข้อมูลจริง อย่างกรณีศิริราช ทางพันทิปเขาก็กลัวประเด็นทางกฎหมาย ทางพันทิปจึงมาสอบถามว่าจะสามารถรับผิดชอบต่อสิ่งที่นำเสนอไปได้ไหม ซึ่งก็แสดงว่าทางพันทิปมีการตรวจสอบเนื้อหาที่นำเสนอเช่นกัน”

(สิริรักษ์ แก้วจำนงค์, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2559)

ในส่วนของกระทู้ และความคิดเห็นที่ถูกลบ ทางเว็บไซต์พันทิปจะมีการชี้แจงเหตุผลว่ากระทู้และความคิดเห็นที่ถูกลบนั้นผิดกฎ กติกา มารยาทในข้อใด หรือเข้าข่ายผิดกฎหมายอย่างไร ดังตัวอย่าง

ภาพที่ 9 ตัวอย่างการลบกระทู้ที่มีเนื้อหาเข้าข่ายผิดประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานหมิ่นประมาท

ภาพที่ 10 ตัวอย่างการลบกระทู้ที่มีเนื้อหาเข้าข่ายผิดกฎ กติกา และมารยาทในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

อย่างไรก็ตาม ผู้ช่วยผู้จัดการเว็บไซต์พันทิปกล่าวว่า เนื่องจากกระทู้พันทิปมีจำนวนมากทำให้ผู้ดูแลเว็บไซต์ไม่สามารถกำกับดูแลเนื้อหาได้อย่างทั่วถึงจึงได้เปิดโอกาสให้สมาชิกในเว็บไซต์ช่วยกันกำกับดูแลกันเอง

ในส่วนการกำกับดูแลเนื้อหาโดยสมาชิกเว็บไซต์พันทิปจากการสัมภาษณ์นักสืบพันทิปพบว่ายังไม่มีมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนแต่จะใช้วิจารณ์ญาณและมุมมองของสมาชิกแต่ละคนเป็นกรอบในการกำกับดูแลซึ่งจะมุ่งเน้นตรวจสอบเนื้อหาในกระทู้พันทิปเช่นข้อความที่มีการพาดพิงถึงบุคคลอื่นโดยไม่มีหลักฐานหรือข้อความที่มีคำหยาบคายต่างๆ เป็นต้น

2.2.3. แนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยพบว่ากฎกติกาและมารยาทในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลโดยตรงโดยเป็นแนวปฏิบัติด้านความเป็นส่วนตัวในข้อมูลเท่านั้นคุณสิริพรระชูเชินกล่าวว่าเว็บไซต์พันทิปดอทคอมให้ความสำคัญกับข้อมูลส่วนบุคคลมากเนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลในสมัยนี้สามารถค้นหาได้จากในอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆและอาจเป็นข้อมูลที่น่าเสนอแล้วเกิดผลกระทบและผลเสียต่อเจ้าของข้อมูลได้

ผู้วิจัยได้สรุปแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลได้ 3 ประเด็นดังนี้

- แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในประเด็นทั่วไป
- แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป และบุคคลสาธารณะ
- แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อประโยชน์สาธารณะ

2.2.3.1. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในประเด็นทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติของเว็บไซต์พันทิปดอทคอมได้ให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในหมวดหมู่ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหลัก อาทิเช่น ชื่อ-สกุล เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ เป็นต้น ซึ่งแนวปฏิบัตินี้เพื่อการป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นแล้วทำให้ผู้นั้นเสียหาย เช่น การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในการกลั่นแกล้งผู้อื่น หรือเพื่อประจาน เป็นต้น ซึ่งแนวปฏิบัติที่ปกป้องการละเมิดความเป็นส่วนตัวในข้อมูลมีด้วยกัน 2 ข้อ ดังนี้

1. ห้ามใช้นามแฝงอันเป็นชื่อจริงของผู้อื่น โดยมีเจตนาทำให้สาธารณชนเข้าใจผิด และเจ้าของชื่อผู้นั้นได้รับความเสียหาย หรือเสื่อมเสียชื่อเสียง
2. ห้ามเสนอข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่น เช่น อีเมล หรือหมายเลขโทรศัพท์ โดยมีเจตนากลั่นแกล้งให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนรำคาญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีเบอร์โทรศัพท์ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีโอกาส ผิดพลาดคลาดเคลื่อน และเป็นสื่อที่สามารถใช้ในการกลั่นแกล้งได้ง่ายกว่าชนิดอื่น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักสืบพันทิปมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาในด้านความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติจากเว็บไซต์พันทิปในส่วนของ การป้องกันการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถระบุตัวตนของบุคคลได้ โดยนักสืบพันทิปจะนำเสนอชื่อ-สกุลโดยใช้อักษรย่อ หรือใช้นามสมมติแทนการใช้ชื่อจริง ซึ่งนักสืบพันทิปมองว่าสามารถนำเสนอได้ไม่ผิดกฎ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบแนวปฏิบัติในการสร้างเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล โดยระบุให้ผู้ใช้ขออนุญาตบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ก่อนนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ บุคคลนั้นอย่างใดก็ตาม การสัมภาษณ์พบว่านักสืบพันทิปเพียงส่วนน้อยที่ขออนุญาตบุคคลที่ถูกกล่าวถึงก่อนการเปิดเผยข้อมูล

2.2.3.2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป และบุคคลสาธารณะ

จากการสัมภาษณ์ คุณสิริพรพร ชูเซ็น พบว่าเว็บไซต์พันทิปมีแนวปฏิบัติสำหรับการ นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับของบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไปแตกต่างกันโดยเว็บไซต์อนุญาต ให้สมาชิกนำเสนอข่าวหรือข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะได้โดยเฉพาะ กลุ่มบุคคลที่ ทำงานในวงการบันเทิง เช่น ดาราหรือศิลปิน โดยเป็นข้อมูลที่สื่อมวลชนได้นำเสนอไปแล้ว ยกเว้นเบอร์โทรศัพท์เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ควรเก็บเป็นความลับนอกจากนี้ ยังเปิดให้ผู้ใช้นำเสนอภาพของบุคคลอื่นได้แต่ต้องเป็นภาพที่ไม่เข้าข่ายอนาจารอย่างใดก็ตาม สำหรับการ นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปเว็บไซต์จะไม่อนุญาตให้นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลเลยเว้นแต่ ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลแล้ว

นักสืบพันทิปก็มีแนวปฏิบัติเรื่องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปและบุคคล สาธารณะที่ต่างกัน ซึ่งนักสืบพันทิปส่วนใหญ่มีเข้าใจว่า บุคคลทั่วไปคือ บุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นที่รู้จัก ไม่มีชื่อเสียง และมีความเข้าใจว่าบุคคลสาธารณะคือ บุคคลที่ทำงานในวงการ บันเทิง หรือผู้มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ แต่ก็มีนักสืบพันทิปอีกส่วนที่มีความเข้าใจว่า บุคคล สาธารณะคือ บุคคลที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ ผลประโยชน์ของประชาชน โดยในกรณีบุคคลสาธารณะนักสืบพันทิปเห็นว่าสามารถนำเสนอ เรื่องราวของบุคคลสาธารณะได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลเนื่องจาก บุคคลสาธารณะจะถูกสื่อมวลชนนำเสนอข่าวอยู่เป็นปกติ และมีการเปิดเผยข้อมูลผ่านทาง สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ อย่างไรก็ตาม นักสืบพันทิปบางส่วนเห็นว่าการนำเสนอ เรื่องราวหรือข้อมูลของบุคคลสาธารณะนั้นทำได้แต่ควรนำเสนอเพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะ ส่วนการนำเสนอเรื่องราวของบุคคลทั่วไปนักสืบพันทิปมีความเห็นตรงกันว่าไม่ควรมีการ นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลเว้นแต่เพียงเป็นการนำเสนอเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ผู้วิจัยพบว่ากระทู้ของนักสืบพันทิปมีการนำเสนอเรื่องราวของบุคคลทั่วไปในจำนวนมากซึ่งประเด็นส่วนใหญ่ที่นำเสนอเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปคือการเปิดเผยเนื้อหาในเชิงลบของบุคคลนั้นเช่นทะเลาะวิวาทใช้ความรุนแรง มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่นอย่างการขับรถเร็วเกินกำหนด หรือบุคคลที่ประพฤติผิดศีลธรรม เช่น พลอดรักในที่สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งกระทู้เหล่านี้ นักสืบพันทิปมองว่าควรนำเสนอเพื่อให้สังคมได้รับรู้และตื่นตัวกับปัญหาเหล่านี้

“ในการนำเสนอเรื่องส่วนบุคคลระหว่างคนสาธารณะกับคนธรรมดา ก็รู้สึกต่างกันเวลานำเสนอ เพราะคิดว่าบุคคลสาธารณะเขามีข้อมูลที่เป็นสาธารณะอยู่แล้ว สามารถหาได้ตามอินเทอร์เน็ต แต่กับบุคคลทั่วไปก็คิดไม่ควรเอาข้อมูลมาเปิดเผยอยู่แล้ว”

(พริยา เกียรติสาร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2559)

“การนำเสนอก็คงไม่ได้แตกต่างกันมากนัก แต่เพราะการเป็นคนสาธารณะเลยทำให้คนอื่นเข้าถึงได้ง่ายกว่า แต่ก็ไม่ใช่ว่าเราจะไปเขียนว่าเขาเรื่องอะไรก็ได้ได้ เพราะเขาก็มีสิทธิของเขา ทุกคนเท่ากันหมด ก็วิจารณ์ในส่วนที่เป็นสาธารณะ”

(กนกวรรณ พิทยานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

“ผมว่าข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไปไม่ควรจะนำเสนอ อย่างในบางกระทู้เช่น กระทู้แฉเมีย หรือกระทู้ผู้ชายมีเมียน้อย ผมว่ามันเป็นเรื่องส่วนตัว มันพิสูจน์ไม่ได้ และมันไม่ได้สร้างประโยชน์กับใคร บางครั้งการมาแฉมันผิดเลยแหละ บางคนเขาอาจจะทำเพื่อความสะใจ หรือบางคนเขาก็อยากรู้ว่าเป็นใคร หรือแม้แต่ตัวเราเองก็อยากรู้ว่าแล้วเขาเป็นใคร ทั้งที่ก็รู้ว่ามันผิดก็มีครับ ซึ่งจริงๆ มันเป็นดาบสองคม จะโทษคนที่อยากรู้อย่างเดียวไม่ได้ ตัวคนตั้งกระทู้เองก็ต้องมีความระมัดระวัง”

(สิริรักษ์ แก้วจางค์, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2559)

2.2.3.3. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อประโยชน์สาธารณะ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก คุณสิริพรพรช สุเซ็น พบว่าเว็บไซต์มีแนวปฏิบัติเรื่องการนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะกล่าวคือการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะสามารถทำได้แต่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบว่าเป็นประโยชน์สาธารณะจริงหรือไม่และเป็นประโยชน์เพื่อใครซึ่งในประเด็นนี้ผู้ดูแลเว็บไซต์อาจต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมาช่วยตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักสืบพันทิปทั้งหมดเห็นตรงกันว่า สามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ อย่างกรณีบุคคลมีพฤติกรรมที่อันตรายต่อบุคคลอื่น หรือ ประพฤติผิดศีลธรรม เป็นต้น และจำเป็นต้องมีการตรวจสอบว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลด้วยเหตุอันควร กล่าวคือ เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ส่วนรวมไม่ใช่เพื่อของคนใดคนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม นักสืบพันทิปเห็นว่าบางครั้งการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อเป็นประโยชน์สาธารณะก็ถูกใช้เป็นข้ออ้างในการขุดคุ้ยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นมาเผยแพร่ อีกทั้งยังใช้เพื่อกลับแกล้งบุคคลอื่นอีกด้วย

“การละเมิดเพื่อประโยชน์ส่วนรวมก็จำเป็น เช่น ในพันทิปมีกรณีที่สมาชิกท่านหนึ่งโอนเงินจากการรับสั่งของเป็นจำนวนหลายล้านบาท ซึ่งหากทางเจ้าของกระทู้ไม่ลงรายละเอียด เช่น ชื่ออะไร ใครเป็นคนโกง มีเฟซบุ๊กอะไร สมาชิกท่านอื่นก็อาจจะไม่รู้โดนคนเดียวกันโกงไหม มันมี 2 แ่ง มันมีด้านดีและด้านไม่ดี เช่น ไปขุดคุ้ยเรื่องส่วนตัวต่างๆ มาลงในพันทิป เพื่อเป็นการประจาน เราต้องดูว่าเจตนามันเอามาใช้เพื่ออะไร”

(กนกวรรณ พิชญานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

“ต้องถามก่อนว่าข้อมูลส่วนไหนที่จะละเมิด เช่น ถ้ามีฆาตกรฆ่า ชมชื่นต่อเนื่อง ถ้ามีคนมาถามว่าจะโอเคไหมที่จะเอาชื่อที่อยู่ของฆาตกรมาลง ซึ่งเรื่องนี้มันจะ controversial (เป็นเรื่องที่ถกเถียงกัน) มันก็จะมี 2 ฝ่าย คือฝ่ายที่บอกลงได้เลย กับฝ่ายที่บอกไม่ควรลง ฝ่ายที่ไม่ควรก็จะคิดว่า

ถ้าคนอื่นตามไปฆ่าครอบครัวเราหละ มันก็เป็นเรื่องที่ถูกเถียงกันไม่จบไม่
สิ้น ซึ่งถ้าจะให้ตอบคำถามก็เลยต้องถามว่าข้อมูลอะไร ข้อมูลของใคร ต้อง
ดูเป็นกรณี จะละเมิดเขาด้วยเหตุอะไร ละประโยชน์นั้นมันเพื่อใคร”

(ลือกอิน วานน้ำ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2559)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักสืบพันทิปยังพบว่ากฎกติกาและมารยาทที่เว็บไซต์กำหนด
ขึ้นและแนวปฏิบัติที่ใช้กำกับดูแลเนื้อหาของผู้ดูแลเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลมี
ความสำคัญต่อนักสืบพันทิปในการใช้เป็นกรอบการสร้างเนื้อหาแต่สิ่งที่ส่งผลต่อนักสืบพันทิป
ในการสร้างเนื้อหาโดยตรงคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
พ.ศ. 2550 ในมาตรา 14 และ มาตรา 16 ที่ว่าด้วยเรื่องการนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม
เท็จ ลามกอนาจาร หรือมีการตกแต่งข้อมูลด้วยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เนื่องจากเห็นว่า
กฎหมายดังกล่าวมีบทลงโทษที่รุนแรงมากกว่าแนวปฏิบัติจากทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอม

“เล่นพันทิปมาประมาณ 5-6 ปี เราก็พอรู้จักอยู่บ้าง เพราะมันมี
กรณีที่กระทู้ปลิว กระทู้หาย กระทู้โดนลบความคิดเห็น เราก็เลยพอรู้ว่า ถ้า
เนื้อหาที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ สกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล รูป
ถ่าย เราจะลงไม่ได้และการจะพูดถึงเขาในลักษณะที่ทำให้เขาเสียหายก็ทำ
ไม่ได้เช่นกัน อันนี้เราก็เข้าใจอยู่”

(กนกวรรณ พิษฐานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

“กฎของพันทิปเนี่ยก็ส่วนหนึ่ง แต่ที่หนักกว่าคือ พ.ร.บ.
คอมพิวเตอร์ เพราะมันยุ่งยากกว่า ถ้าการที่มีข้อมูลของบุคคลที่สามมาลง
ถ้าให้เราลงเราก็ไม่ลง เพราะว่าพันทิปมันเป็นบอร์ดสาธารณะที่ใครจะเข้า
มาดูก็ได้ ทำให้รู้สึกว่าจะจริงๆ ก็ไม่ควรลง”

(ปริยา เกียรติสาร, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2559)

“เล่นพนันปามาตั้งแต่ปี 2002-2003 สมัยนั้นกฎหมายยังไม่เยอะมาก สมัยก่อนยังอนุญาตให้มีการโฆษณาได้อยู่เลย แต่พอมาทอนหลังก็ลดการโฆษณา ลดการขายของ ห้ามพาดพิงถึงบุคคลอื่น ข้อมูลที่เป็นเท็จห้ามนำเสนอ เราค่อนข้างที่จะติดตามอัปเดตข้อมูลอยู่เรื่อยๆ เพราะว่าช่วงนี้มันมี พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์อีก พอเกิดเรื่องอะไรขึ้นมาชนิดนี้ก็มีการแจ้งความถึงแม้ว่าบางครั้งเราอาจจะไม่ทราบจริงๆ ว่าสิ่งที่โพสต์ไปนั้นเป็นความผิด แต่บางคนที่เขาถูกกล่าวถึงในทางเสียหายเขาก็ไม่เอาเราไว้เหมือนกัน เวลาเล่นก็เลยค่อนข้างที่จะระวัง”

(ศุภิพร เนียมบุก, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2559)

โดยสรุปเว็บไซต์พนันปามีแนวปฏิบัติด้านคุณภาพการสร้างเนื้อหาตั้งแต่การสมัครสมาชิกและจัดระดับสมาชิกเพื่อควบคุมลักษณะเนื้อหาที่สมาชิกแต่ละกลุ่มสามารถเผยแพร่ได้นอกจากนี้ ยังมีแนวปฏิบัติสำหรับรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาและแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลจากทั้งผู้ดูแลเว็บไซต์และจากสมาชิกเว็บไซต์โดยมุ่งเน้นตรวจสอบเนื้อหาที่ผิดกฎหมายและผิดกฎหมายติกาและมารยาทที่เว็บไซต์พนันปาดอกคอมกำหนดขึ้นสำหรับแนวปฏิบัติในด้านสิทธิส่วนบุคคลโดยตรงนั้น พบว่าแม้จะมีกฎหมายกติกากำหนดให้ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ก่อนจะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล แต่นักสืบพนันปามากส่วนไม่ได้ขออนุญาตบุคคลก่อนนำเสนออย่างไรก็ดี พบว่านักสืบพนันปามากส่วนมีการขออนุญาตและนักสืบพนันปามากส่วนเลือกใช้อักษรย่อหรือนามแฝงแทนการระบุชื่อ-สกุลจริงของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงเพื่อป้องกันการระบุตัวตนของบุคคลนอกจากนี้ ในการนำเสนอข่าวของบุคคลสาธารณะและบุคคลทั่วไปพบว่านักสืบพนันปามีแนวปฏิบัติที่ต่างกันโดยเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะจะถูกนำเสนอโดยไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าตัวแต่การนำเสนอข้อมูลของบุคคลทั่วไปจะต้องขออนุญาตก่อนและการนำเสนอเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ผู้วิจัยได้สรุปแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าว

พลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพนันปามาก ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ตารางสรุปแนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและ
นักสืบพันทิป

แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิต/สร้างเนื้อหา	นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	นักสืบพันทิป
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเลือกประเด็นนำเสนอ 2. การนำเสนอเนื้อหาตามระดับสมาชิก 3. รูปแบบการนำเสนอ 4. แหล่งข่าว 	<p>✓</p> <p>✗</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✗</p> <p>✓</p> <p>✗</p> <p>✓</p>
แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา	นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	นักสืบพันทิป
<ol style="list-style-type: none"> 1. การกำกับดูแลเนื้อหาจากองค์กร 2. การกำกับดูแลเนื้อหาโดยสมาชิก 	<p>✓</p> <p>✗</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>
แนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคล	นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	นักสืบพันทิป
<ol style="list-style-type: none"> 1. การขออนุญาตบุคคลในการรายงาน 2. การปกปิดหรืออำพรางข้อมูลส่วนบุคคลในรายงาน 3. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของทั่วไป 4. การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ 	<p>✓</p> <p>✗</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>

แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิต/สร้างเนื้อหา	นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	นักสืบพันทิป
5. การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลในประเด็นที่เป็นประโยชน์สาธารณะ	✓	✓

3. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และนักสืบพันทิป

ในการศึกษาความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จำนวน 5 คนและนักสืบพันทิป จำนวน 5 คนรวมผู้ให้ข้อมูล 10 คน และแบ่งประเด็นผลการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- ความเข้าใจและการตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล
- ความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และของบุคคลสาธารณะ
- ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ

3.1. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

3.1.1. ความเข้าใจและการตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทุกคนให้ความหมายของสิทธิส่วนบุคคลในทิศทางเดียวกันคือ เป็นสิทธิที่ป้องกันไม่ให้ผู้อื่นแทรกแซงชีวิตส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการบิดเบือนหรือการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล ตลอดจนไม่แทรกแซงการดำเนินชีวิตของผู้อื่น ไม่รบกวนการดำเนินชีวิตหรือขัดขวางการทำกิจกรรมส่วนตัวของผู้อื่น รวมถึงการไม่แสดงพฤติกรรมที่อาจเป็นการคุกคามผู้อื่น แต่ทั้งนี้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนก็มองว่าสิทธินี้มีข้อจำกัด คือ หากเรื่องราวหรือข้อมูลที่ถูกเปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลที่มีผลกระทบต่อสังคมก็สามารถเปิดเผยได้

“สิทธิส่วนบุคคล คือ สิ่งที่เป็นความส่วนตัวของคนนั้นๆ ที่บางทีเขาอาจจะอยากเก็บไว้เป็นส่วนตัวไม่เผยแพร่ให้คนที่ 2 หรือที่ 3 หรือใครๆ ได้รับรู้เลย”

(ไมตรี จำริญสุขสกุล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2559)

“แต่ละคนมีมุมของตัวเอง เรื่องบางเรื่องก็อยากเปิดเผย หรือเรื่องบางเรื่องก็ไม่อยากให้ใครมายุ่ง ซึ่งเราจะไปละเมิดเขาไม่ได้ เราก็ต้องระมัดระวังในการโพสต์หรือการแชร์อะไรที่มันเป็นเรื่องส่วนตัวของเขา มันเป็นเรื่องส่วนตัวที่เราไม่ควรไปเล่นสนุก เราควรคิดถึงเรื่องนี้ยาวๆ เพราะสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่ทุกคนพึงมีและไม่ควรถูกละเมิด ยกเว้นว่าสิ่งที่นำเสนอมันเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางสังคม”

(คำปิ่น อักษร, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2559)

“ยกเว้นในกรณีที่น่าเสนอเพื่อค้นหาตัวบุคคลที่ทำผิดเพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริง แล้วนำไปสู่การดำเนินคดีตามกฎหมาย”

(จามร ศรเพชรนรินทร์, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2559)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของแหล่งข่าวมากที่สุด เช่น การทำข่าวต้องได้รับความยินยอมจากแหล่งข่าวหากไม่ได้รับความยินยอม นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก็จะถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก การให้ความสำคัญในประเด็นนี้ก็สอดคล้องกับแนวปฏิบัติจากองค์กร โดยนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ดังนี้

“การไปปีบค้นแหล่งข่าวให้เขาพูด ถ่ายเห็นหน้าเขาโดยที่เขาไม่ยินยอม”

(อัศรา รัฐการณ์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

“การบีบบังคับ, การข่มเหง, การแอบถ่าย, การไม่บอกให้เจ้าตัวได้
รับรู้, การทำให้เขาขาดอิสระทั้งทางความคิดและร่างกาย”

(ไมตรี จำเริญสุขสกุล, สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2559)

“การขุดคุ้ยเพื่ออยากความรู้ และการนำเสนอแบบประจาน หรือ
เป็นการการล่าแม่มดก็ถือว่าไม่ควรทำ เพราะการนำมาประจานมันก็ทำให้
เกิดความเสียหายต่อสิ่งอื่นๆ ทำให้เสื่อมเสีย”

(จามร ศรเพชรนรินทร์, สัมภาษณ์, 22 เมษายน 2559)

จากการสัมภาษณ์นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสพบว่าทุกคนมีการตระหนักถึงเรื่องสิทธิ
ส่วนบุคคลในการนำเสนอรายงานโดยประเด็นแรกที่นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสคำนึงถึงคือ
ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลจากแหล่งข่าวที่ตั้งคำถามไปข้างต้น และประเด็นที่สองคือ
ความปลอดภัยของแหล่งข่าว ดังนั้นการนำเสนอรายงานข่าวพลเมืองจึงต้องนำเสนออย่าง
รอบคอบและต้องคัดกรองว่าข้อมูลใดควรหรือไม่ควรนำเสนอเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและ
ความเสียหายแก่ตัวแหล่งข่าว เช่น แหล่งข่าวถูกผู้มีอิทธิพลคุกคามความเป็นส่วนตัวในชีวิต
และร่างกาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY
“เราไม่ใช่สักแต่ทำข่าว เวลาทำข่าวก็ต้องคำนึงด้วย เพราะชาวบ้าน
เขาอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเราก็พยายามเช็คให้รอบคอบ และเวลาที่เรานำเสนอ
ชาวบ้านเองก็คือผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด”

(คำปิ่น อักษร, สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2559)

“การทำงานกับชาวบ้านในพื้นที่ หรือคนในภาครัฐหรือภาค
ประชาชน สำนึกของคนสำคัญที่สุด เราจึงต้องคัดกรองว่าสิ่งไหนสื่อสารได้
และสิ่งไหนที่สื่อสารไม่ได้ เราต้องรู้ว่าอะไรเป็นอะไร”

(อัศรา รัฐการันย์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

นอกจากนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนยังมองว่าคนในสังคมไทยมีความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิส่วนบุคคลน้อย และควรมีการรณรงค์สร้างความเข้าใจและการตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลให้แก่คนไทย

“สิทธิส่วนบุคคลสำคัญมาก เราดูเมืองนอก เราจะรู้สึกว่าเขาให้เกียรติมาก แต่ทำไมประเทศไทยลูกทุ่งมาก เช่นภาพหลุดดารา ไร้จริยธรรม แล้วพอมีภาพหลุดก็แชร์กันใหญ่ ซึ่งมีบางคนไม่รู้ตัว เตือนคนอื่นว่าอย่าแชร์ แต่ตัวเองก็แชร์ คนไทยมีสำนึกเรื่องนี้้น้อยมาก ต้องทำให้คนไทยตระหนักเรื่องนี้เยอะๆ เราก็รู้สึกว่ถ้าประจานเพื่อนเวลาที่เพื่อนล้ม แล้วเราจะฝากประเทศไว้กับใคร อย่างบางทีคนเราก็มีผิดพลาด เขาอาจจะเคยทำผิดพลาดมา แต่เขาก็ต้องโตขึ้นและมีชีวิตต่อไป แต่มันจะกลายเป็นตราบาปเขาไปชั่วชีวิต ถ้าเราไปนั่งแชร์เรื่องของเขา”

(อัสรา รัฐการณ์, สัมภาษณ์, 3 เมษายน 2559)

3.1.3. ความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และของบุคคลสาธารณะ

สำหรับความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไปกับบุคคลสาธารณะ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความคิดเห็นต่างกัน โดยกลุ่มแรกมองว่าบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะได้รับการคุ้มครองเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไม่เท่ากัน โดยบุคคลสาธารณะย่อมโดนละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่า เพราะเป็นที่สนใจของประชาชน ขณะที่อีกกลุ่มมองว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของทั้งบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะไม่ได้แตกต่างกัน แต่การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลต้องพิจารณาเจตนาของการนำเสนอข่าวควบคู่ไปด้วย หากนำเสนอแล้วเป็นประโยชน์สาธารณะไม่ว่าจะสถานะบุคคลใดก็สามารถนำเสนอเนื้อหาที่อาจละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

แม้ว่านักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะมีความความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั้งสองประเภทที่แตกต่างกัน แต่จากการวิเคราะห์เนื้อหาผู้วิจัยพบว่า รายงานข่าวพลเมืองมีรูปแบบการนำเสนอข่าวของบุคคลทั้งสองสถานะในรูปแบบเดียวกัน

3.1.4. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ

ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสเห็นว่าการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นประโยชน์สาธารณะถือเป็นการยกเว้นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลประการหนึ่ง โดยการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในเชิงบวกหรือเชิงลบที่เป็นประโยชน์สาธารณะสามารถทำได้ แต่ทั้งนี้การรายงานจะต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง และต้องไม่นำเสนอหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นเครื่องมือในการโจมตีบุคคลอื่น หรือเป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

นอกจากนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องความหมายของประโยชน์สาธารณะ โดยนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสส่วนนี้มองว่ายังไม่มี ความชัดเจนในการตีความคำว่าประโยชน์สาธารณะว่า หมายถึงการนำเสนอแบบใด และเป็นการนำเสนอเพื่อใคร แต่ทั้งนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสอีกส่วนหนึ่งมีความเข้าใจว่าประโยชน์สาธารณะคือเรื่องที่จรรโลงสังคม หรือเรื่องที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในสังคม และเรื่องที่มีผลกระทบต่อสังคม เช่น ความปลอดภัยในชีวิตของประชาชน ดังนั้นก็สามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลได้

โดยสรุปนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเข้าใจว่า สิทธิส่วนบุคคลคือ สิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัวในชีวิตของตนโดยป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นมาแทรกแซง รวมถึงยังตระหนักใน ความสำคัญของสิทธิส่วนบุคคล และหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส จึงขออนุญาตจากแหล่งข่าวก่อนการเก็บข้อมูลและการรายงานทุกครั้ง เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าว อีกทั้งนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจะมีต้องชี้แจงรายละเอียดต่างๆ ให้แหล่งข่าวทราบ จึงทำให้แหล่งข่าวได้ประเมินและคัดเลือกข้อมูลก่อนการเผยแพร่

อย่างไรก็ดีนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมองว่าสิทธิส่วนบุคคลมีข้อจำกัดและไม่ได้คุ้มครองในทุกกรณี นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสให้ความเห็นว่าสามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์สาธารณะได้ เช่น ข้อมูลที่มีผลกระทบต่อสังคม หรือเพื่อความปลอดภัยของคนในสังคม นอกจากนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนยังมองว่าบุคคลสาธารณะย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลน้อยกว่าบุคคลทั่วไป เพราะบุคคลสาธารณะเป็นที่สนใจใคร่รู้ของสาธารณชนมากกว่าบุคคลทั่วไป

3.2. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักสืบพันทิป

3.2.1. ความเข้าใจและการตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักสืบพันทิปมีความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มความเข้าใจสิทธิส่วนบุคคลได้ เป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกมีความเข้าใจว่าสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิหนึ่งที่ทำให้อิสระในการใช้ชีวิต และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัวให้ปราศจากการรบกวนจากผู้อื่น

“เป็นสิทธิของความเป็นมนุษย์ สิทธิที่เขายกไปไหนก็ได้ จะทำอะไรก็ได้โดยที่ไม่เดือดร้อนคนอื่น และไม่มีใครมารบกวน”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY (กนกวรรณ พิชญานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

“สิทธิส่วนบุคคล คือ สิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัว”

(ลือกอิน วานน้ำ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2559)

ส่วนกลุ่มที่สองมีความเข้าใจความหมายสิทธิส่วนบุคคลเพิ่มเติมจากกลุ่มแรก โดยทราบถึงข้อกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล ระบุขอบเขตการคุ้มครองของบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะ รวมถึงข้อจำกัดของสิทธิส่วนบุคคล เช่น สิทธิส่วนบุคคลจะไม่ได้รับการคุ้มครองหากข้อมูลที่น่าเสนอเป็นประโยชน์สาธารณะซึ่งความเข้าใจนี้ทำให้นักสืบพันทิปบางส่วนนำไปตักเตือนเพื่อนสมาชิกเว็บไซต์พันทิปดอทคอมในการสร้างเนื้อหา

“เป็นสิทธิที่ป้องกันความเป็นส่วนตัวของเรา ตัวตนของเรา หรือ บางเรื่องที่ไม่ควรให้คนอื่นรู้ มันไม่ได้เป็นสาระอะไรที่คนอื่นต้องทราบ และ ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เป็นข่าว หรือเป็นคดี บางอย่างที่เป็นเรื่องส่วนตัว มากๆ ไม่จำเป็นต้องรู้ แต่ถ้ามีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีหรืออะไรก็เป็นอีกเรื่อง หนึ่ง สำหรับการตีความผมก็ไม่รู้ว่าใครจะเป็นคนตีความ บางครั้งต้องรอให้ เป็นคดีก่อนให้มีคำสั่งศาล ซึ่งก็คงต้องเป็นกรณีๆไป อย่างเช่น นายกฯ ซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะแต่ถ้าถามว่าลูกของนายกฯมีกี่คน ชื่ออะไรบ้าง มันควร จะเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยหรือเปล่า ส่วนตัวผมมองว่ามันไม่ได้เป็นข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ไม่ได้เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ”

(สิริรักษ์ แก้วจำนงค์, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2559)

“เอาที่เข้าใจให้เรารู้ขอบเขตว่าเรามีขอบเขตในการเสนอความ คิดเห็นแค่ไหน แล้วเรารู้ว่าใครกำลังล้ำสิทธิเราหรือเปล่า เพื่อให้เราสามารถ ใช้ชีวิตในสังคมได้ อย่างในบางกรณีการลงข้อมูลส่วนบุคคล คิดว่าไม่ควร เอามาโพสต์ ถึงแม้ว่าจะเป็นเรื่องของดาราที่คิดว่าไม่ควร และค่อนข้างที่จะ แอนตี้ด้วยซ้ำ อย่างนักข่าวบันเทิง ที่ไปขุดคุ้ยเอาเรื่องใต้เตียงของเขามา นำเสนอ แล้วถ้าเป็นข้อมูลของบุคคลธรรมดาทั่วไป ก็ยิ่งเห็นว่าไม่ควรจะ นำเสนอเลย เวลาเจอคนโพสต์เราก็จะส่งข้อความไปหาเขารายบุคคลว่าไม่ ควรนำข้อมูลส่วนบุคคลของคนอื่นมาโพสต์นะ ลบข้อความ หรือแก้ไขดี ไหม”

(ศุสิทธิ์ เนียมปุก, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2559)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า นักสืบพันทิปทุกคนตระหนักเรื่องสิทธิส่วนบุคคลโดย ให้เหตุผลว่าเพราะเป็นสิทธิที่ไม่ควรถูกก้าวร้าวนอกจากนี้ยังทราบข้อกฎหมายที่ห้ามการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และตระหนักถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การทำให้ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมีความอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียงได้ นอกจากนี้ นักสืบพันทิปยังเห็นว่า ประเด็นสำคัญของการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล

บุคคลบนพื้นที่ออนไลน์ คือการที่ข้อมูลต่างๆ ที่ถูกเผยแพร่ไปในอินเทอร์เน็ตคงอยู่ได้นาน และสามารถถูกนำไปแพร่กระจายต่อไปในวงกว้างดังนั้น แม้การสร้างเนื้อหาของนักสืบพันทิปจะมีการเปิดเผยเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวของผู้ที่ถูกกล่าวถึง แต่นักสืบพันทิปก็จะมีวิธีการจัดการกับข้อมูลเหล่านั้นก่อนการเผยแพร่ เช่น การเบลอใบหน้าของบุคคลในข่าวที่ปรากฏในรูปภาพประกอบ เพื่อไม่ให้ระบุตัวตนของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงได้

“มีการตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล เพราะหนึ่งเรากลัวเขาจะฟ้องหรือถึงแม้เขาจะไม่ฟ้องก็ตาม สองคือเราต้องคำนึงว่าสิ่งที่เขาทำมันอาจจะเป็นการผิดพลาดครั้งเดียวของเขา ฉะนั้นเราก็ต้องปกป้องเขาด้วย เพราะเจตนาของเราไม่ได้จะทำลายเขา ข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมันวนอยู่ตลอด วันนี้คุณโพสต์ แต่อีกสิบปีสิบปี คุณก็สามารถค้นกลับมาได้ เพราะฉะนั้นเราก็ต้องเข้าใจเขา เราก็คิดว่าถ้าเป็นเราโดนหรือญาติพี่น้องเราโดน”

(กนกวรรณ พิษฐานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

“มีการตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล อย่างพวกข้อมูลส่วนตัวถ้าเรานำเสนอข้อมูลบัตรประชาชน คือมีแค่เลขบัตรก็สามารถรู้ทุกอย่าง รู้ชีวิตชาวบ้าน กลัวว่าถ้าเรานำเสนอไปแล้วจะเกิดผลเสียอะไรกับชีวิตเขา และถ้าเขาแจ้งความ เราก็จะชวยอีก จึงค่อนข้างที่จะระวังไม่เผยแพร่เรื่องพวกนี้ พวกภาพถ่ายก็ไม่ค่อยมั่นใจกฎหมายไทยว่า แค่นั้นคือเป็นสื่อลามก ก็เลยไม่นำเสนอ เพราะบางที่ไม่ใช่แค่นำเสนอรูปของดารานางแบบที่ถ่ายกัน แต่ไปนำเสนอรูปของบุคคลอื่น บุคคลธรรมดา เช่น เราไม่ชอบใจคนนี้ แล้วไปเอารูปเขามาโพสต์ลง เราอาจจะโดนสองกระทงคือ นำเสนอและเผยแพร่สื่อลามกและอนาจาร และสองเจอคู่อริแจ้งความ ก็เลยไม่ค่อยเอารูปคนอื่นโพสต์”

(ศุสิทธิ์ เนียมปุก, สัมภาษณ์, 6 เมษายน 2559)

“คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลครับ เวลาตั้งกระทู้หรือการใช้ชีวิตทั่วไป ก็คิดว่ากฎหมายน่าจะมีส่วนในการทำให้คนตระหนัก เพราะคนกลัว พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์มากกว่ากฎหมายหมิ่นประมาท แล้วยังตอนนี้ทุกอย่างมันขึ้น โซเชียลหมดแล้ว มันจะอิงตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ได้หมด เลยทำให้คน ระวังระวังมากขึ้น อย่างเช่น เวลาใครโพสต์อะไร ก็จะมีสมาชิกคนอื่นมา คอยเตือน”

(สิริรักษ์ แก้วจำนงค์, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2559)

นอกจากนี้นักสืบพันทิปบางส่วนยังมองว่าคนในสังคมไทยมีความเข้าใจและความตระหนักในสิทธิส่วนบุคคลน้อย การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจึงเป็นเรื่องปกติ

“พอเราได้อยู่ในประเทศนี้ความเป็นส่วนตัวเหมือนจะไม่ค่อยมี ประเทศเรารู้ว่าเรื่องชาวบ้านคืองานของเรา การซุบซิบนินทาคือสิ่งที่คู่กับ ชาติไทยมานานมาก คนไทยไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลคนอื่นมาแต่ไหนแต่ไร แล้ว แล้วก็ไม่ได้คิดว่าเป็นเรื่องเสียหาย เพราะในสังคมไทยการตระหนักเรื่อง สิทธิส่วนบุคคลน้อยมาก การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจึงเป็นเรื่องปกติ”

(ลือกอิน วานน้ำ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2559)

3.2.3. ความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และของบุคคล สาธารณะ

นักสืบพันทิปจะเห็นตรงกันว่า สามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของ บุคคลสาธารณะได้เพราะสถานะความเป็นบุคคลสาธารณะย่อมได้รับพื้นที่ส่วนตัวน้อยกว่า บุคคลทั่วไป อย่างเช่น การเปิดเผยความสัมพันธ์หรือความรักของดาราศิลปิน หรือการ วิพากษ์วิจารณ์และนำรูปส่วนตัวของดารามาเผยแพร่ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักสืบพันทิป บางส่วนเห็นว่า แม้จะนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะได้ แต่ เรื่อง นั้นต้องเป็นประโยชน์สาธารณะ เช่น การนำเสนอผลงานหรือข่าวที่เกี่ยวข้อง ไม่ใช่เรื่อง ส่วนตัวของบุคคลนั้น

“ในการนำเสนอเรื่องส่วนบุคคลระหว่างคนสาธารณะกับคนธรรมดา ก็รู้สึกว่ามันต่างกันเวลานำเสนอ เพราะคิดว่าบุคคลสาธารณะ ข้อมูลของเขาเป็นสาธารณะอยู่แล้ว สามารถหาได้ตามอินเทอร์เน็ต แต่กับบุคคลทั่วไป ก็คิดไม่ควรเอาข้อมูลมาเปิดเผยอยู่แล้ว”

(พีรียา เกียรติสิลา, สัมภาษณ์, 11 มีนาคม 2559)

“ด้วยคำที่เราใช้ ‘บุคคลสาธารณะ’ ก็เลยทำให้เขามีภาพลักษณ์ที่ทำให้รู้สึกว่าใครจะไปล่วงละเมิดอะไรเขาก็ได้อยู่แล้ว ด้วยความที่เขาเป็นบุคคลสาธารณะนั่นเอง หรือแม้แต่ในอเมริกาที่มีกฎหมายเข้มงวด บุคคลเหล่านี้ก็ถูกละเมิดมากเหมือนกันจากปาปารัสซี่ อย่างเรารู้จักนักเขียนท่านหนึ่งก็เป็นที่รู้จัก เขาก็เคยพูดว่าเขารู้สึกถูกละเมิดในชีวิตส่วนตัว อย่างบางทีเขาก็แต่งตัวธรรมดา แต่ก็มีคนเห็นตอนแต่งตัวโทรมๆ ก็มีคนเอาไปลงวิจารณ์ในอินเทอร์เน็ต”

(ลือกอิน วานน้ำ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2559)

“การนำเสนอก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก แต่เพราะการเป็นคนสาธารณะเลยทำให้คนอื่นเข้าถึงเขาง่ายกว่า แต่ก็ไม่ใช่ที่เราจะไปเขียนว่าเขาเรื่องอะไรก็ได้ เพราะเขาก็มีสิทธิของเขา ทุกคนเท่ากันหมด ก็วิจารณ์เฉพาะในส่วนที่เป็นสาธารณะ”

(กนกวรรณ พิชญานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

3.2.4. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักสืบพันทิปทุกคนให้ความเห็นว่า การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะนั้นสามารถกระทำได้ แต่ต้องเป็นการละเมิดด้วยเหตุอันควร ไม่ใช่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และการกล่าวอ้างว่าเป็นประโยชน์

สาธารณะนั้น จะต้องเป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวมของประเทศ เช่น ผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับรัฐหรือประชาชน และเพื่อความปลอดภัยในชีวิตของประชาชน เป็นต้น

“ต้องถามว่าข้อมูลส่วนไหนที่จะละเมิด เช่น ถ้ามีฆาตกรฆ่าข่มขืนต่อเนื่อง ถ้ามีคนมาถามว่าจะโอเคไหมที่จะเอาชื่อที่อยู่ของฆาตกรมาลง เพราะเขาก็สร้างความหวาดกลัวในคนในสังคม แต่เรื่องนี้มันจะ controversial มันก็จะมี 2 ฝ่าย คือฝ่ายที่บอกลงได้เลย กับฝ่ายที่บอกไม่ควรลง ฝ่ายที่ไม่ควรก็จะคิดว่าถ้าคนอื่นตามไปฆ่าครอบครัวเขาหละ มันก็เป็นเรื่องที่ถกเถียงกันไม่จบไม่สิ้น ซึ่งถ้าจะให้ตอบคำถามก็เลยต้องถามว่า ข้อมูลอะไร ข้อมูลของใคร ต้องดูเป็นกรณี จะละเมิดเขาด้วยเหตุอะไร ละประโยชน์นั้นมันเพื่อใคร”

(ลือกอิน วานน้ำ, สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2559)

“ถ้าเป็นข้อมูลส่วนตัวที่ว่าใครก็กับใคร ผมจะไม่ติดตาม แต่ถ้าเป็นข้อมูลส่วนตัวบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องผลประโยชน์ของรัฐ เช่น กกด.ส่งลูกชายไปเรียนต่างประเทศโดยใช้เงินหลวง พวกนี้เป็นข้อมูลส่วนบุคคล แต่ว่าการกระทำบางอย่างของเขามันเกี่ยวข้องกับบ้านเมือง มันเป็นการทุจริต ผมคิดว่าข้อมูลประเภทนี้ควรจะเปิดได้แม้จะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล”

(สิริรักษ์ แก้วจำนงค์, สัมภาษณ์, 23 มีนาคม 2559)

“การละเมิดเพื่อประโยชน์ส่วนร่วมก็จำเป็น เช่น ในพื้นที่ปมกรณีที่มาชิกท่านหนึ่งโอนเงินจากการรับสั่งของเป็นจำนวนหลายล้านบาท ซึ่งหากทางเจ้าของกระทุ้งไม่ลงรายละเอียด เช่น ชื่ออะไร ใครเป็นคนโกง มีเฟชบุ๊กอะไร สมาชิกท่านอื่นก็อาจจะไม่รู้โดนคนเดียวกันโกงไหม มันมี 2 แง่มันมีด้านดีและด้านไม่ดี เราต้องดูว่าเจตนามันเอามาใช้เพื่ออะไร แต่ในพื้นที่เองก็จะมีคนประเภทที่ไม่ได้ตรงอะไรจากการที่เรานำเสนอ ยังมีคนที่

พิพากษาเขาโดยที่ยังไม่รู้ข้อเท็จจริง และก็ไปขุดคุ้ยเรื่องส่วนตัวต่างๆ มาลงในพันทิปเพื่อเป็นการประจาน โดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้มีโอกาสชี้แจงข้อเท็จจริง ซึ่งคนก็พิพากษาไปแล้วว่าเขาไม่จริง”

(กนกวรรณ พิษญานนท์, สัมภาษณ์, 21 เมษายน 2559)

อย่างไรก็ตาม นักสืบพันทิปตั้งข้อสังเกตในเรื่องการเปิดเผยเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะว่ายังมีความคลุมเครือเช่น การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะอาจถูกใช้เป็นข้ออ้างในการขุดคุ้ยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นมาเผยแพร่ การนำข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้เพื่อกลั่นแกล้ง หรือก่อให้เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ต่อบุคคลนั้น หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ นักสืบพันทิปยังกล่าวถึงการตีความ “ประโยชน์สาธารณะ” ตามกฎหมายยังไม่ชัดเจน ขณะเดียวกัน การที่สื่อมวลชนที่ยังไม่มีมาตรฐานการรายงานเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดความสับสนว่ากรณีใดบ้างที่เป็นประโยชน์สาธารณะ

โดยสรุปนักสืบพันทิปมีความเข้าใจว่า สิทธิส่วนบุคคลคือ สิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัวในชีวิตและเป็นสิทธิที่ป้องกันไม่ให้คุณคนอื่นมาแทรกแซง รวมถึงยังตระหนักถึงเรื่องการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นอกจากนี้นักสืบพันทิปยังมองว่าสามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อนำเสนอเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะได้ เช่น ในกรณีที่ข้อมูลที่ถูกเปิดเผยเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของหน่วยงานรัฐ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องความปลอดภัยของประชาชน นอกจากนี้นักสืบพันทิปยังมองว่าสถานะของบุคคลมีผลต่อการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยสถานะบุคคลสาธารณะจะได้รับการคุ้มครองน้อยกว่าสถานะบุคคลทั่วไป

ผู้วิจัยได้สรุปความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ตารางสรุปความเข้าใจนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

ตารางสรุปความเข้าใจนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป		
ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคล	นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส	นักสืบพันทิป
1. เข้าใจความหมายของสิทธิส่วนบุคคล <ul style="list-style-type: none"> - สิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัวในชีวิต และเป็นสิทธิที่ป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นมาแทรกแซงชีวิตส่วนตัว 	✓	✓
2. ตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนบุคคลของแหล่งข่าว - ให้ความสำคัญกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล 	✓ ✗	✗ ✓
3. เข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และของบุคคลสาธารณะ <ul style="list-style-type: none"> - คุ้มครองเหมือนกัน - คุ้มครองต่างกัน 	✓ ✓	✗ ✓
4. เข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ <ul style="list-style-type: none"> - สามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ 	✓	✓

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคล” เป็นงานวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความเข้าใจของนักข่าวพลเมืองที่มีต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคล และศึกษาแนวปฏิบัติในการนำเสนอเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมือง เพื่อตอบคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

1. นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร
2. นักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติในการนำเสนอเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างไร

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
2. แนวปฏิบัติเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป
3. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

1.1. ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวตามแนวคิดของ Banisar (2000)

จากการวิเคราะห์เนื้อหาตามแนวคิดของ Banisar (2000) ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวทั้ง 4 ด้าน โดยความเป็นส่วนตัวในข้อมูลถูก

นำเสนอมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อและสกุลของแหล่งข่าวที่นำเสนอผ่านรูปแบบกราฟิกประกอบเพื่อเป็นการแนะนำตัวแหล่งข่าวและเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้แก่ข้อมูลที่นำเสนอสำหรับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายพบการนำเสนอที่เปิดเผยร่างกายของบุคคลในข่าวตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้าอย่างชัดเจน เช่น การถ่ายภาพบุคคลเพื่อประกอบการดำเนินเรื่อง หรือการเปิดเผยภาพร่างกายส่วนบนของแหล่งข่าวขณะสัมภาษณ์ ส่วนความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารพบการเปิดเผยรูปแบบและเนื้อหาการติดต่อสื่อสารที่แสดงภาพการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของบุคคลในข่าวเพื่อนำมาประกอบเนื้อเรื่อง และความเป็นส่วนตัวในเคสสถานพบการเปิดเผยจำนวนผู้อยู่อาศัยและลักษณะของเคสสถานทั้งภายนอกและภายในผ่านการนำเสนอรูปแบบภาพเพื่อแสดงถึงความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของบุคคลในข่าว

ในส่วนนี้นักสืบพันทิปผู้วิจัยพบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวทั้ง 4 ด้าน โดยความเป็นส่วนตัวในข้อมูลถูกนำเสนอมากที่สุด โดยเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ ชื่อ-สกุล และบัญชีเฟซบุ๊กของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้ อีกทั้งยังมีการเปิดเผยข้อมูลทางเพศด้านเพศวิถี กระทั่งพฤติกรรมทางเพศของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงโดยเปิดเผยผ่านทางข้อความทั้งจากผู้ตั้งกระทู้และผู้แสดงความคิดเห็น สำหรับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกายพบการนำเสนอภาพที่เปิดเผยร่างกายของบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในกระทู้โดยเฉพาะใบหน้าของบุคคลอย่างชัดเจน และยังพบการนำเสนอเนื้อหาที่แสดงถึงความรุนแรงต่อชีวิตและร่างกายซึ่งถูกนำเสนอผ่านภาพมากที่สุด โดยเป็นการนำเสนอภาพบุคคลที่ถูกกล่าวถึงในลักษณะต่างๆ เพื่อประกอบเนื้อหาที่นำเสนอให้มีความน่าเชื่อถือ สำหรับความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสารพบว่าการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาการติดต่อสื่อสารของบุคคลในกระทู้ผ่านภาพเพื่อประกอบเนื้อหาให้มีความน่าเชื่อถือและเพื่อเตือนภัย เช่น การเปิดเผยการสนทนาที่มีเนื้อหาหลอกลวงให้โอนเงิน และความเป็นส่วนตัวในเคสสถานพบว่ามีการนำเสนอที่เปิดเผยเคสสถานให้เห็นทั้งลักษณะภายนอกและลักษณะภายในซึ่งพบการนำเสนอผ่านภาพในสังคมออนไลน์ของเจ้าของเคสสถานเอง

1.2. ลักษณะการนำเสนอเสนอเนื้อหาที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามแนวคิดของ Prosser (1960)

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามแนวคิดของ Prosser (1960) มาร่วมวิเคราะห์ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลคือ การเปิดเผยเรื่องส่วนตัวต่อสาธารณะ (Public Disclosure of Private Facts) โดยมีการเปิดเผยเรื่องส่วนตัวของบุคคลในข่าวเช่น ชีวิตครอบครัว วิถีชีวิต การงาน การเงิน เป็นต้น จากการบรรยายและแหล่งข่าวเปิดเผยข้อมูลด้วยตนเอง แต่ทั้งนี้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสได้ปฏิบัติตามหลักความยินยอมโดยการขออนุญาตและชี้แจงรายละเอียดการทำข่าวให้แหล่งข่าวทราบทุกครั้งจึงไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

สำหรับนักสืบพันทิปผู้วิจัยพบว่า ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาในกระทู้พันทิปถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามแนวคิดของ Prosser ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. การแทรกแซงความเป็นส่วนตัว (Intrusion) โดยมีการนำเสนอภาพในลักษณะแอบถ่ายบุคคลอื่นมาเผยแพร่ มีการอัดเสียงสนทนาทางโทรศัพท์โดยที่ไม่ได้ขออนุญาตแล้วนำมาเผยแพร่ เป็นต้น
2. การเปิดเผยเรื่องส่วนตัวของบุคคลอื่นต่อสาธารณะ (Public Disclosure of Private Facts) โดยพบการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล และเรื่องส่วนตัว เช่น จำนวนคู่ครอง ชีวิตรัก ความสัมพันธ์ทางเพศ และชีวิตครอบครัว เป็นต้น
3. การเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จของบุคคลอื่น (False Light and Fictionalization) โดยพบการนำเสนอภาพตัดต่อใบหน้าของบุคคลอื่น

ตารางที่ 14 แสดงลักษณะการนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

นักข่าว พลเมือง	ลักษณะการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล			
	การแทรกแซง ความเป็น ส่วนตัว (Intrusion)	การละเมิดโดย เปิดเผย เรื่องส่วนตัวต่อ สาธารณะ (Public Disclosure of Private Facts)	การเผยแพร่ ข้อมูลอันเป็นเท็จ ของบุคคลอื่น (False Light and Fictionalization)	การใช้ข้อมูลส่วน บุคคลของผู้อื่นเพื่อ ประโยชน์ ทางการค้า (Misappropriation)
นักข่าว พลเมือง ไทยพีบีเอส	×	×	×	×
นักสืบ พันทิป	✓	✓	✓	×

2. แนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

2.1. แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิต

พบว่าองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยหรือ ส.ส.ท.มีคู่มือเพื่อเป็นแนวปฏิบัติด้านการผลิตให้กับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ได้แก่ แนวปฏิบัติในการเลือกประเด็นข่าว แนวปฏิบัติด้านการปฏิบัติต่อแหล่งข่าว และแนวปฏิบัติด้านรูปแบบรายงานข่าวพลเมือง เพื่อให้ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสสามารถผลิตรายงานข่าวพลเมืองได้อย่างมีคุณภาพเทียบเท่ากับสื่อมวลชนกระแสหลัก

เว็บไซต์พันทิปดอทคอมก็มีกฎ กติกา มารยาทในการใช้เว็บไซต์ เพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่สมาชิกเว็บไซต์ รวมทั้งนักสืบพันทิป ได้แก่ แนวปฏิบัติในการสมัครสมาชิกเว็บไซต์และแนวปฏิบัติ

ด้านการนำเสนอเนื้อหาในเว็บไซต์พันทิปดอทคอม โดยแนวปฏิบัตินี้มีขึ้นเพื่อคัดกรองการสร้างเนื้อหาที่สุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและถูกฟ้องร้อง

2.2. แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา

ผู้วิจัยพบว่า ส.ส.ท. มีแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพและกำกับดูแลเนื้อหาก่อนการผลิตและเผยแพร่รายงานข่าวพลเมืองโดยตรวจสอบว่าประเด็นข่าว และข้อมูลในการรายงานมีความถูกต้อง ไม่บิดเบือน รวมถึงพิจารณาการผลิตให้รายงานข่าวพลเมืองสามารถสื่อสารสู่สังคมได้อย่างตรงประเด็นและชัดเจน

ด้านเว็บไซต์พันทิปดอทคอมก็มีแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลเนื้อหาโดยผู้ดูแลเว็บไซต์และสมาชิกเว็บไซต์ เพื่อให้เนื้อหาที่ปรากฏบนเว็บเป็นไปตามกฎ กติกาและมารยาทที่ทางเว็บไซต์กำหนดขึ้น อีกทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้เนื้อหาที่นำเสนอสุ่มเสี่ยงต่อการผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น ประมวลกฎหมายอาญาความผิดฐานหมิ่นประมาท และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

2.3. แนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคล

2.3.1. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยพบว่า ส.ส.ท. มีแนวปฏิบัติสำหรับการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลในการอบรมนักข่าวพลเมือง โดยกำหนดให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสต้องขออนุญาตหรือขอความยินยอมจากแหล่งข่าวทุกครั้งก่อนการทำข่าว เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ Warren และ Brandeis (1890) ที่กล่าวไว้ว่าสิทธิส่วนบุคคลจะระงับลงต่อเมื่อบุคคลนั้นยินยอมให้มีการเผยแพร่เรื่องของตนได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสระบุว่าตนปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้อย่างเคร่งครัด

สำหรับเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีแนวปฏิบัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในด้านข้อมูลส่วนบุคคลเป็นหลัก เนื่องจากทางเว็บไซต์พันทิปเห็นว่าข้อมูลส่วนบุคคลสามารถใช้เพื่อระบุตัวตนบุคคลและนำมาใช้กลั่นแกล้งผู้อื่นได้ แนวปฏิบัตินี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ

ธิดิมา อรุณีพัฒน์พงศ์ (2556) ที่พบว่าในโลกออนไลน์มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลในการกลั่นแกล้งผู้อื่นให้เกิดความเสียหายหรืออับอาย แนวปฏิบัตินี้จึงป้องกันการทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสียชื่อเสียงจากการถูกวางพียงหรือถูกกล่าวถึง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า นักสืบพันทิปบางส่วนได้ปฏิบัติตามกฎนี้ แต่บางส่วนก็ยังคงนำเสนอเนื้อหาที่มีข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นอยู่ แต่ใช้อักษรย่อแทนชื่อ-สกุลจริง หรือใช้วิธีการปกปิดอำพรางอื่นๆ เช่น การเบลอภาพ เพื่อไม่ให้ระบุตัวตนได้อย่างชัดเจน

2.3.2. แนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะ

ผู้วิจัยพบว่าแม้ ส.ส.ท. จะไม่ได้ระบุแนวปฏิบัติสำหรับการรายงานเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะโดยเฉพาะ แต่ผลการวิจัยพบว่านักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าบุคคลสาธารณะ คือ กลุ่มบุคคลที่ทำงานกับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และกลุ่มบุคคลที่ทำงานในวงการบันเทิง ซึ่งถูกสื่อมวลชนนำเสนอข่าวอยู่เป็นประจำ นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนจึงมีแนวทางในการรายงานเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะที่แตกต่างจากการรายงานเกี่ยวกับบุคคลทั่วไป กล่าวคือในกรณีแหล่งข่าวเป็นบุคคลสาธารณะ นักข่าวพลเมืองจะไม่ขออนุญาตหรือขอความยินยอมในการเปิดเผยเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลจากแหล่งข่าวนั้นๆ ขณะที่หากเป็นบุคคลทั่วไป นักข่าวพลเมืองจะขออนุญาตหรือขอความยินยอมในการเปิดเผยเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลก่อน แนวปฏิบัตินี้สอดคล้องกับ พิศิษฐ์ วงศ์เจริญ (2552) ที่ระบุว่า บุคคลสาธารณะมีพื้นที่ส่วนตัวน้อยกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งหมายถึงขอบเขตการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลก็ย่อมลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากการเป็นบุคคลสาธารณะย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากนัก ฉะนั้นประชาชนจึงสามารถวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับเว็บไซต์พันทิปดอทคอมพบว่า มีแนวปฏิบัติการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะ โดยทางพันทิปอนุญาตให้ผู้ใช้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะได้ โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลในวงการบันเทิง ซึ่งสื่อมวลชนนำเสนอไปแล้ว ยกเว้นการนำเสนอภาพลามกอนาจาร และข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญอย่างเบอร์โทรศัพท์ซึ่งเป็นข้อมูลลับที่ จะไม่อนุญาตให้นำเสนอไม่ว่าจะมีการเผยแพร่จากสื่อมวลชนก็ตาม สำหรับบุคคลทั่วไปเว็บไซต์

พันทิปดอทคอมไม่อนุญาตให้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคล ยกเว้นว่าได้รับการยินยอมหรือเผยแพร่จากบุคคลที่เป็นเจ้าของเนื้อหาเท่านั้น ซึ่งนักสืบพันทิปบางส่วนก็มีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับเว็บไซต์พันทิปดอทคอมในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ แต่การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป นักสืบพันทิปมองว่าสามารถนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลได้เพื่อประโยชน์สาธารณะ

2.3.3. แนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ผู้วิจัยพบว่า ส.ส.ท. มุ่งเน้นให้นักข่าวพลเมืองรายงานเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ จึงมีแนวปฏิบัติที่สะท้อนวัตถุประสงค์นี้ทั้งด้านคุณภาพการผลิต และด้านคุณภาพเนื้อหา โดยการนำเสนอข่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะมีขั้นตอนในการตรวจสอบประโยชน์สาธารณะเพื่อไม่ให้เป็นประโยชน์ทางธุรกิจ ทางการเมือง หรือเพื่อส่งเสริมการค้า การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใดๆ

เว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีแนวปฏิบัติในการกำกับดูแลเนื้อหาที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจะทำได้ก็ต่อเมื่อเรื่องที่น่าเสนอเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งผู้ดูแลเว็บจะให้ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายช่วยพิจารณาว่าเรื่องนั้นเป็นประโยชน์สาธารณะหรือไม่นั้น โดยเน้นถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมไม่ใช่เพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และนักสืบพันทิปก็นำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้พิจารณาการเปิดเผยข้อมูล

3. ความเข้าใจต่อเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิป

3.1. ความเข้าใจและการตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปบางส่วนมีความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไปในทิศทางเดียวกันคือ เป็นสิทธิที่ปกป้องความเป็นส่วนตัวในชีวิตของตนโดยป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นมาแทรกแซง ความเข้าใจดังกล่าวสอดคล้องกับนิยามสิทธิส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่า สิทธิส่วนบุคคลคือ สิทธิที่ปกป้องความเป็นอยู่ส่วนตัวให้ปราศจากการแทรกแซงและการรบกวนจากบุคคลอื่น และยังปกป้องการเผยแพร่เรื่องส่วนตัวของบุคคลสู่สาธารณะโดยไม่ได้รับความยินยอม แต่นักสืบพันทิปบางส่วนยังขยายความว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจะหมดไปเมื่อเรื่องที่น่าเสนอเป็นประโยชน์สาธารณะ

การตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสตระหนักในด้านความไม่ยินยอมในการเผยแพร่ข้อมูลจากแหล่งข่าว เนื่องจากหากไม่ได้รับความยินยอมจากแหล่งข่าวก็จะถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และนักสืบพันทิปตระหนักในด้านการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญและสามารถใช้ระบุตัวตนได้ ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่บุคคลอื่นได้

3.2. ความเข้าใจเรื่องการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และของบุคคลสาธารณะ

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเข้าใจว่าบุคคลทั่วไปคือ บุคคลที่ไม่มีชื่อเสียงหรือไม่เป็นที่รู้จักในสังคมวงกว้าง และคำว่าบุคคลสาธารณะหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ทำงานกับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน และกลุ่มบุคคลที่ทำงานในวงการบันเทิง ในกรณีนี้ ผลการวิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองเห็นต่างกัน โดยบางกลุ่มมองว่า ไม่ว่าจะจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือบุคคลสาธารณะ ก็ย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเท่ากัน และนักข่าวต้องปฏิบัติต่อแหล่งข่าว 2 กลุ่มนี้เหมือนกัน คือ ต้องได้รับการยินยอมในการเปิดเผยเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลก่อนทั้งคู่ ขณะเดียวกันหากเรื่องที่น่าเสนอเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ไม่ว่าจะจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือบุคคลสาธารณะก็จะไม่ได้รับการคุ้มครองเรื่องสิทธิส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ยังมีนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสบางส่วนที่เห็นว่า บุคคลสาธารณะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเท่ากับคนทั่วไป เนื่องจากการเป็นบุคคลสาธารณะเท่ากับการละละความเป็นส่วนตัวบางส่วนแล้ว ดังนั้น ในการรายงานเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะ นักข่าวไม่จำเป็นต้องขออนุญาตการเปิดเผยเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลก็ได้

สำหรับนักสืบพันทิปผู้วิจัยพบว่า นักสืบพันทิปมีความเข้าใจว่า บุคคลทั่วไปคือ บุคคลธรรมดาที่ไม่เป็นที่รู้จัก และไม่มีชื่อเสียง แต่บุคคลสาธารณะคือบุคคลที่ทำงานในวงการบันเทิง หรือผู้มีชื่อเสียงในด้านต่างๆรวมถึงบุคคลที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของประชาชน นักสืบพันทิปจึงเข้าใจว่าการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลระหว่างบุคคลทั่วไปและบุคคลสาธารณะแตกต่างกัน โดยมองว่าบุคคลสาธารณะได้รับการคุ้มครองน้อยกว่า เนื่องจากข้อมูลของบุคคลสาธารณะสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่า ซึ่งข้อมูลของบุคคลสาธารณะถูกเผยแพร่อินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว จึงทำให้สามารถนำเสนอเรื่องส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะได้ แต่นักสืบพันทิปบางส่วนเพิ่มเติมว่า ควรนำเสนอในเรื่องที่เป็นสาธารณะ หรือเรื่องถูกเปิดเผยจากสื่อมวลชน

ซึ่งสอดคล้องกับ อนุชา ทิรคานนท์ (2544) ที่กล่าวว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคล สาธารณะน้อยกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากได้ละสิทธิที่จะดำเนินชีวิตโดยปราศจากการสังเกตของ สื่อมวลชน

3.3. ความเข้าใจเรื่องสิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความเข้าใจว่าการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็น ประโยชน์ต่อสังคมถือเป็นการยกเว้นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและสามารถปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตาม การนำเสนอจะต้องเป็นไปอย่างระมัดระวัง และต้องไม่นำเสนอหรือใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็น เครื่องมือในการโจมตีบุคคลอื่น หรือเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่ทั้งนี้ นักข่าวพลเมืองไทย พีบีเอสบางส่วนได้ตั้งข้อสังเกตเรื่องความหมายของประโยชน์สาธารณะโดยมองว่าการตีความคำว่า ประโยชน์สาธารณะยังไม่ชัดเจนว่าหมายถึงการนำเสนอแบบใด และเป็นการนำเสนอเพื่อใคร ซึ่งอาจ เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยอ้างประโยชน์สาธารณะได้

สำหรับนักสืบพันทิปผู้วิจัยพบว่า นักสืบพันทิปมีความเข้าใจว่า การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อ ประโยชน์สาธารณะนั้นสามารถกระทำได้ แต่ไม่ใช่ในทุกกรณี ผู้นำเสนอต้องตรวจสอบว่าเรื่องที่ นำเสนอไม่ได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งยังเห็นว่าประโยชน์สาธารณะ หมายถึง ผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับรัฐหรือประชาชน หรือเป็นประโยชน์เพื่อความปลอดภัยในชีวิตของ ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Press Complaints Commission (PCC) (1953) ได้ให้คำนิยามว่า ประโยชน์สาธารณะเป็นประโยชน์เพื่อความปลอดภัยทางสุขภาพของสาธารณชน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความเข้าใจและแนวปฏิบัติของนักข่าวพลเมืองต่อสิทธิส่วนบุคคลมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจแนวปฏิบัติ และการรายงานเนื้อหาที่เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลของ นักข่าวพลเมืองซึ่งผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจดังต่อไปนี้

1. แนวปฏิบัติเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขององค์กรสื่อสำหรับนักข่าวพลเมือง
2. การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ
3. สิทธิส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะ

4. สิทธิส่วนบุคคลและพื้นที่สาธารณะ
5. ปัญญาจากฝูงชน (Crowdsourcing) และ การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)

1. แนวปฏิบัติเรื่องสิทธิส่วนบุคคลขององค์กรสื่อสำหรับนักข่าวพลเมือง

จากผลการวิจัยพบว่า องค์กร ส.ส.ท. และเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลให้แก่ นักข่าวพลเมือง ได้แก่ แนวปฏิบัติด้านคุณภาพการผลิตเนื้อหา แนวปฏิบัติด้านคุณภาพเนื้อหา และแนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งช่วยให้นักข่าวพลเมืองมีกรอบแนวปฏิบัติในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า รูปแบบการนำเสนอต่างๆ ที่พบในรายงานข่าวพลเมือง เช่น การบรรยายเรื่อง การใช้ภาพเป็นตัวเล่าเรื่อง หรือแม้แต่การสัมภาษณ์บุคคลในข่าวเองมีลักษณะการนำเสนอที่เปิดเผยความเป็นส่วนตัวของบุคคลในข่าว ซึ่งองค์กร ส.ส.ท. มองว่าการนำเสนอในรูปแบบดังกล่าวเป็นการนำเสนอตามรูปแบบรายการโทรทัศน์ทั่วไปที่นำเสนอในสื่อกระแสหลัก ทางองค์กรจึงมุ่งเน้นให้รายงานข่าวพลเมืองมีคุณภาพการนำเสนอเทียบเท่าสื่อกระแสหลัก อันเนื่องมาจากนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสถูกตั้งคำถามในความน่าเชื่อถือของกระบวนการทำข่าว ดังที่ มัทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรธณ ทองเรือง (2556) กล่าวว่า นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสขาดความเชี่ยวชาญด้านวารสารศาสตร์หรือความรู้ในการทำข่าว และขาดความเชี่ยวชาญในเรื่องเทคนิคการผลิต รวมถึงความพร้อมด้านอุปกรณ์การทำงาน และในกระบวนการทำข่าวอาจมีการแทรกแซงของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นอีกด้วย ทางองค์กร ส.ส.ท. จึงต้องการเสริมสร้างให้นักข่าวพลเมืองมีศักยภาพเทียบเท่าสื่อมวลชน

แต่ผู้วิจัยพบว่าองค์กร ส.ส.ท. มีแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสที่แตกต่างจากแนวปฏิบัติที่องค์กรมีให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายผู้บริหารได้แสดงความคิดเห็นว่านักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสเป็นกลุ่มบุคคลที่มีจิตสาธารณะที่เข้าร่วมผลิตผลงานข่าวกับทางองค์กรเท่านั้น จึงไม่ถือเป็นบุคคลากรในสังกัดขององค์กร ดังนั้นแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสจึงเป็นคนละแนวปฏิบัติ โดยแนวปฏิบัติสำหรับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ได้แก่ คู่มือการผลิตข่าวพลเมือง C_REPORTER จะมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพเนื้อหาและคุณภาพการผลิตเท่านั้น

แต่แนวปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติงานในองค์กร เช่น แนวทางปฏิบัติเพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท., 2552) จะมุ่งเน้นในเรื่องจริยธรรม รวมไปถึงแนวปฏิบัติที่ครอบคลุมเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากองค์กร ส.ส.ท. ประสงค์ให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีศักยภาพเทียบเท่ากับ สื่อมวลชนกระแสหลักก็ควรให้นักข่าวพลเมืองใช้แนวปฏิบัติเดียวกันกับสื่อมวลชน ซึ่งมีข้อปฏิบัติที่ ครอบคลุมประเด็นทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อวารสารศาสตร์

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายผู้บริหารและนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส ผู้วิจัยเห็นว่าแนวปฏิบัติ ขององค์กร ส.ส.ท. ส่งผลต่อการนำเสนอข่าวของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส เนื่องด้วยนักข่าวพลเมือง ไทยพีบีเอสจะถูกตรวจสอบและกำกับดูแลเนื้อหาก่อนการเผยแพร่ ซึ่งทางองค์กร ส.ส.ท. จะแก้ไข รูปแบบการนำเสนอ หรือแก้ไขเนื้อหาให้เป็นไปตามที่องค์กรเห็นสมควรมากกว่าให้อิสระแก่นักข่าว พลเมือง ดังงานวิจัยเรื่อง “โครงสร้างโทรทัศน์สาธารณะ ThaiPBS กับการมีส่วนร่วมของพลเมือง” โดย ภูษิตต์ ภูริปาณิก (2557) ที่กล่าวว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสมีความ แตกต่างจากนักข่าวพลเมืองในต่างประเทศ กล่าวคือ สถานีโทรทัศน์ในต่างประเทศจะทำหน้าที่เพียง แค่เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวของนักข่าวพลเมืองเท่านั้น ไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่อง การผลิตอย่างที่เกิดขึ้นกับนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า แนวปฏิบัติขององค์กร ส.ส.ท. มีความสำคัญต่อนักข่าวพลเมืองไทย พีบีเอสเป็นอย่างมาก และแนวปฏิบัติก็ได้รับอิทธิพลมาจากรูปแบบการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก แต่ทั้งนี้แนวปฏิบัติที่ให้แก่นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสก็ไม่ได้ส่งเสริมศักยภาพด้านอื่นๆ เทียบเท่ากับ แนวปฏิบัติที่ใช้ภายในองค์กร แนวปฏิบัตินี้จึงอาจเป็นช่องว่างให้นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสละเมิด สิทธิส่วนบุคคลได้

ในส่วนของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม มีแนวปฏิบัติในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลที่คุ้มครองความเป็น ส่วนตัวในข้อมูลเพียงด้านเดียว ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายในประเทศไทยที่ยังไม่มีที่ให้การคุ้มครอง ความเป็นส่วนตัวในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะ อันได้แก่ ความเป็นส่วนตัวในชีวิตร่างกาย ความเป็นส่วนตัว ในการติดต่อสื่อสาร และความเป็นส่วนตัวในเคสสถาน ตามที่ Prosser (1960) ได้แจกแจงไว้ โดย แนวปฏิบัตินี้มุ่งเน้นไม่ให้นักสืบพันทิปหรือสมาชิกเว็บไซต์นำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นโดย

ไม่ได้รับอนุญาต เพื่อเป็นการป้องกันการรั่วไหลข้อมูลส่วนบุคคลในการกลั่นแกล้งผู้อื่น โดยผู้แลเว็บไซต์ให้ความเห็นว่าข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญมาก เนื่องจากสามารถใช้ระบุตัวตนของคุณได้ และสามารถนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ในทางที่ไม่สมควรและสร้างความเสียหาย สอดคล้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกนำเสนอในกระทู้พันทิปส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่ได้มาจากสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นข้อมูลที่เข้าถึงง่าย ดังที่ คณาธิป ทองรวีวงศ์ (2558) กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีสื่อใหม่สามารถใช้ระบุตัวตนและเชื่อมโยงไปถึงผู้ใช้บริการได้ แม้ว่าผู้ใช้บริการจะกรอกข้อมูลโดยใช้ชื่อหรือข้อมูลที่ต่างจากในชีวิตจริงก็ตาม ทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอมจึงมุ่งเน้นในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

แม้ว่าทางเว็บไซต์พันทิปดอทคอมจะมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในข้อมูล แต่จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่ยังพบการนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ เนื่องจากแนวปฏิบัติยังเปิดช่องว่างให้นักสืบพันทิปสามารถนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลได้ เช่น การใช้อักษรย่อแทนชื่อสกุลจริง ซึ่งในบางครั้งก็ยังสามารถระบุตัวตนของคุณคนนั้นๆ ได้ และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักสืบพันทิปผู้วิจัยพบว่า นักสืบพันทิปบางส่วนเห็นว่า แนวปฏิบัติไม่ส่งผลต่อการนำเสนอเนื้อหาของนักสืบพันทิป เนื่องจากแนวปฏิบัติไม่ได้มีบทลงโทษที่รุนแรงหรือมีผลกระทบต่อชีวิตมากนัก นักสืบพันทิปบางส่วนจึงไม่สนใจปฏิบัติตามแนวปฏิบัติเท่าที่ควร แต่นักสืบพันทิปจะให้ความสำคัญกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เนื่องจากมีบทลงโทษที่รุนแรงกว่า

แม้ว่าในเว็บไซต์พันทิปดอทคอมจะมีการกำกับดูแลเนื้อหาจากทางผู้แลเว็บไซต์ แต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้แลเว็บไซต์พบว่า ไม่สามารถกำกับดูแลเนื้อหาได้ทั้งหมด เนื่องจากในหนึ่งวันมีกระทู้ไหลเวียนในระบบปริมาณมากทำให้การกำกับดูแลเนื้อหาทำได้ไม่ทั่วถึง และถึงแม้จะมีการกำกับดูแลเนื้อหาจากสมาชิกเว็บไซต์อีกช่องทางหนึ่งก็ตาม แต่ด้วยความเข้าใจในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลของสมาชิกแต่ละคนมีไม่เท่ากันจึงทำให้การกำกับดูแลเนื้อหาในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลจากสมาชิกเว็บไซต์ไม่มีบรรทัดฐานที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับ พิรงรอง รามสูต รมะนันท์ (2006) ที่อธิบายไว้ว่าวัฒนธรรมไทยและวิถีชีวิตที่ดำเนินอยู่ในความเป็นสาธารณะของคนในสังคมไทยยังยึดหลักสิทธิร่วมกัน (Collectivist culture) เป็นพื้นฐานอยู่ โดยให้ความสำคัญกับครอบครัวและพวกพ้องเป็นหลัก จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเป็นส่วนตัวไม่มีบทบาทในวัฒนธรรมไทย และอาจส่งผลให้คนในสังคมไทยไม่ค่อยมีการตระหนักถึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวปฏิบัติด้านสิทธิส่วนบุคคลของเว็บไซต์พันทิปดอทคอมมีช่องว่างให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้ เนื่องจากให้การคุ้มครองเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคล เท่านั้น อีกทั้งการกำกับดูแลจากผู้ดูแลเว็บไซต์ไม่ทั่วถึง และการกำกับดูแลจากสมาชิกเว็บไซต์ก็ไม่มีบรรทัดฐาน

2. การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ

จากผลการวิจัยพบว่านักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอสและนักสืบพันทิปมีการแบ่งแยกกลุ่มของบุคคลสาธารณะออกเป็น 2 กลุ่มคือ บุคคลสาธารณะที่อยู่ในวงการบิน และบุคคลสาธารณะที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ในส่วนของแนวปฏิบัติต่อบุคคลสาธารณะนักข่าวพลเมืองมีแนวปฏิบัติที่แบ่งได้เป็น 2 แนวปฏิบัติที่สามารถสะท้อนถึงลักษณะการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะ ได้แก่ แนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวหรือเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่เหมือนกับของบุคคลทั่วไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะที่เท่าเทียมกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลทั่วไป และแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวหรือเรื่องส่วนตัวของบุคคลสาธารณะที่แตกต่างกับบุคคลทั่วไป สามารถสะท้อนให้เห็นว่าการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะไม่เท่ากัน และยังคงคุ้มครองน้อยกว่าบุคคลทั่วไปอีกด้วย

ผู้วิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบุคคลสาธารณะย่อมได้รับการคุ้มครองน้อยกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องด้วยการเป็นบุคคลสาธารณะเท่ากับการยินยอมให้ละเมิดความเป็นส่วนตัวซึ่งสอดคล้องกับที่ พิสิษฐ์ วงศ์เจริญรณา (2552) กล่าวไว้ว่า บุคคลสาธารณะ หมายถึง บุคคลที่แสดงออกอย่างชัดเจนโดยสมัครใจที่นำตนเองเข้าไปอยู่ในความสนใจของสาธารณชน รวมถึงบุคคลที่เข้ามาเป็นบุคคลสาธารณะโดยบังเอิญหรือไม่ได้อาสาด้วยตนเอง ซึ่งการกระทำที่แสดงออกโดยบุคคลสาธารณะเหล่านี้ย่อมมีผลกระทบต่อสังคมไม่มากนักน้อย ฉะนั้นประชาชนจึงสามารถวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสาธารณะได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้นักข่าวพลเมืองเห็นว่าบุคคลสาธารณะในวงการบินจะถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากกว่าบุคคลสาธารณะกลุ่มอื่น เนื่องจากบุคคลสาธารณะในกลุ่มนี้ถูกสื่อมวลชนนำเสนอข่าวและเรื่องส่วนตัว เช่น ความสัมพันธ์ ความรักอยู่ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากการเป็นที่สนใจใคร่รู้ของประชาชน จึงทำให้การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะในวงการบินน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า นักข่าวพลเมืองบางส่วนเห็นว่าบุคคลสาธารณะที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน เช่น นักการเมือง หรือนักธุรกิจ จะถูกนำเสนอเรื่องส่วนตัวก็ต่อเมื่อเรื่องนั้นเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนเท่านั้น ซึ่งแตกต่างกับบุคคลสาธารณะในวงการบันเทิงที่ถูกนำเสนอเรื่องส่วนตัวทั้งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์สาธารณะ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลสาธารณะในแต่ละกลุ่มตามการแบ่งของนักข่าวพลเมืองมีการคุ้มครองที่ไม่เท่ากัน โดยกลุ่มบุคคลสาธารณะในวงการบันเทิงจะมีการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในชีวิตน้อยกว่ากลุ่มบุคคลสาธารณะที่ทำงานให้กับหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าประเด็นเรื่องบุคคลสาธารณะยังไม่มีความชัดเจนในขอบเขตการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล

3. สิทธิส่วนบุคคลกับประโยชน์สาธารณะ

จากผลการวิจัยพบว่า นักข่าวพลเมืองมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าสามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ ซึ่งสอดคล้องกับบัญญัติในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 35 ว่าด้วย ข้อมูลใดก็ตามที่เป็นประโยชน์ต่อมหาชนจำนวนมาก ไม่ใช่เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือปัจเจกชนจะถือว่าข้อมูลนั้นเป็นประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์สาธารณะนี้จะมีคุณค่ามากกว่าการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

อย่างไรก็ดีผู้วิจัยพบว่านักข่าวพลเมืองส่วนใหญ่ไม่สามารถแบ่งแยกประโยชน์สาธารณะได้ โดยนักข่าวพลเมืองส่วนใหญ่ตั้งข้อสังเกตว่าประโยชน์สาธารณะเป็นประโยชน์ในด้านใด และเป็นประโยชน์ของใคร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่ชัดเจนในความเข้าใจคำว่าประโยชน์สาธารณะ แต่ทั้งนี้ นักข่าวพลเมืองบางส่วนสามารถชี้เฉพาะกรณีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์สาธารณะได้ว่า จะต้องเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเพื่อความปลอดภัยของประชาชน หรือเป็นการละเมิดที่เกี่ยวกับศติความ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Press Complaints Commission (PCC) (1953) ได้นิยามประโยชน์สาธารณะไว้ นอกจากนี้นักข่าวพลเมืองบางส่วนเห็นว่าประโยชน์สาธารณะคือ การที่ประชาชนได้รับทราบเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง เช่น ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับรัฐบาล หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ Julian Assange (2011 cited in WikiLeaks) ที่กล่าวไว้ว่า การเปิดเผยข้อมูลลับและเอกสารลับต่างๆ ที่ดำเนินการโดยวิกิลีกส์ นั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงซึ่งไม่ได้ถูกนำเสนอ หรืออาจถูกรัฐบาลปกปิดเป็นความลับไว้ ซึ่งการเปิดเผยนี้จะช่วยให้ประชาชนได้รับความยุติธรรม

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่า นักข่าวพลเมืองแต่ละคนมีการตีความและการรับรู้คำว่าประโยชน์สาธารณะในแบบของตนที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล จึงทำให้ในบางครั้งประโยชน์สาธารณะถูกนำมาใช้เป็นข้อสนับสนุนในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องด้วยความเข้าใจและการรับรู้ของบุคคลที่ไม่เท่ากัน ดังเช่น การนำเสนอพฤติกรรมทางเพศ การกอดหรือจูบกันในที่สาธารณะ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองมีความเห็นแตกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เห็นด้วยว่าควรนำเสนอเพื่อตีแผ่ให้สังคมได้รับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี และนักข่าวพลเมืองกลุ่มนี้มองว่าการนำเสนอข่าวในลักษณะเช่นนี้ถือเป็นประโยชน์สาธารณะ และอีกกลุ่มที่มองว่าถึงแม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีและผิดศีลธรรมของสังคมเนื่องจากได้แสดงพฤติกรรมทางเพศในที่สาธารณะ แต่นักข่าวพลเมืองกลุ่มนี้เห็นว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นเรื่องส่วนตัว จึงไม่ควรถ่ายรูปและนำเรื่องส่วนตัวนี้มาเผยแพร่สู่สาธารณะในวงกว้าง โดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถแพร่กระจายเรื่องราวได้อย่างรวดเร็ว

4. สิทธิส่วนบุคคลและพื้นที่สาธารณะ

จากผลการวิจัยและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองพบว่า พื้นที่สาธารณะถือเป็นข้อจำกัดในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลประการหนึ่ง เนื่องจากนักข่าวพลเมืองมองว่า การเปิดเผยตัวตนในที่สาธารณะซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนรวมไม่ใช่พื้นที่ส่วนตัว ทำให้ตีความได้ว่าบุคคลนั้นได้ยินยอมให้บุคคลอื่นในสังคมสามารถจับตามองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวทางปฏิบัติเพื่อธำรงจริยธรรมวิชาชีพการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการของ ส.ส.ส. (2552) ที่ระบุว่า การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลจะเปลี่ยนไปเมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในพื้นที่สาธารณะ โดยหมายถึงบุคคลจะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลเหมือนที่ได้รับในพื้นที่ส่วนตัว

นอกจากอาณาเขตพื้นที่สาธารณะในโลกจริงแล้ว นักข่าวพลเมืองยังกล่าวถึงพื้นที่สาธารณะในโลกอินเทอร์เน็ตด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Newman et al. (2012) ที่กล่าวว่า นักข่าวพลเมืองในยุคฐานันดรที่ 5 จะผลิตข่าวและเสพข่าวสารผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ ดังนั้นพื้นที่สาธารณะในโลกอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะพื้นที่ในสังคมออนไลน์จึงเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และเรื่องราวต่างๆ มากมาย ทั้งนี้ นักข่าวพลเมืองมองว่า

พื้นที่สาธารณะในโลกอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะพื้นที่ในสังคมออนไลน์ที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม หรือข้อมูลที่มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือข่ายพลเมืองเน็ต (2556) ที่ระบุว่า พื้นที่สาธารณะในอินเทอร์เน็ตในสังคมไทยถูกใช้เป็นพื้นที่ในการนำข้อมูลส่วนบุคคลมาใช้เพื่อโจมตีกันจากความขัดแย้งทางการเมือง อีกทั้งยังพบปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่เกิดขึ้นจากการรวบรวม จัดเก็บ และใช้ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้คนในปัจจุบัน โดยการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นนั้น นักข่าวพลเมืองเห็นว่าเกิดการจากเผยแพร่ข้อมูลของบุคคลนั้นๆ เอง กล่าวคือ บุคคลนั้นได้นำข้อมูลเผยแพร่ลงในอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าบุคคลนั้นยินยอมที่จะให้บุคคลอื่นเข้าถึงข้อมูลนั้นได้

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองบางส่วนมองว่า ในสังคมออนไลน์ไม่ใช่พื้นที่สาธารณะที่บังคับให้ผู้ใช้ต้องเปิดเผยข้อมูลทุกอย่างให้เป็นข้อมูลสาธารณะ เพราะสามารถจำกัดขอบเขตการเผยแพร่ข้อมูลได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์ก็มีการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวในข้อมูลของผู้ใช้บริการในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับที่ Warren และ Brandies (1890) ได้กล่าวไว้ว่า สิทธิส่วนบุคคลไม่ใช่สิทธิที่ป้องกันการบิดเบือนชีวิตส่วนตัวของคุณคนเท่านั้น แต่ยังป้องกันไม่ให้มีการนำไปเผยแพร่โดยเด็ดขาด

อย่างไรในเฟซบุ๊กที่สามารถตั้งค่าความเป็นส่วนตัวได้ นักข่าวพลเมืองกลุ่มนี้จึงมองว่า หากบุคคลที่เป็นข่าวหรือถูกนำเสนอไม่ได้ตั้งค่าปกป้องความเป็นส่วนตัวในข้อมูลของตนเองก็เท่ากับบุคคลนั้นได้ยินยอมและพร้อมใจที่จะเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ ดังนั้นหากข้อมูลเหล่านั้นถูกเผยแพร่ออกไปก็ไม่ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในทางกลับกันหากบุคคลนั้นได้ตั้งค่าความเป็นส่วนตัวในข้อมูล แต่ข้อมูลถูกโจรกรรมหรือถูกเผยแพร่โดยวิธีการอื่นใดที่ไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลนั้นจะถือว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ซึ่งปัญหาการเปิดเผยข้อมูลในสังคมออนไลน์ของผู้ใช้ที่เกิดขึ้นนี้ก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์พีร์ เล้าตระกูล (2549) ที่ระบุว่า วัฒนธรรมไทยบางวัฒนธรรมอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนในสังคมไทยไม่ตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล เช่น วัฒนธรรมการแบ่งปันร่วมกัน และวัฒนธรรมการบอกกล่าว ที่ส่งผลให้ผู้ใช้สังคมออนไลน์มีการบอกกล่าวเรื่องราวต่างๆ หรือส่งต่อข้อความ ข้อมูล หรือภาพระหว่างผู้ใช้ด้วยกันและขยายไปในวงกว้าง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าพื้นที่สาธารณะทั้งในโลกความจริงและในโลกอินเทอร์เน็ตถือเป็นข้อจำกัดหนึ่งที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นพื้นที่ส่วนรวมที่บุคคลไม่อาจอยู่ลำพังโดยปราศจากการเฝ้ามองหรือจับตาจากผู้อื่นได้ ดังนั้นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลอาจต้องอาศัยการตระหนักในสิทธิส่วนบุคคลของคนในสังคมไทย เพื่อใช้เป็นกรอบในป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

5. ปัญญาจากฝูงชน (Crowdsourcing) และ การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying)

ผลการวิจัยและจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนักข่าวพลเมืองพบว่า นักข่าวพลเมืองบางส่วนมีความเห็นว่าการร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตในประเด็นต่างๆ นั้นมีประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกันมีความหลากหลายทางข้อมูล และทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลในหลายๆ แง่มุม เช่น ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ หรือความเห็นของผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องนั้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้อง Ronda Hauben et al (2014) ที่กล่าวว่า การเผยแพร่ข้อมูลและการสื่อข่าวของ ฐานันดรที่ 5 มุ่งเน้นในการร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลหลายๆ คนที่ช่วยกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ไม่ว่าจะผ่านทางบริการบล็อก หรือเว็บไซต์ก็ตาม จึงทำให้ข้อมูลนั้นมีมุมมองที่หลากหลาย องค์กรที่นักข่าวพลเมืองบางส่วน โดยเฉพาะกลุ่มนักสืบพันทิปก็ยังคงกล่าวถึงข้อเสียของการร่วมมือกันแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยมองว่า มีหลายกรณีที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลไม่มีความน่าเชื่อถือ หลากๆ ข้อมูลไม่สามารถหาแหล่งอ้างอิงที่แน่นอนได้ และยังเป็นข้อมูลที่มาจากการเล่าสู่กันแบบปากต่อปาก แล้วนำมาเผยแพร่ต่อในอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้นักข่าวพลเมืองยังเสริมว่า ไม่เฉพาะข้อมูลไม่มีความน่าเชื่อถือเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการนำข้อมูลมาใช้เพื่อกลั่นแกล้งบุคคลอื่นด้วย เช่น นำข้อมูลมาตัดต่อล้อเลียนให้เกิดความขำขัน แต่สร้างความอับอายให้แก่เจ้าของข้อมูล หรือนำรูปภาพของบุคคลอื่นมาลงในอินเทอร์เน็ตและวิพากษ์วิจารณ์จนทำให้บุคคลในภาพเสื่อมเสียชื่อเสียง ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับ Agatston, Kowalski และ Limber (2007) ที่กล่าวว่า การใส่ร้ายป้ายสี การใช้ถ้อยคำหยาบคายต่อว่าผู้อื่น หรือการส่งต่อข้อมูลส่วนบุคคลลับเพื่อทำให้ผู้อื่นเกิดความเสียหายผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งการกลั่นแกล้งนี้อาจสร้างความรู้สึกอับอาย เจ็บปวด ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบทางจิตใจต่อผู้เสียหายได้ โดยพฤติกรรมลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า “Cyberbullying” หรือ การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์

นักข่าวพลเมืองกล่าวถึงสาเหตุหนึ่งของการเกิดการก่อกวนในโซเชียลเบอร์ว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนหนึ่งยังไม่มีสมาธิและยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดกับผู้ที่ถูกก่อกวน อีกทั้งบางคนยังมองว่าการนำข้อมูลมาเผยแพร่ เช่น การประจาน สามารถทำได้ เพราะถือเป็นการร่วมกันหาข้อมูลมาแลกเปลี่ยนให้มากที่สุด โดยไม่ได้คำนึงถึงขอบเขตว่าข้อมูลใดบ้างที่ควรและไม่ควรนำมาเผยแพร่ ตัวอย่างเช่น กระทู้ “พฤติกรรมไร้มารยาทแบบนี้ในร้านอาหาร แบบนี้ก็ได้หรือคะ?”¹⁴ ซึ่งมีการแสดงความคิดเห็นที่เข้าข่ายเป็นการก่อกวนในโซเชียลเบอร์โดยการประจาน เช่นข้อความที่ว่า “มารยาททรมานจริงๆ นักสืบพันทิปมาช่วยกันตามด่วน ว่าบริษัทอะไร งานนี้ต้องถึงไส้ถึงพุง” นอกจากนี้บางความคิดเห็นก็ถูกลบโดยผู้ดูแลเว็บไซต์ เนื่องจากมีเนื้อหาที่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ภาพถ่ายส่วนบุคคล ชื่อนามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังไม่มีสมาธิและยังไม่มีการตระหนักในประเด็นการก่อกวนในโซเชียลเบอร์เท่าที่ควร อีกทั้งผู้ใช้อินเทอร์เน็ตบางส่วนยังมองว่าการก่อกวนนี้เป็นเรื่องที่สามารถทำได้ โดยมองว่าเป็นการเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิส่วนบุคคลและประโยชน์สาธารณะดังข้างต้นที่ว่า ในบางครั้งประโยชน์สาธารณะถูกนำมาใช้เป็นข้อสนับสนุนในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

โดยสรุป การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงมุมมองในสิทธิส่วนบุคคลว่า สิทธิส่วนบุคคลในบางประเด็นยังมีการตีความที่ไม่ชัดเจน จึงส่งผลให้นักข่าวพลเมืองมีความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป และส่งผลให้การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องสิทธิส่วนบุคคลไม่เป็นมาตรฐาน แต่สิ่งหนึ่งที่จะเป็นกรอบในการนำเสนอให้แก่ นักข่าวพลเมืองได้ก็คือแนวปฏิบัติในการนำเสนอและการกำกับดูแลเนื้อหาจากองค์กร ที่สามารถวางแนวทางและสร้างความเข้าใจให้แก่ นักข่าวพลเมืองได้ ทั้งนี้องค์กรก็ต้องมีความเข้าใจและตระหนักในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือมีแนวทางในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล

¹⁴ กระทู้ “พฤติกรรมไร้มารยาทแบบนี้ในร้านอาหาร แบบนี้ก็ได้หรือคะ?”¹⁴ ดั้งขึ้นเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2559 เป็นกระทู้ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของกลุ่มลูกค้าซึ่งเป็นพนักงานบริษัทในร้านอาหารแห่งหนึ่งว่าสร้างความรำคาญ และส่งเสียงดังรบกวนลูกค้ารายอื่นๆ โดยในกระทู้มีผู้เข้ามาแสดงความคิดเห็นมากมายและหลากหลาย ทั้งนี้บางความคิดเห็นสนับสนุนให้มีการเปิดเผยชื่อบริษัท เพื่อให้เกิดความอับอาย และเสื่อมเสียชื่อเสียงแก่ทั้งบริษัทและพนักงานในสังกัด <http://pantip.com/topic/35023344>

บุคคลที่เป็นมาตรฐานไม่แบ่งแยกตามประเภทของสื่อ เช่น แนวทางในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลสำหรับสื่อโทรทัศน์ หรือแนวทางในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลสำหรับสื่ออินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อนักข่าวพลเมืองทั่วไปที่ไม่สังกัดองค์กรใดๆ รวมถึงผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วไป โดยสามารถใช้งานวิจัยเป็นแนวปฏิบัติในการป้องกันการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักเครือข่ายสื่อสารมวลชน ส.ส.ท. เว็บไซต์พันทิปดอทคอม นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส และผู้ใช้เว็บไซต์พันทิปดอทคอม

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปเป็นกรอบในการสร้างแนวปฏิบัติ หรือกฎและกติกาในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล เพื่อให้ นักข่าวพลเมืองและผู้ใช้เว็บไซต์ตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคล และนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

1. ผู้ที่สนใจในประเด็นสิทธิส่วนบุคคลในยุคดิจิทัล ควรศึกษาการนำเสนอเนื้อหาทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก หรือ อินสตาแกรมเพื่อพิจารณาการตระหนักรู้เรื่องสิทธิส่วนบุคคลของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ และวิเคราะห์ข้อถกเถียงเรื่องพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะในยุคดิจิทัล
2. เนื่องจากงานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาภาพรวมในเรื่องสิทธิส่วนบุคคลเป็นหลัก ผู้ที่สนใจศึกษาในประเด็นสิทธิส่วนบุคคล ควรศึกษาสิทธิส่วนบุคคลด้านความเป็นส่วนตัวในการติดต่อสื่อสาร (Communication privacy) เนื่องจากสิทธิส่วนบุคคลในประเด็นนี้กำลังเป็นปรากฏการณ์ในปัจจุบัน
3. ผู้ที่สนใจเรื่องสื่อมวลชนกับสิทธิส่วนบุคคล ควรศึกษากรณีที่มีสื่อมวลชนกระแสนำเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลที่เผยแพร่ทางสื่อสังคมออนไลน์มา รายงานต่อ เพื่อศึกษาข้อถกเถียงในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลที่อาจเป็นประโยชน์สาธารณะ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฎหมายไทย ข้อมูล คั่นคว่ำ. (2554). สื่อมวลชนกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล from http://law-thai-me.blogspot.com/2011/06/blog-post_4819.html
- กรแก้ว จันทภาษา. (2550). การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview). from <http://home.kku.ac.th/korcha/int3.html>
- กระปุก. (2559). ดีเจเก้ง ภัทรศักดิ์ โดนต้นสังกัดไล่ออกแล้ว เช่นปมคลิปฉาว. Retrieved 8 มกราคม 2559, from <http://highlight.kapook.com/view/131352>
- กุลนารี เสือโรจน์. (2556). พฤติกรรมการสื่อสารของวัยรุ่นในพื้นที่สาธารณะบนเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก.
- คณาธิป ทองรวีวงศ์. (2558). สิทธิในการสื่อสารข้อมูลออนไลน์โดยนิรนามของสื่อพลเมือง. วารสารนิติสังคมศาสตร์, ปีที่ 8 (ฉบับที่ 2).
- คมชัดลึก. (2555). ฐานันดร 5+ จากสื่อกระแสหลัก ถึงนักข่าวพลเมือง ตอนที่ 1 'We the Media', คมชัดลึก.
- เครือข่ายพลเมืองเน็ต. (2556). การละเมิดความเป็นส่วนตัวออนไลน์ในสังคมไทย พ.ศ. 2556: โครงการ Surveillance and Freedom: Global Understandings and Rights Development (SAFEGUARD)
- จรรยา บุญมาก. (2552). นักข่าวพลเมือง ในมุมมองรุ่นใหม่. Retrieved 13 ตุลาคม 2552, from <http://news.sanook.com/834430/>
- จุฬาพิชญ์ สิริวิสาลกิจ. (2554). การนำเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ : ศึกษากรณีการตีพิมพ์บุคคลสาธารณะทางการเมือง. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2554). การวิจัยเอกสาร (documentary research). from https://www.gotoknow.org/posts/423582#_ftn1
- ชนากานต์ เครือรัตนไพบูลย์. (2553). การวิพากษ์สื่อในชุมชนออนไลน์ ของห้องเฉลิมไทย พันทิป ดอทคอม. (ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาตินพคุณ วิไลวรรณ. (2552). ความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารในเว็บบอร์ดบลูฟลาเน็ต พันทิป ดอทคอม. (ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และ วีระยุทธ กาญจน์ชูฉัตร. (2546). สื่อสาธารณะ : แนวคิด ประสบการณ์ และความเป็นไปได้ในประเทศไทย (Vol. ตุลาคม พ.ศ. 2546). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- เดลินิวส์. (2556). สาวทอมส่งคลิปใหม่ให้ดร.แล้ว, เดลินิวส์. Retrieved from <http://m.dailynews.co.th/News.do?contentId=147010>
- ทอแสงรัศมี ถีเถแก้ว. (2553). บทบาทขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทยในการสร้างพื้นที่สาธารณะทางการเมืองผ่านรายการเวทีสาธารณะและนักข่าวพลเมือง. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรรา โปธิพุกณะ. (2556). ปฏิบัติการของนักสืบพันทิปในโลกออนไลน์. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชิตีมา อรุณีพัฒน์พงศ์. (2556). คน อินเทอร์เน็ต และความเป็นส่วนตัว : สาระจสถานการณ์การละเมิดความเป็นส่วนตัวออนไลน์ในสังคมไทยช่วงครึ่งปีแรก พ.ศ. 2556.
- นิตา หมอยาดี. (2551). โอเคเนชั่นบล็อกในฐานะวารสารศาสตร์ภาคพลเมือง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แนวปฏิบัติเพื่ออำนวยการจริยธรรมวิชาชีพเพื่อการผลิต การจัดหา และการเผยแพร่รายการ (2552).
- บุญญรัตน์ โชคบัณฑิตชัย. (2558). กฎหมายสื่อมวลชน การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล และชื่อเสียงเกียรติคุณ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญยศิษย์ บุญโพธิ์. (2553). สื่อมวลชนกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล. *Executive Journal*.
- ประทุม ฤกษ์กลาง. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: แผนกตำราและคำสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ประมวลกฎหมายอาญา (2499).
- ปัญญาพาน์ นรลี. (2555). เสรีภาพสื่อมวลชนกับการละเมิดสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง หรือความเป็นส่วนตัวตามรัฐธรรมนูญมาตรา 35 วรรคสอง. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พนิดา สายประดิษฐ์. (2549). ความคิดเห็นของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยกับการบริการหลอมรวมสื่อ. *TechTrends:IT*, พฤษภาคม - มิถุนายน 2549.
- พรณี อมรวิพุธพนิช. (2558). กรอบจริยธรรมนักข่าวพลเมือง” การปรับใช้ข้อบังคับ “จริยธรรมวิชาชีพสื่อหลัก” กับ “นักข่าวพลเมือง”. อิศราปริทัศน์, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 6).
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (2550).
- พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ (2540).

พัธูร พิจารณ์โสภณ. (2553). นักสืบแห่งสังคมออนไลน์ เบาะแสเด็ดสู่การสืบสวน.

<http://www.isra.or.th/childrights/detail.php?content=762>

พัฒนร์พี เล้าตระกูล. (2549). วัฒนธรรมไทยกับการรับรู้หลักการ และพฤติกรรมในการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของประชาชน. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิสิษฐ์ วงศ์เจียรธนา. (2552). ความรับผิดชอบทางอาญาฐานหมิ่นประมาทที่กระทำต่อบุคคลสาธารณะในแวดวงการเมืองการปกครองและระบบราชการ. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิรพันธุ์ พาลุสุข และ จันทรลักษณ์ โชติรัตนติลก. (2545). รวมกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและบทความที่เกี่ยวกับงานสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด.

โพสต์ทูเดย์. (2556, 18 กรกฎาคม 2556). 'ม็อลัน' พฤติกรรมน่าหวั่นของชาวโซเชี่ยล, โพสต์ทูเดย์.

Retrieved from <http://www.posttoday.com/life/life/235004>

ภัทรพรณ์ โคมลวัจนะ. (2549). แนวคิดในการจัดการหมิ่นประมาทบนอินเทอร์เน็ตของผู้ประกอบการเว็บไซต์ในสังคมไทย. (สารนิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต.), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาณุวัฒน์ กองราช. (2554). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา Facebook. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภิญญพันธ์ พจนะลาวัฒน์, ณีภุชพงษ์ สุกุลเลียว และ อานนท์ ต้นติวิวัฒน์. (2555). การเกิดขึ้นและการขยายตัวของนักข่าวพลเมือง กับความเปลี่ยนแปลงทางความคิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และประชาธิปไตยในภาคเหนือของประเทศไทย โครงการประชาธิปไตยกับท้องถิ่น: องค์การเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา.

ภิญญพันธ์ พจนะลาวัฒน์. (2557). ความเปลี่ยนแปลงของนักข่าวพลเมืองที่สัมพันธ์กับระบบประชาธิปไตย กรณีศึกษาภาคเหนือประเทศไทย. สถาบันพระปกเกล้า(มกราคม - เมษายน).

ภูชิตต์ ภูริปาณิก. (2557). โครงสร้างโทรทัศน์สาธารณะ THAIPBS กับการมีส่วนร่วมของพลเมือง. วารสารวิจัย มสศ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 10(ฉบับที่ 1).

มติชนออนไลน์. (2553). "วิกิลีกส์" จุดประกาย "อำนาจใหม่" ในมือประชาชนอาวูตต่อสู้กับ "ชนชั้นนำ" ผ่าน "อินเทอร์เน็ต".

http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1291900426&grp_id=01&catid=01

มัทนา เจริญวงศ์ และ อาภาพรธณ ทองเรือง. (2556). การเกิดขึ้นและพัฒนาการของนักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับภาษาไทย, ปีที่ 33(ฉบับที่ 2).

- มัทนา เจริญวงศ์. (2558). วารสารศาสตร์พลเมืองกับการเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมือง. *ICT Silpakorn Journal*, ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1).
- มานะ ตริริยาภิวัดน์. (2551). Citizen Journalism...วารสารศาสตร์พลเมือง. Retrieved 28 ตุลาคม 2551, from http://www.tja.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=470:285-2-citizen-journalism-1&catid=46:academic
- รัชดาภรณ์ ศรีทองกุล. (2550). บรรทัดฐานและทัศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์บันเทิงเกี่ยวกับขอบเขตสิทธิที่จะรู้ของประชาชนกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนวดี นาควานิช. (2554). ดารา-บุคคลสาธารณะ: เส้นบางๆระหว่างข่าวกับรुकล้าสิทธิ โดยสื่อมวลชนในธุรกิจบันเทิง. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ปีที่ 31(ฉบับที่ 1). รายการ ThaiPBS News. (2557). ผู้เชี่ยวชาญพ ร บ คอมพิวเตอร์เตือน โพสต์ แชร์ โลก เสี่ยงติดคุก. from https://www.youtube.com/watch?v=r_yrBDgwBJw
- รายการตอบโจทย์ (Writer). (2557). ไทยพีบีเอส.
- วรวิมล อ่อนน่วม. (2555). ปราบปรามการสื่อสารยุคดิจิทัล. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, ปีที่ 18 (ฉบับที่ 2).
- วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และ พิมพกา ธานินพงศ์. (2558). สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในโรงเรียน เขตอาเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า, ปีที่ 1 (ฉบับที่ 2 พฤษภาคม — สิงหาคม 2558).
- วิลาสินี พิพิธกุล. (2557). กลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน โครงการ “การปฏิรูประบบสื่อ: การสร้างสารสนเทศที่มีคุณภาพและการตรวจสอบโดยสังคม”: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภนิธย์ วงศ์ทางสวัสดิ์. (2552). จาก บก. ถึงบล็อกเกอร์: บทบาทผู้เฝ้าประตูข่าวสารที่อาจถูกปฏิรูป? วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, ปีที่ 29(ฉบับที่ 4).
- สิริพร จิตรักษ์ธรรม. (2550). กฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). สงขลา: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สุดาร์ตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวัดนากุล. (2552). ระบบและกลไกการรับผิดชอบของสื่อในยุคดิจิทัล: สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย.
- สุดาร์ตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวัดนากุล. (2555). สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ยุคหลอมรวมสื่อ. กรุงเทพฯ: สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ.

- สุธนา หรวุจิตรีพงษ์. (2550). ความคิดเห็นของผู้ใช้เว็บไซต์ของเว็บไซต์พันทิปดอทคอมที่มีต่อความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิปดอทคอม : ศึกษากรณีห้องเฉลิมไทย. (วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภารัตน์ แก้วสุทธิ. (2553). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การรู้เท่าทันสื่อ และพฤติกรรมการป้องกันตัวเอง จากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.). (2558). แผนการจัดทำรายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.) ประจำปี พุทธศักราช 2558.
- องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2556). “นักข่าวพลเมืองไทยพีบีเอส: การเกิดขึ้นและผลกระทบต่อสังคมไทย” บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
- อศินา พรพดิน และ สกฤษศรี ศรีสารคาม. (2555). สภาการหนังสือพิมพ์ฯ ยุคหลอมรวมสื่อ: สภาการหนังสือพิมพ์.
- อังธิดา ลิ้มปัทมปาณี. (2540). การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของหนังสือพิมพ์ต่อนักการเมือง ศิลปิน นักแสดง นักธุรกิจ และประชาชนทั่วไป. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิซซักันต์ เจริญวานิชย์. (2551). การคุ้มครองสิทธิผู้ได้รับความเสียหายจากภาพถ่าย. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุไรวรรณ นอร์มา. (2553). ปราบกฏการณ์วิกิลีกส์:จอมแฉแห่งยุคดิจิทัล.
<http://www.komchadluek.net/news/foreign/68362>

ภาษาอังกฤษ

- Booth, S. (2010). Lift10: OhmyNews, the story and future of citizen journalism (Yeon-ho Oh). Retrieved from <http://climbtothestars.org/archives/2010/05/07/lift10-ohmynews-the-story-and-future-of-citizen-journalism-yeon-ho-oh/>
- Bugalo, B. (2013). Citizen Journalism, a fifth estate, thrived during Zimbabwe's Elections.
- Clark, R. P. (2009). Who is the Fifth Estate and What is Its Role in Journalism's Future? <http://www.poynter.org/2009/who-is-the-fifth-estate-and-what-is-its-role-in-journalisms-future/95483/>
- Dutton, W. (2007). Through the Network (of Networks) – the Fifth Estate.

- Dutton, W. (2010). Democratic potential of the Fifth Estate. *PerAda magazine*.
- Glazer, M. (2006). Your Guide to Citizen Journalism. Retrieved September 27, 2006, from <http://mediashift.org/2006/09/your-guide-to-citizen-journalism270/>
- Hamman, R. (2006). BBC, citizen journalism. Retrieved from http://www.cybersoc.com/2006/03/guest_blogger_r/
- Hauben, R., & Rohler, W. a. T., Norman O. . (2014). The Amateur Computerist. *Netizen Journalism in the Era of the Netizen, Volume 23* (No. 2).
- Newman, N., Dutton, W., & Blank, G. (2012). Social Media in the Changing Ecology of News: The Fourth and Fifth Estates in Britain,. *International Journal of Internet Science*, p.6-22.
- Prosser, W. (1960). *HANDBOOK OF THE LAW OF TORTS*. St. Paul: West Publishing Co.
- Ramasoota, P. (2006). Information privacy in a surveillance state: a perspective from Thailand. *Information Technology Ethics: Cultural Perspectives* (pp. 124-137).
- Shayne., B., & Chris., W. (2003). *We Media How audiences are shaping the future of news and information* (L. J.D. Ed.).
- Sniadak, D. (2012). As Seen on TV: Citizen Journalism Worthy of Your Local News. *VIDEOMAKER, June 2012*.
- Wacks, R. (2010). *Privacy : A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- WikiLeaks. (2011). What is Wikileaks ? , from <https://wikileaks.org/About.html>
- Wikipedia. (2016). WikiLeaks.
- Zelizer, B., & Allan, S. (2002). *Journalism after September 11*. London & New York: Routledge.

ภาคผนวก ก.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางแจกแจงข้อมูล การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคลในข่าว	รหัส
วันที่บันทึกข้อมูล วันออกอากาศ/วันที่ส่งเรื่อง	
ชื่อเรื่อง/ชื่อกรงู ผู้จัดทำ/ผู้ส่งกรงู	
หัวข้อ : ☐ กฎหมาย ☐ การเกษตร ☐ การคมนาคม ☐ การเมือง ☐ การศึกษา ☐ ต่างประเทศ ☐ ท่องเที่ยว ☐ เทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ ☐ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ☐ ศาสนา ☐ ศิลปะ/ วัฒนธรรมประเพณี/บันเทิง ☐ เศรษฐกิจ ☐ สังคม ☐ สุขภาพและการแพทย์ ☐ อาชีพ-แรงงาน	
ประเด็น : ☐ การศึกษาค้นคว้า ☐ การศึกษาค้นคว้าแบบขอผู้กร ☐ การปฏิรูป ☐ กิจกรรมทางการศึกษา ☐ ปัญหาชุมชน ☐ ปัญหาทั่วไป ☐ ปัญหาสังคม ☐ คดีไปงและการตรวจสอบ ออกร ☐ เปิดโปงและตรวจสอบบุคคล ☐ พัฒนาการและความก้าวหน้า ☐ กิจกรรมสาธารณะ ☐ วิถีชีวิต	
ข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่บันทึกข่าว : จำนวนบุคคลในข่าว(ถูกสัมภาษณ์หรือถูกกล่าวถึง).....คน	
1. ☐ เพศชาย/ทางเลือก ☐ อายุ ☐ อาชีพ ☐ ที่อยู่ ☐ อื่นๆ 2. ☐ เพศชาย/ทางเลือก ☐ อายุ ☐ อาชีพ ☐ ที่อยู่ ☐ อื่นๆ 3. ☐ เพศชาย/ทางเลือก ☐ อายุ ☐ อาชีพ ☐ ที่อยู่ ☐ อื่นๆ 4. ☐ เพศชาย/ทางเลือก ☐ อายุ ☐ อาชีพ ☐ ที่อยู่ ☐ อื่นๆ 5. ☐ เพศชาย/ทางเลือก ☐ อายุ ☐ อาชีพ ☐ ที่อยู่ ☐ อื่นๆ	
(เพิ่มเติม)	

<p>2 <u>ลักษณะการเปิดเผยแพร่ของบุคคลในข่าว</u> 2.1 ☐ ทั้งหมด</p> <p>2.2 ☐ ใบหน้า ☐ คำพูด ☐ คำทักทาย</p> <p>2.3 ☐ ทัศนคติ ☐ ระยะเวลา ☐ คดีคดีเสียงดัง</p> <p>2.4 ☐ ไม่เปิดเผย ☐ อื่นๆ.....</p>																
<p>3 <u>นำเสนอเนื้อหาของบุคคลในข่าวที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง</u> ☐ และ</p> <p>วิพากษ์ ☐ วิจารณ์ ☐ อื่นๆ.....</p>																
<p>4 <u>นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทางกฎหมายของบุคคลในข่าว</u></p>																
<p>5 <u>นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทางสังคมของบุคคลในข่าว</u></p>																
<p>6 <u>นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับทางสังคมของบุคคลในข่าว</u></p>																
<p>7 <u>นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในข่าวทั้งหมด</u></p>																
<p>8 <u>นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับบุคคลในข่าวทั้งหมด</u></p>																
<p>9 <u>อื่นๆ :</u></p>																

<p>2 <u>เปิดเฉลยลักษณะเฉพาะสถานภายในของบุคคลอื่น</u> ข้อ 2 งานน เกษสถาน 2.1 ☐ ทั้งหมด 2.2 ☐ บางส่วน- ส่วนหน้า ☐ บางส่วน- ส่วนข้าง ☐ บางส่วน- ส่วนหลัง ☐ อื่นๆ.....</p>															
<p>3 <u>เปิดเฉลยลักษณะเฉพาะสถานภายในของบุคคลอื่น</u> ข้อ 3.1 ☐ ทั้งหมด ☐ ทั้งหมดน ☐ ทั้งหมดก่อน ☐ ทั้งหมด ☐ ทั้งหมด ☐ อื่นๆ.....</p>															
<p>4 <u>นำเสนอเนื้อหาในเชิงรุกจากสถานของบุคคลอื่น</u> ข้อ 4</p>															
<p>5 <u>นำเสนอเนื้อหาของบุคคลอื่น</u> ข้อ 5 <u>นำเสนองานเขียนเชิงรุกจากสถานของผู้อื่น</u> ข้อ 5</p>															
<p>6 <u>อื่นๆ :</u> ข้อ 6</p>															
<p>ข้อส่ง เกษ</p>															

ภาคผนวก ข.

กลุ่มตัวอย่างรายงานข่าวพลเมือง

1. ตอน พื้นที่วัฒนธรรมของแรงงานเพื่อนบ้าน ออกอากาศวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2557
2. ตอน วันแรงงานข้ามชาติ ออกอากาศวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2557
3. ตอน รถโดยสารสาธารณะ ออกอากาศวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2557
4. ตอน จุดเทียนสันติภาพ ออกอากาศวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2557
5. ตอน มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ออกอากาศวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2557
6. ตอน พื้นที่กลางจากร้านน้ำชา ออกอากาศวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2557
7. ตอน การปรับใช้เสียงตามสายในช่วงสถานการณ์การเมือง ออกอากาศวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2557
8. ตอน กลุ่มลูกชาวบ้านปฏิรูปการศึกษา ออกอากาศวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2557
9. ตอน บทเรียน พ.ร.ก.ฉุกเฉินในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ออกอากาศวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2557
10. ตอน เดินธรรมยาตรากลางกรุง ออกอากาศวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2557
11. ตอน ผลกระทบภัยหนาว..ในมุมมองของชาวนา ออกอากาศวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2557
12. ตอน เลือกลง ม.อ.ปัตตานี ออกอากาศวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2557
13. ตอน 100 วันแห่งการต่อสู้ คนงานสแตนเลย์ ออกอากาศวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
14. ตอน งานหุบเขาฝนโปรยไพร ครั้งที่ 8 ออกอากาศวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
15. ตอน การเดินทางของเมล็ดพันธุ์ ออกอากาศวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
16. ตอน เสียงจากลูกไม้แม่ขาน ออกอากาศวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
17. ตอน ปลายี่สมสร้างอาชีพ ออกอากาศวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
18. ตอน ประชาคมบ้านดงแคนใหญ่ ออกอากาศวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
19. ตอน นาดอนโมเดล ออกอากาศวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
20. ตอน ปาเต๊ะทีวี ออกอากาศวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2557
21. ตอน พิธีถวาย เลตองคุ ออกอากาศวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2557
22. ตอน บางแสนรามมา คิดต่างบนทางหลาก ออกอากาศวันที่ 7 มีนาคม พ.ศ. 2557
23. ตอน 8 เดือนน้ำมันรั่ว ออกอากาศวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2557
24. ตอน การเมืองกับคนรุ่นใหม่ ออกอากาศวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2557
25. ตอน หลักสูตรนักผลิตสื่อสันติภาพชายแดนใต้ ออกอากาศวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2557
26. ตอน บทเรียนตะวันออกกับการจัดการน้ำ ออกอากาศวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2557

27. ตอน เดินแม่ชาน ออกอากาศวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2557
28. ตอน การเกิดขึ้นของสื่อชนเผ่า ออกอากาศวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2557
29. ตอน บอกรักปากบารา ออกอากาศวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2557
30. ตอน อาชีวะปัตตานีซ่อมบ้านผู้ได้รับผลกระทบ ออกอากาศวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2557
31. ตอน ปีใหม่เมือง ออกอากาศวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2557
32. ตอน จังหวัดปกครองตนเอง ออกอากาศวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2557
33. ตอน ทางออกการจัดการป่า ออกอากาศวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2557
34. ตอน บทเรียนคนหาย 3 จังหวัด ออกอากาศวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2557
35. ตอน คนดับไฟ ออกอากาศวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
36. ตอน ผลกระทบจากการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ จ.ภาพสินธุ์ ออกอากาศวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
37. ตอน รับมือแผ่นดินไหว ออกอากาศวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
38. ตอน ตามหาบิลลี่ ออกอากาศวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
39. ตอน น้ำผุด จ เชียงราย ออกอากาศวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
40. ตอน 1 ปีนัวร์ ออกอากาศวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
41. ตอน 1 เดือน บิลลี่หายไป ออกอากาศวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
42. ตอน ประชาชนคนกลาง ออกอากาศวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
43. ตอน ประกันภัยแผ่นดินไหว ออกอากาศวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
44. ตอน ระเบิดปัตตานี ออกอากาศวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
45. ตอน การศึกษาไร้พรมแดน ออกอากาศวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
46. ตอน เกษตรพันธสัญญา ออกอากาศวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
47. ตอน บวชป่าสาละวิน ออกอากาศวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
48. ตอน เหมืองแร่เมืองไทย ออกอากาศวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
49. ตอน แม่น้ำที่หายไป ออกอากาศวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2557
50. ตอน ซ่อมบ้านผู้ประสบภัยแผ่นดินไหว ออกอากาศวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2557
51. ตอน ใบอนุญาตที่บ้านห้วยพ่าน ออกอากาศวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2557
52. ตอน ผู้หญิงสามจังหวัดลุกขึ้นมาสื่อสาร ออกอากาศวันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2557
53. ตอน สิทธิชาวบ้านโป่งลึกบางกลอย ออกอากาศวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2557
54. ตอน เพชบุรีสื่อสารธารณะ ออกอากาศวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2557
55. ตอน เฝ้ารอวังเขื่อนแม่สรวย ออกอากาศวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2557
56. ตอน ตลาดนัดชายแดนใต้ ออกอากาศวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2557

57. ตอน การสื่อเพื่อลดการเสี่ยงจากภัยพิบัติ ออกอากาศวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2557
58. ตอน เครือข่ายลุ่มน้ำสะเอียบ ออกอากาศวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
59. ตอน พลังสตรีสายบุรี ออกอากาศวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
60. ตอน เครือข่ายลุ่มน้ำสะเอียบ ออกอากาศวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
61. ตอน ยกเลิก EHIA ออกอากาศวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
62. ตอน ช่อมวีตรับเข้าพรรษา ออกอากาศวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
63. ตอน งานศิลปะจากสายบุรี ออกอากาศวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
64. ตอน พิธีบวชป่าสาละวิน ออกอากาศวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
65. ตอน แบ่งปันฝันดี ออกอากาศวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
66. ตอน ลำน้ำโดมใหญ่ จ อุบลฯ ออกอากาศวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
67. ตอน รอมฏอนเพื่อสันติภาพ ออกอากาศวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
68. ตอน ชินลงตะกร้อวงล้อมิตรภาพ ออกอากาศวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
69. ตอน แวเยาะกับสันติภาพ ออกอากาศวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
70. ตอน เชื้อนดอนสะโฮง ออกอากาศวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
71. ตอน บทเรียนรอยเลื่อน แม่สรวย ออกอากาศวันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
72. ตอน ชีวิตแรงงานกัมพูชาในไทย ออกอากาศวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
73. ตอน ชาวบ้าน ต.ไรใต้ ปรับตัวกับน้ำท่วม ออกอากาศวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2557
74. ตอน การสื่อสารในสถานการณ์ภัยพิบัติ ออกอากาศวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2557
75. ตอน พิธีมาักัดนาซีรามัน ออกอากาศวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2557
76. ตอน 10 ปีชายแดนใต้กับความตายที่เจียบงัน ออกอากาศวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2557
77. ตอน รายอแน ออกอากาศวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2557
78. ตอน คนรุ่นใหม่กับแรงงานข้ามชาติ ออกอากาศวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2557
79. ตอน ปัตตานีรีทวีต ออกอากาศวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2557
80. ตอน สถานการณ์ไม้สาละวิน ออกอากาศวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ. 2557
81. ตอน ปีโตเลียม หนองแขง ออกอากาศวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2557
82. ตอน อนาคตชาวนา ออกอากาศวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2557
83. ตอน ประเพณีเลี้ยงผี ออกอากาศวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2557
84. ตอน ทวีชุมชน ออกอากาศวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2557
85. ตอน บินสำรวจน้ำ จ พะเยา ออกอากาศวันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2557
86. ตอน หนึ่งปีน้ำมันรั่ว ออกอากาศวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2557
87. ตอน ไร่หมุนเวียน ออกอากาศวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2557

88. ตอน ศูนย์ดำรงธรรม แม่ปะ ตาก ออกอากาศวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2557
89. ตอน เวทีเสวนาข้อเท็จ - เรื่องจริง เหมือนแร่ จ.เลย ออกอากาศวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2557
90. ตอน กฎหมายงาช้าง ออกอากาศวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2557
91. ตอน สัญชาติ เชียงดาว ออกอากาศวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2557
92. ตอน เวทีสาธารณะ สามจังหวัดใต้ ออกอากาศวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2557
93. ตอน ความปลอดภัยจากรถทัวร์ ออกอากาศวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2557
94. ตอน สิทธิไม่เคยเท่าเทียม อุบลฯ ออกอากาศวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2557
95. ตอน เสน่ห์ฟอง ออกอากาศวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2557
96. ตอน เส้นทางอาหารปลอดภัยปลอดภัย ออกอากาศวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2557
97. ตอน การเดินทางสันติภาพ ออกอากาศวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2557
98. ตอน ต้นกล้าคนอาสา ออกอากาศวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2557
99. ตอน ทางเลือกทางรอดเกษตรกรพันธะสัญญา ออกอากาศวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2557
100. ตอน ชาวเลอุลักลาวัย เกาะหลีเป๊ะ สตูล ออกอากาศวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2557
101. ตอน เตรียมพร้อมที่วิชุมชน ออกอากาศวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2557
102. ตอน 41 ปี 14 ตุลาคม ออกอากาศวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2557
103. ตอน เปิดบ้านหะยีสุหลง ออกอากาศวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2557
104. ตอน ตอนอยู่ต่อเรือหัวโทง ออกอากาศวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2557
105. ตอน ชมรมภาศีสถาปัตยกรรมปาตานี ออกอากาศวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2557
106. ตอน เต่าเผาขยะเขาไม้แก้ว ออกอากาศวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2557
107. ตอน คนต้นน้ำ ออกอากาศวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2557
108. ตอน อนาคตที่วิชุมชนอีสาน ออกอากาศวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2557
109. ตอน ถอดบทเรียนลิบปีตากใบ ออกอากาศวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2557
110. ตอน เรียนรู้ธรรมชาติ บางกะเจ้า ออกอากาศวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
111. ตอน ฟันผวนประทีป เชียงใหม่ ออกอากาศวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
112. ตอน ห้องเรียนในโรงงาน ออกอากาศวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
113. ตอน ลมหายใจคลองรั้ว กระบี่ ออกอากาศวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
114. ตอน ร่วมแก้ปัญหาหน้ากัตเซาะชายฝั่ง สงขลา ออกอากาศวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
115. ตอน ชุมชนเก้าเส้ง จ สงขลา ออกอากาศวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
116. ตอน นักสื่อสารข่าวสารเพื่อความเป็นธรรม ออกอากาศวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557

117. ตอน ปาก ท้อง ทะเล กระบี่ ออกอากาศวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
118. ตอน ป่าชิมชงดอยภู่เบื้อ เชียงราย ออกอากาศวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
119. ตอน การศึกษาของเด็กกะเหรี่ยง ทุ่งใหญ่นเรศวร กาญจนบุรี ออกอากาศวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
120. ตอน แก๊สชีวภาพ บ้านคลองคู พิษณุโลก ออกอากาศวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
121. ตอน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ออกอากาศวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
122. ตอน สานเสวนาสันติภาพชายแดนใต้ ออกอากาศวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
123. ตอน ทุกข์ของชาวนา ออกอากาศวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2557
124. ตอน กราฟพีดี เชียงใหม่ ออกอากาศวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2557
125. ตอน ธนาคารขยะ พิษณุโลก ออกอากาศวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2557
126. ตอน ธนาคารกลุ่มออมทรัพย์ พิษณุโลก ออกอากาศวันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2557
127. ตอน ชาวบ้านขอความเป็นธรรมที่ดินทำกิน ศรีสะเกษ ออกอากาศวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2557
128. ตอน คนไร่บ้าน ไหมไร่รัก กทม. ออกอากาศวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2557
129. ตอน การขับเคลื่อนวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชนเผ่าพื้นเมือง แม่สอด ตาก ออกอากาศวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2557
130. ตอน แรงงานเกี่ยวข้าว พระยีน ขอนแก่น ออกอากาศวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2557
131. ตอน งานรำลึกสองปีการหายไปของ สมบัติ สมพอน ออกอากาศวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2557
132. ตอน พระยาที่วี ชุมชนต้นแบบ ออกอากาศวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2557
133. ตอน ทวงคืนพื้นที่ป่า เชียงใหม่ ออกอากาศวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2557
134. ตอน กทม จัดระเบียบเส้นทางจักรยานรอบเกาะรัตนโกสินทร์ ออกอากาศวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2557
135. ตอน เมื่อคนเมืองอยากปลูกผัก ออกอากาศวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2557
136. ตอน วิธีชีวิตชาวเลกับการปรับตัว ไร่ไฉ่ ภูเก็ต ออกอากาศวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2557
137. ตอน ภัยพิบัติจัดการตนเอง ปัตตานี ออกอากาศวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2557
138. ตอน ปีใหม่ที่หัวลำโพง ออกอากาศวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2557

กลุ่มตัวอย่างกระทู้พันทิป

1. MH370 ฟันธง ผู้เชี่ยวชาญระบุกับตัน MH370 ปิดออกซิเจนฆ่าผู้โดยสาร ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2557
2. กรณีเคสน้องน้ำทิพย์ดวงโลกมาตามล่าหาความจริงกันค่ะ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
3. แกะรอยแอร์คลับพรายเดย์เมื่อ “แอร์ อภิรติ” โผล่ถามหาความจริง ฟังคลิป ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2557
4. ขอรวบรวมหลักฐานกรณีวงโยธวาทิต เนื่องจากสองกระทู้ ก่อนยาวมาก พร้อมข้อสรุปและคำถามครับ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2557
5. ขุดเผือกยามดึก อด้าฉะก๊กแอมมีรั่วๆ แล้วฆ่า ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557
6. คนที่ใช้ pantip loginname มุขไม่ฮาพาเพื่อนเครียดใช้ sim cards 34 อันเปลี่ยนเบอร์ 34 เบอร์โทรมาหาเราแล้วพูดคนเดียว ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
7. คนนี้ผู้หญิงอีกคนของ...ที่กำลังมีข่าวเตียงหัก ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
8. คัดค้านผู้ชนะ Miss Thailand Universe 2014 ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
9. คุณคิดว่าเครื่องบิน MH370 โดน กัปตันซาร์ก้อวินาศกรรมเครื่องบินเพราะปัญหาครอบครัวจริงหรือไม่ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2557
10. คุณว่าพฤติกรรมเหล่านี้เหมาะสมในสังคมไทยไหม ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
11. โค้ชเซปฐิเสธต่อน้องก้อย ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
12. โค้ชเซปฐิเสธเสมอว่าเก่งแค่ไหนถ้าไม่มีระเบียบวินัยก็ไม่เอา ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
13. เงื่อนงำบน มาเลเซียแอร์ไลน์ MH370 เมื่อคนที่มีรายชื่อเป็นผู้โดยสาร โดนขโมยพาสปอร์ตในไทย ก่อนบิน ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2557
14. จับโจรมันๆ อยากให้เป็นอุทาหรณ์สำหรับคนที่ชอบซื้อของออนไลน์ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2557
15. จากกรณี Ground Staff ของ Orient Thai ไม่ให้ ผู้โดยสารขึ้นเครื่องเพราะมาเลท (แค่) 6 นาที กรณีนี้ใครผิด Vote กันค่ะ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2557

16. แฉก้าวต่อไปของ Major จะเป็นที่สุดเพื่อพวกพ้องใช่หรือไม่ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
17. แฉแอร์คลับฟรายเดย์ลงโลก ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2557
18. แชร่ประสบกรรมโดนชนแล้วหนี ดิที่พีวินฮีโร่ช่วยได้ทัน ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
19. ถึงเวลานักสืบพันทิป โค้ชเซ VS ก้อย ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
20. ทอมโดนจัดหนักบนบีทีเอสเพราะกอด จูบ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
21. นักเรียนวงโยธารร.สตรีวิท 2 ขอยืมเงินคุณตัน 3 ล้าน 1 ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2557
22. นักสืบออนไลน์เผย หม่อมมิตชูชัชรลปาดหน้าหาเรื่อง ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
23. ผู้โดยสารมาสาย 6 นาทีทำให้ตกเครื่อง แต่โพสรูปค่าประจางพนักงานแบบนี้มันถูกแล้วหรือ? ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2557
24. ผากเอาไว้ในใจเธอ ซาบูหน้าหม้อไท ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2557
25. มนุษย์ป่าไวแอร์โฮสเดสแอร์เอเซียลันเครื่อง หน้าหน้าเขาหน้าอย่างกับหน้าชาติฉันเลยคะ เหตุทำแขนเป็นรอย ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557
26. มนุษย์ลุงโดนเชิญลงจากเครื่อง ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2557
27. มัวแต่ถ่ายรูปอัฟเฟซ มันถึงได้แพ้ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
28. มาแต่ตัวไปแต่ตัว เจนี่หย่าแล้ว ไม่มีการแบ่งสินสมรสใดๆ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
29. มาอีกแล้ว หลุดอีกแล้ว JA รักทรหด ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
30. รวมคำตำวายที่ขอเงินคุณตัน ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2557
31. รู้จักซาอารี ฮาเหม็ด ซาห์ กัปตันมาเลเซียแอร์ไลน์เที่ยวบินปริศนา MH370 ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2557
32. เรียบเรียงคดีฆ่า 2 นักท่องเที่ยวอังกฤษที่เกาะเต่า เพื่อนๆ คิดอย่างไรกันบ้างครับ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2557
33. ลือภาพนางเอก จ. หลุดมาตัววนๆ ใช่หรือไม่ใช่ หลังมีกระแสเตียงหัก ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2557
34. สงครามนางงามยังไม่จบ แอลลีถูกแฉภาพนัวเนียกับแฟน ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2557
35. สงสัยเรื่องคดีเกาะเต่าครับ ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2557

36. สาวใจกล้าปรี๊ดแตก ฉะทอมตั๋นพลอดรักกลางบีทีเอส ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2557
37. ขุดเผือกยามดึก ไอ้ดำฉะก๊กแอมมีรั้วๆแล้วซ่า ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557
38. อี๊กเบาะแส แฉลึกๆ ไปอี๊ก วงโยๆ สตริวิทยา 2 ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2557
39. อึ้งจากเด็กสาวลูเป็ดชี้เหรู่ฐานะติดลบ สู่เจ้าของธุรกิจความงาม 8 หลัก ในวัย 23 ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2557
40. ไอ้ดำ ไอรดาสุดทนต์ แฉก๊กแอมมีผ่านไอจี ตั้งกระทู้เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2557

ภาคผนวก ค.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คู่มือการผลิตข่าวพลเมือง โดยนักข่าวพลเมือง C_REPORTER

ฝ่ายพัฒนาเครือข่ายสื่อพลเมือง
สำนักเครือข่ายสื่อสารสาธารณะ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพัชรอร อินทรสุวรรณ สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2554 และเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555

